



### Møteinnkalling

<b>Utval:</b>	Kontrollutvalet i Samnanger kommune
<b>Møtestad:</b>	Biblioteket på Bjørkheim
<b>Dato:</b>	28.09.2020
<b>Tid:</b>	14:00

Dersom nokon av medlemmene ikkje kan møte og må melde forfall, vert dei bedne om å gjere dette så tidleg som råd er ved **å ringa** til Einar Ulla tlf. 971 90 734 eller til Hogne Haktorson, tlf. 911 05 982.

Til varamedlemar er denne innkallinga å sjå på som ei orientering.  
Dersom det vert aktuelt at varamedlemar må møta, vil det bli gjeve nærmare beskjed.

Det er planlagt at Einar Ulla møter frå sekretariatet, på dette møtet.

Arild Røen  
kontrollutvalsleiar

Hogne Haktorson  
kontrollsjef

Einar Ulla  
seniorrådgjevar

*Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift*

Kopi: Vararepresentantar til kontrollutvalet  
Ordførar  
Revisor  
Rådmann

## Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
<b>Godkjenningssaker</b>			
GK 8/20	Godkjenning av innkalling og sakliste		
GK 9/20	Godkjenning av møteprotokoll etter møte i kontrollutvalet 19.05.2020	2019/94	
<b>Politiske saker</b>			
PS 20/20	Budsjett for kontrollarbeidet i Samnanger kommune 2021	2019/99	
PS 21/20	Plan for forvaltningsrevisjon Samnanger kommune 2020 - 2024 - Innstilling	2019/96	
PS 22/20	Plan for eigarskapskontroll 2020 - 2024 for Samnanger kommune - Innstilling	2019/97	
PS 23/20	BDO presenterer revisjonsplan og risikovurdering for etterlevingskontroll for rekneskap 2020	2019/105	
PS 24/20	Vurdering av om BDO er uavhengig i høve Samnanger kommune 2020	2019/103	
PS 25/20	Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval 28.09.2020	2019/98	
PS 26/20	Eventuelt	2020/79	
PS 27/20	Varsel om arbeidstilhøva i Samnanger kommune - rapport (Saksdokumentata vert ettersendt)	2020/110	
<b>Referatsaker</b>			
RS 11/20	Etterlevelseskontroll 2019 Samnanger kommune	2019/105	
RS 12/20	FKT - medlemsinformasjon september 2020	2019/28	
RS 13/20	FKT - medlemsinformasjon august 2020 - 2	2019/28	
RS 14/20	FKT - medlemsinformasjon august 2020 - 1	2019/28	

## **Godkjenningssaker**

**GK 8/20 Godkjenning av innkalling og sakliste**



Samnanger kommune

Sekretariat for kontrollutvalet  
Saksframlegg

---

Saksnr: 2019/94-7  
Saksbehandlar: Einar Kåre Ulla

---

### Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	9/20	28.09.2020

## Godkjenning av møteprotokoll etter møte i kontrollutvalet 19.05.2020

### Forslag til vedtak

1. Møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 19.05.2020 vert samrøystes godkjent

Hogne Haktorson  
Kontrollsjef

Einar Kåre Ulla  
seniorrådgjevar

*Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift*

### Vedlegg

- 1 Møteprotokoll etter møte i kontrollutvalet 19.05.2020



## Møteprotokoll

<b>Utval:</b>	<b>Kontrollutvalet i Samnanger kommune</b>
<b>Møtestad:</b>	Fjernmøte - teams
<b>Dato:</b>	19.05.2020
<b>Tid:</b>	14:00 - 16:00

### Følgjande faste medlemmer møte:

Namn	Funksjon	Representerer
Arild Røen	Leiar	H
Terje Hoseth Næss	Nestleiar	KRF
Svein Verner Røseth	Medlem	FRP
Anne Tandstad	Medlem	SP

### Følgjande medlemmer hadde meldt forfall:

Namn	Funksjon	Representerer
Silvana Amaral Da Silva	Medlem	BL

### Følgjande varamedlemmer møte:

Namn	Møtte for	Representerer
Ingen vara møte, då forfallet ikkje var varsla		

### Merknader

#### Andre som møtte:

Namn	Stilling
Knut Harald Frøland	Ordførar
Charlotte Hageberg	Rådmann
Nina Erdal	Økonomisjef (sak 15/20)
Birte Bjørkelo	Forvaltningsrevisor, Deloitte (sak 19/20)
Kari Gåsemyr	Forvaltningsrevisor Deloitte (sak 19/20)
Janne Gunnestad Pedersen	Finansiell revisor Deloitte (sak 15/20)
Kjersti Gjuvsland	Forvaltningsrevisor Deloitte (sak16/20 og 17/20)

Arild Røen  
utvalsleiar

Einar Kåre Ulla  
utvalssekretær

*Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift*

## Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
	<b>Godkjenningssaker</b>		
GK 6/20	Godkjenning av innkalling og sakliste		
GK 7/20	Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 14.04.20	2019/94	
	<b>Politiske saker</b>		
PS 15/20	Årsrekneskap 2019 for Samnanger kommune - uttale frå kontrollutvalet	2019/105	
PS 16/20	Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 - Prosessmøte 2	2019/96	
PS 17/20	Plan for eigarskapskontroll 2020-2024 - Prosessmøte 2	2019/97	
PS 18/20	Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval	2019/98	
PS 19/20	Eventuelt	2020/79	
	<b>Referatsaker</b>		
RS 7/20	20/4322 Melding om vedtak - Val av revisor for Samnanger kommune	2020/78	
RS 8/20	20/4323 Melding om vedtak - Årsmelding for kontrollutvalet 2019	2020/128	
RS 9/20	20/4324 Melding om vedtak - Varsel om arbeidstilhøva i Samnanger kommune	2020/110	
RS 10/20	FKT - medlemsinformasjon mai 2020	2019/28	

Godkjenningssaker

GK 6/20 Godkjenning av innkalling og sakliste

### **Saksprotokoll i 19.05.2020 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune**

#### **Handsaming i møte**

#### **Vedtak**

Innkalling og sakliste vart samrøystes godkjent.

GK 7/20 Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 14.04.20

Møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 14.04.20 er vedlagt saka.

### **Saksprotokoll i 19.05.2020 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune**

#### **Handsaming i møte**

Det kom ingen merknadar til møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 14.04.20

#### **Vedtak**

Møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 14.04.20 vart samrøystes vedteken.

Politiske saker

PS 15/20 Årsrekneskap 2019 for Samnanger kommune - uttale frå kontrollutvalet

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet vedtek utkast til uttale om Samnanger kommune sin årsrekneskap 2019
2. Kontrollutvalet ber rådmannen kome i møte i utvalet 28.09.2020 for å gjera greie for kva som er/vil bli gjort i høve tilrådingane som kjem fram i revisjonsrapport 2019 nr. 10 frå Deloitte

### **Saksprotokoll i 19.05.2020 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune**

#### **Handsaming i møte**

Økonomisjef og revisor orienterte om rekneskapen. Utvalet fekk svar på relevante spørsmål.

Forslag til uttale vart samrøystes vedteke.

#### **Uttale**

1. Kontrollutvalet vedtek utkast til uttale om Samnanger kommune sin årsrekneskap 2019
2. Kontrollutvalet ber rådmannen kome i møte i utvalet 28.09.2020 for å gjera greie for kva som er/vil bli gjort i høve tilrådingane som kjem fram i revisjonsrapport 2019 nr. 10 frå Deloitte

PS 16/20 Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 - Prosessmøte 2

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek, på bakgrunn av prosessmøte 2, forslag til prioritering av plan for forvaltningsrevisjon så langt til orientering.
2. Endeleg forslag til plan for forvaltningsrevisjon skal kontrollutvalet behandle i møte 28.09.2020 og sakstilfanget vert å sende sekretariatet innan 07.09.2020.

### **Saksprotokoll i 19.05.2020 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune**

#### **Handsaming i møte**

Deloitte orienterte innleiingsvis om prosessen, og utvalet kom med innspel til prioritering av prosjekt.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

#### **Vedtak**

1. Kontrollutvalet tek, på bakgrunn av prosessmøte 2, forslag til prioritering av plan for forvaltningsrevisjon så langt til orientering.
2. Endeleg forslag til plan for forvaltningsrevisjon skal kontrollutvalet behandle i møte 28.09.2020 og sakstilfanget vert å sende sekretariatet innan 07.09.2020.



## PS 17/20 Plan for eigarskapskontroll 2020-2024 - Prosessmøte 2

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek, på bakgrunn av prosessmøte 2, forslag til prioritering av plan for eigarskapskontroll så langt til orientering.
2. Endeleg forslag til plan for eigarskapskontroll skal kontrollutvalet behandle i møte 28.09.2020 og sakstilfanget vert å sende sekretariatet seinast innan 07.09.2020.

### **Saksprotokoll i 19.05.2020 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune**

#### **Handsaming i møte**

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

#### **Vedtak**

1. Kontrollutvalet tek, på bakgrunn av prosessmøte 2, forslag til prioritering av plan for eigarskapskontroll så langt til orientering.
2. Endeleg forslag til plan for eigarskapskontroll skal kontrollutvalet behandle i møte 28.09.2020 og sakstilfanget vert å sende sekretariatet seinast innan 07.09.2020.

## PS 18/20 Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksutgreiinga til orientering.

### **Saksprotokoll i 19.05.2020 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune**

#### **Handsaming i møte**

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

#### **Vedtak**

Kontrollutvalet tek møteprotokollane som går fram av saksutgreiinga til orientering.

## PS 19/20 Eventuelt

Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak.

### **Saksprotokoll i 19.05.2020 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune**

#### **Handsaming i møte**

Deloitte orienterte utvalet om status og vidare arbeid for prosjekt «Varsel om arbeidstilløva i Samnanger kommune». Det viser seg at det må gjennomførast fleire intervju enn planlagt. Revisor vil bruke lenger tid og fleire timar til undersøkingane. Tidsplan er at revisor vert ferdig med rapporten i løpet av juni 2020.

Vedtaket i saka var samrøystes.

### **Vedtak**

#### Varslingssaka

1. Kontrollutvalet tek informasjonen frå Deloitte til etterretning:
  - a. Revisor varsla meirforbruk for gjennomføring av saka på ca. 110 timar ekstra
  - b. Kontrollutvalet aksepterte dette med atterhald om finansiering.
2. Utvalet ber kommunestyret om kr. 130 000 i ekstra midlar for denne kontrollen

Referatsaker

RS 7/20 20/4322 Melding om vedtak - Val av revisor for Samnanger kommune

**Saksprotokoll i 19.05.2020 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune**

**Handsaming i møte**

Vedtaket i saka var samrøystes.

**Vedtak**

Kontrollutvalet tek referatsaka til orientering.

RS 8/20 20/4323 Melding om vedtak - Årsmelding for kontrollutvalet 2019

**Saksprotokoll i 19.05.2020 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune**

**Handsaming i møte**

Vedtaket i saka var samrøystes.

**Vedtak**

Kontrollutvalet tek referatsaka til orientering.

RS 9/20 20/4324 Melding om vedtak - Varsel om arbeidstilhøva i Samnanger kommune

**Saksprotokoll i 19.05.2020 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune**

**Handsaming i møte**

Vedtaket i saka var samrøystes.

**Vedtak**

Kontrollutvalet tek referatsaka til orientering.

RS 10/20 FKT - medlemsinformasjon mai 2020

**Saksprotokoll i 19.05.2020 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune**

**Handsaming i møte**

Vedtaket i saka var samrøystes.

**Vedtak**

Kontrollutvalet tek referatsaka til orientering.

## **Politiske saker**

**PS 20/20 Budsjett for kontrollarbeidet i Samnanger kommune 2021**



Samnanger kommune

Sekretariat for kontrollutvalet  
Saksframlegg

---

Saksnr: 2019/99-1  
Saksbehandlar: Einar Kåre Ulla

---

### Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	20/20	28.09.2020

## Budsjett for kontrollarbeidet i Samnanger kommune 2021

### Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet godkjenner budsjettforslaget for kontrollarbeidet i Samnanger kommune 2021 slik det ligg føre.
2. Budsjettforslaget skal følgja sak med budsjettarbeid fram til handsaming i kommunestyret.
3. Kommunestyret gjer endeleg vedtak om budsjett for kontrollarbeidet i 2021.

### Samandrag

Kontrollutvalet har ansvar for utarbeiding av forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Forslaget skal følgje innstillinga til årsbudsjett til kommunestyret, som gjer endeleg vedtak i budsjettsaka.

Hogne Haktorson  
Kontrollsjef

Einar Kåre Ulla  
seniorrådgjevar

*Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift*

### Vedlegg

- 1 Budsjett for kontrollarbeidet i Samnanger kommune 2021

## Saksutgreiing

### Bakgrunn for saka

I forskrift for kontrollutvalg og revisjon kan ein i § 2 «*Kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjett for kontrollarbeidet*» står det:

*«Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret eller fylkestinget.»*

I reglement for politiske organ, som er vedteke av kommunestyret 25.09.2013, ajourført i februar 2018 står det i pkt. 4.6.2:

*Kontrollutvalet skal ha eige budsjett som omfattar kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Kontrollutvalet skal laga forslag til budsjett, som skal følgja formannskapet si innstilling til kommunestyret.*

I tråd med forskrifta og reglementet fremjar kontrollutvalet med dette sitt forslag til budsjett for 2021. I budsjettframlegget bereknar kontrollutvalet kostnad med dei oppgåver budsjettet skal dekkja. Det som er særskilt med kontrollarbeidet er at det eigentleg er administrasjonen som vert revidert. Såleis skal kontrollutvalet, i budsjettsaka, innstilla direkte overfor politisk organ.

For revisjonstenestene er det teke utgangspunkt i avtalen med ekstern revisor. Budsjettert kostnad med revisjon skal dekkja både arbeid med rekneskapsrevisjon og anna revisjonsarbeid, t.d. prosjekt innan forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. For 2021 er det budsjettert med auke i tråd med SSB sine berekningar.

Vidare er det lagt til grunn 5 møte i kontrollutvalet i 2021, med om lag like stor saksmengd som inneverande år. Det er vidare lagt inn kostnader med kurs, og at medlemmane i kontrollutvalet kan delta på fagkonferansar samt servering på utvalsmøta. Elles er det lagt inn møtegodtgjersle og tapt arbeidsforteneste i tråd med godtgjerslereglementet til kommunen.

Budsjettposten som gjeld sekretariatstenester for kontrollutvalet er sett opp ut frå planlagt aktivitet og tal møte. Kostnader er berekna i tråd med avtale som er inngått mellom Samnanger kommune og Vestland fylkeskommune.

### Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet skal utarbeide budsjettforslag for kontrollarbeidet, medan det er kommunestyret som har vedtakskompetansen i saka, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2.

### Vurderingar og verknader

Kontrollutvalet sine oppgåver:(Kommunelova)

#### § 23-2.Kontrollutvalgets ansvar og myndighet

Kontrollutvalget skal påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b) det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- c) det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i
- d) det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)
- e) vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.

#### § 23-3.Forvaltningsrevisjon

*«Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.*

*Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.*

*Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»*

#### **§ 23-4. Eierskapskontroll**

*«Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.*

*Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.*

*Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»*

Formuleringane i desse paragrafane viser at hovudoppgåvene til kontrollutvalet er å gjennomføra prosjektarbeid ut frå dei planar som kommunestyret har vedteke. I 2020 vert det etter kommunelova utarbeida nye planar.

I kontrollutvalet sitt budsjett bør det leggjast inn midlar til å gjennomføra prosjekt innan forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll i tråd med planane. Ut frå gjeldande planar vil prosjektarbeid krevje ei ramme på omlag 300 timar for kommunar med Samnanger kommune sin storleik.

Erfaring frå kommunane dei siste åra viser at det kjem til prosjekt, som kontrollutvalet vert oppmoda om å sjå på, og som ikkje er med i planar for forvaltningsrevisjon / eigarskapskontroll. Dette har ofte ført til kostnader som har medført at kontrollutvalet har måtta be om ekstra midlar / ekstraløyving. Sekretariatet meiner difor at det vil vera rett å leggja inn i budsjettet ein post for ekstra tiltaksmidlar.

Dette vil vera midlar som er tenkt til ev. ad-hoc oppgåver, til dømes tiltak som måtte koma til utanom prosjekt frå planane og til utgreiingar som kontrollutvalet finn naudsynt å gjennomføra undervegs i året. Grunngeving for slike ekstra oppgåver kan t.d. vera henvendingar frå innbyggjarar, medieoppslag eller bestillingar frå kommunestyret som ikkje står i godkjend plan.

#### **Konklusjon**

På bakgrunn av ovanståande tilrår sekretariatet at kontrollutvalet godkjenner framlegget til budsjett. Budsjettframlegget skal så følgja sak med budsjettarbeid fram til handsaming i kommunestyret. Det er kommunestyret som skal gjera endeleg vedtak når det gjeld budsjett for kontrollarbeidet i Samnanger kommune.

**Budsjettforslag for kontrollutvalet i Samnanger kommune for 2021**

Konto	Tekst	Budsjett 2019	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Rekneskap pr. 30.06.20	Budsjett 2021	Merknad
10801	Godtgjersle folkevalde				kr 32 760		
10802	Tapt arbeidsforteneste (A)	kr 10 000	kr -	kr 10 000	kr -	kr 10 000	
10803	Møtegodtgjøring (A)	kr 47 816	kr 70 332	kr 49 384	kr -	kr 52 488	Leiar,gj. kr 18.896 og andre medl. Kr. 1680 pr.møte
	Delsum	<b>kr 57 816</b>	<b>kr 70 332</b>	<b>kr 59 384</b>	<b>kr 32 760</b>	<b>kr 62 488</b>	
10990	Arbeidsgiveravgift (AGA)	kr 8 152	kr 9 925	kr 8 373	kr 4 627	kr 8 811	
	Delsum	<b>kr 65 968</b>	<b>kr 80 257</b>	<b>kr 67 757</b>	<b>kr 37 387</b>	<b>kr 71 298</b>	
10511	KM-godtgjersle, skattepl. (A)	kr -	kr 55		kr 55		
11001	Faglitteratur / abonnement	kr 425	kr 425	kr 425	kr -	kr 425	Kommunerevisoren til leiar - same kontingent som i fjor
11150	Matvarer/møtemat	kr 2 000	kr 1 349	kr 2 000	kr 600	kr 2 000	Som i fjor
11400	Kunngjøringar	kr 1 200	kr -	kr 1 200	kr -	kr 1 200	Som i fjor
11501	Kurs/opplæring	kr 10 000	kr 8 520	kr 10 000	kr 19 148	kr 10 000	Som i fjor
11501	Folkevaldopplæring for kontrollutvalet	kr -	kr -	kr 20 000		kr -	Folkevaldopplæring i 2020 - annakvart år
11600	Skys- og kostgodtgjøring	kr 5 000	kr -	kr 5 000	kr -	kr 5 000	Som i fjor
11601	KM-godtgjersle, skattefri sats (A)		kr 364		kr 364		
11706	Reiseytgifter, via lønn	kr -	kr 2 194		kr 1 758		
11950	Kontingentar	kr 3 500	kr 3 500	kr 3 500	kr 3 500	kr 3 500	Forum for Kontroll og Tilsyn, same kontingent som i 2020
12004	Datautstyr				kr 7 197		
12700	Kons.tenester revisjon rekneskap	kr 163 952	kr 171 924	kr 167 067	kr 85 800	kr 160 000	I tråd med revisjonsavtale
12700	Kons.tenester revisjon forv.rev./eiersk.ktr.	kr 349 059	kr 338 133	kr 355 692	kr 387 003	kr 315 000	Forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll etter avtale
12700	Planarbeid	kr -	kr -	kr 165 900	kr -	kr -	Planarbeid - vart utført 2020
12700	Ekstra midlar					kr 50 000	Ad hoc oppgaver, undersøkingar etc.
12700	Konsulentj, ekstramidlar varslings sak			kr 330 000			Vedteke av kommunestyret i sak 23/20 (200') og 33/20 (130')
13300	Kjøp fylkeskom. sekretariatstenester	kr 138 750	kr 117 012	kr 140 600	kr 135 375	kr 156 800	2020 utfakturert ift. ekstra høg aktivitet / Elles ihht. Avtale*
	Delsum	<b>kr 673 886</b>	<b>kr 643 476</b>	<b>kr 1 201 384</b>	<b>kr 640 800</b>	<b>kr 703 925</b>	
14290	Meirverdiavgift	kr 166 247	kr 104 638	kr 215 621	kr 121 358	kr 173 756	
17290	Moms-kompensasjon	kr -166 247	kr -104 638	kr -215 621	kr -121 358	kr -173 756	
19400	Bruk av disposisjonsfond		kr -171 000				
	Budsjettregulering kommunestyret	kr -143 768		kr -324 576			
	Total budsjettamme	<b>kr 596 086</b>	<b>kr 552 733</b>	<b>kr 944 565</b>	<b>kr 678 187</b>	<b>kr 775 223</b>	

\* Summen for 30.06.20 gjeld for utfakturert til og med august 2020





Samnanger kommune

Sekretariat for kontrollutvalet  
Saksframlegg

---

Saksnr: 2019/96-8  
Saksbehandlar: Einar Kåre Ulla

---

### Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	21/20	28.09.2020

## Plan for forvaltningsrevisjon Samnanger kommune 2020 - 2024 - Innstilling

### Forslag til innstilling

1. Forslag til plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 - 2024 for Samnanger kommune vert vedteken slik den ligg føre.
2. Planen gjeld for resten av valperioden og fram til ny plan etter intensjonen vert vedteken i 2024.
3. Kommunestyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å gjere endringar og omprioriteringar i planen, samt til å kunna definere og avgrensa konkrete prosjekt innafor dei utvalde områda i planen.
4. Planen skal evaluerast minst ein gong i valperioden. Kommunestyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å gjere denne evalueringa.
5. Kontrollutvalet skal rapportere resultatet av forvaltningsrevisjonar til kommunestyret etter kvart.

### Samandrag

Føremålet med denne saka er å legg fram sak om plan for forvaltningsrevisjon for Samnanger kommune for perioden 2020 - 2024. Planen skal vidare til kommunestyret for endeleg avgjerd.

Hogne Haktorson  
Kontrollsjef

Einar Kåre Ulla  
seniorrådgjevar

*Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift*

### Vedlegg

- 1 Risiko- og vesentlegvurdering-Samnanger kommune
- 2 Plan for forvaltningsrevisjon i Samnanger kommune 2020-2024

### Saksutgreiing

## Bakgrunn for saka

Kommunelova § 23-3 Forvaltningsrevisjon lyder slik:

*«Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.*

*Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.*

*Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerer til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»*

Dette betyr at kontrollutvalet innan utgangen av 2020 må sørge for:

- å gjennomføra ein risiko- og vesentlegvurdering (ROV) av kommunen si verksemd og verksemda i kommunen sine selskap som planen skal baserast på
- å utarbeida ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon i perioden 2020 - 2024
- at planen vert vedteken av kommunestyret som kan delegera til kontrollutvalet å foreta endringar i planperioden.

Med dette som bakgrunn fatta kontrollutvalet 11.12.2019 slik vedtak i sak PS 55/19:

1. *Kontrollutvalet ber Deloitte AS gjennomføre risiko- og vesentlegvurderinger av verksemda i Samnanger kommune og verksemda i kommunen sine selskap, samt utarbeide forslag til plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 - 2024*
2. *Forslag til prosjektplan av november 2019, med dei endringer som kjem fram i møtet, ligg til grunn*
3. *Det er ei målsetting at prosessmøte 1 skal gjennomførast i første møte i kontrollutvalet i 2020 og at prosessmøte 2 vert gjennomført i andre møte i kontrollutvalet i 2020*
4. *Det er ei målsettjning at forslag til plan for forvaltningsrevisjon for 2020 - 2024 skal leggjast fram for kommunestyret i mai eller juni møtet*

Ettersom Deloitte utarbeider planar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll på vegne av kontrollutvalet, er det naturleg at kontrollutvalet har vore tett involvert i prosessane med å identifisere og prioritere kva for område som er aktuelle kontrollobjekt. Likeins har tett involvering av sentrale aktørar i administrasjonen og i kommunestyret bidratt til å forankre planarbeidet.

Deloitte har våren 2020 gjennomført to prosessmøte med kontrollutvalet og representantar frå administrativt og politisk nivå i kommunen. Grunna korona-pandemien blei prosessmøte 2 gjennomført som fjernmøte 19. mai i år.

Deloitte AS har i arbeidet med plan for forvaltningsrevisjon nytta fleire teknikkar for å samle inn data og for å forstå verksemda til kommunen:

- Dokumentanalyse
- Intervju og spørjeundersøking
- Prosessmøte

Risiko- og vesentlegvurderinga følgjer planen som vedlegg.

## Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse for å dra i gang og gjennomføre planprosessen, m.a. gjennom vedtak i denne saka.

Når utkast til plan for forvaltningsrevisjon 2020 - 2024 ligg føre, etter gjennomført prosess, skal kontrollutvalet innstille til kommunestyret, som vedtek plan for forvaltningsrevisjon, jf. kommunelova § 23-3.

## Vurderingar og verknader

Det går fram at denne planen gjeld i perioden 2020 - 2024. Planen skal utarbeidast innan året etter kommunevalet. Neste kommuneval er i 2023, medan ferdigstilling av plan for forvaltningsrevisjon for neste periode truleg skjer i 2024, med nasjonal frist ved utgangen av 2024.

Ved utarbeiding av plan for forvaltningsrevisjon er det viktig å fokusera på risiko- og vesentlegvurderingar. I dette ligg det at det skal verta gjort ei vurdering av på kva område av kommunen si verksemd og verksemda i kommunen sine selskap det er risiko for vesentlege avvik i høve dei vedtak, føresetnader og mål som er sett for verksemda.

Gjennom arbeid med risiko- og vesentlegvurderingar har ein vore innom mange område som kan vera aktuelle for framtidige forvaltningsrevisjonar. Det er gjort forslag om å sette opp ei prioritert gruppe for 6 av områda i uprioritert rekkefølge. Dei resterande områda vert sett i ei uprioritert gruppe som går fram av den vedlagde risiko- og vesentlegvurderinga. Kontrollutvalet må ut frå dette ta stilling til om dei er einige i forslag til prioritering som no ligg føre.

Kontrollutvalet får fullmakt til å avvike frå vedteken plan for forvaltningsrevisjon dersom utvalet finn det føremålstenleg å gjere omprioriteringar. Det bør gjennomførast ei evaluering av planen, normalt midt i planperioden, for å få vurdert om det har skjedd endringar i risikobiletet som gjer at planen bør endrast.

Kontrollutvalet bør sende forvaltningsrevisjonsrapportar til kommunestyret for endeleg behandling, etter kvart som innstilling føreligg frå utvalet. Dessutan vert kontrollutvalet si årsmelding rekna som ein del av den lovpålagte rapporteringa frå utvalet til kommunestyret. Sekretariatet skriv utkast til årsmelding på utvalet sine vegne, og vil som grunnlagsarbeid stille spørsmål til administrasjonen om oppfølging av kommunestyret sine vedtak i samband med forvaltningsrevisjonsrapportar. Sekretariatet tilrår at denne oppfølginga skjer frå sekretariatet si side, og at det kan vera eit samspel med revisjonen der dette vert funne føremålstenleg. Det vert og synt til kommunelova § 23-7 der det m.a. står dette:

*«Sekretariatet skal påse at de sakene som behandles av kontrollutvalget, er forsvarlig utredet, og at utvalgets vedtak blir iverksatt.»*

## Konklusjon

Sekretariatet meiner at utkast til plan for forvaltningsrevisjon 2020 - 2024 som ligg føre, er eigna for at ein no kan invitere kontrollutvalet til å gjera endeleg prioritering av prosjekt i planen. Kontrollutvalet står fritt til å gjera endringar innafor forslag til planen. Ein kan endra på rekkjefølgje når det gjeld prioriteringar, og trekke frå eller legge til prosjekt i planen. Etter at kontrollutvalet har gjort sine prioriteringar skal planen leggjast fram for kommunestyret for endeleg avgjerd.



Opplysningar som kjem fram i dokumentet er i hovudsak ikkje verifisert, og kan ikkje nyttast som faktagrunnlag utan ytterlegare undersøkingar.

## **Samnanger kommune**

Risiko- og vesentlegvurderingar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll

Mai 2020

«Risiko- og vesentlegvurdering for  
forvaltningsrevisjon og  
eigarskapskontroll»

Mai 2020

Rapporten er utarbeidd for  
Samnanger kommune av Deloitte  
AS.

Deloitte AS  
Postboks 6013 Postterminalen,  
5892 Bergen  
tlf: 55 21 81 00  
[www.deloitte.no](http://www.deloitte.no)  
[forvaltninasrevisjon@deloitte.no](mailto:forvaltninasrevisjon@deloitte.no)

# Innhald

1.	Innleiing	5
2.	Organisering og nøkkeltal	8
3.	Forvaltningsrevisjon - oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga	12
4.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap	36
5.	Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde	41
6.	Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn	43
7.	Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar	44

# Detaljert innhaldsliste

1.	Innleiing	5
1.1	Bakgrunn	5
1.2	Forvaltningsrevisjon	5
1.3	Eigarskapskontroll	5
1.4	Forskjell mellom forvaltningsrevisjon i selskap og eigarskapskontroll	6
1.5	Metode og gjennomføring	6
1.6	Lesarrettleiing	7
2.	Organisering og nøkkeltal	8
2.1	Organisering	8
2.2	Finansielle nøkkeltal	8
2.3	Befolkningsutvikling	9
2.4	Kommunen sine eigarskap	10
3.	Forvaltningsrevisjon - oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga	12
3.1	Stabsfunksjonar	13
3.2	Innbyggarservice	20
3.3	Oppvekst	22
3.4	Samfunnsutvikling	28
3.5	Helse, pleie og omsorg og tenester for funksjonshemma	32
4.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap	36
4.1	Selskap som er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10	37
4.2	Selskap som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10	39
4.3	Føretak, samarbeid og foreiningar	40
5.	Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde	41
6.	Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn	43
6.1	Tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonar og selskaps-/eigarskapskontrollar	43
6.2	Tilsyn	43
7.	Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar	44
7.1	Forvaltningsrevisjon	44
7.2	Eigarskapskontroll	45

# 1. Innleiing

## 1.1 Bakgrunn

I samsvar med prosjektplanar vedteke av kontrollutvalet i møte 11.12.2019 PS 55/19 og 56/19 har Deloitte gjennomført risiko- og vesentlegvurderingar (ROV-vurderingar) av Samnanger kommune si verksemd og i selskapa der Samnanger kommune har eigarinteresser. Føremålet med ROV-vurderingane har vore å skaffe relevant informasjon om dei delane av verksemda i kommunen og selskapa der kommunen har eigarinteresser, som det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon og/eller eigarskapskontroll.

ROV-vurderingane er systematiserte og framstilte i dette analysedokumentet. Dokumentet dannar grunnlag for kontrollutvalet sitt arbeid med planar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for 2020-2024. Kontrollutvalet er pålagt å utarbeide slike planar. Planane skal vedtakast av kommunestyret.

I arbeidet med ROV-vurderingane og utarbeidinga av analysedokumentet har det blitt gjennomført møte med kontrollutvalet, dokumentgjennomgang, intervju og spørjeundersøking (sjå seksjon 1.5).

Analysen er av overordna karakter og i stor grad basert på innspel som har kome fram gjennom møte i kontrollutvalet, intervju, spørjeundersøking og gjennomgang av relevant dokumentasjon. Datagrunnlaget er i avgrensa grad verifisert. Datagrunnlaget er i analysedokumentet nytta som indikasjon på risikoforhold som eventuelt bør eller kan følgjast opp/undersøkjast i forvaltningsrevisjon, eigarskapskontroll eller gjennom andre undersøkingar dersom kontrollutvalet og kommunestyret ønskjer dette.

## 1.2 Forvaltningsrevisjon

I kommunelova § 23-3 går det fram at forvaltningsrevisjon inneber å gjere systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, regeletterleving, målnnfriing og verknader ut frå kommunestyret sine vedtak og føresetnader. Same lov § 23-2 bokstav c), pålegg kontrollutvalet å sjå til at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon av kommunen si verksemd og av selskap som kommunen har eigarinteresser i.

Kommunelova § 23-3 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

Det er vidare eit krav at plan om forvaltningsrevisjon skal vere basert på ei risiko- og vesentlegvurdering (ROV-vurdering):

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper.

Føremålet med ROV-vurderinga er å skaffe relevant informasjon om verksemda i kommunen og i selskapa der kommunen har eigarinteresser, slik at det er mogleg for kontrollutvalet å leggje ein plan for forvaltningsrevisjon og å prioritere mellom ulike område og ulike selskap der det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Det er kommunestyret som vedtek plan for forvaltningsrevisjon. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

## 1.3 Eigarskapskontroll

Eigarskapskontroll er ei oppgåve som er lagt til kontrollutvalet etter kommunelova § 23-2 bokstav d), og er nærare skildra i kommunelova § 23-4. Der går det fram at eigarskapskontroll inneber å kontrollere om forvaltninga av kommunen sine eigarinteresser blir skjøtta i samsvar med regelverk, kommunestyret sine vedtak og anerkjende prinsipp for eigarstyring.

Kommunelova § 23-4 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for eigarskapskontroll:



Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.

Som med plan for forvaltningsrevisjon, skal også plan for eigarskapskontroll vere basert på ei ROV-vurdering:

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap.

Føremålet med ROV-vurderinga er å skaffe relevant informasjon om kor det er størst behov for eigarskapskontroll, slik at det er mogleg for kontrollutvalet å leggje ein plan for eigarskapskontroll og å prioritere kva eigarskapskontrollar det kan vere aktuelt å gjennomføre.

Det er kommunestyret som vedtek plan for eigarskapskontroll. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

#### **1.4 Forskjell mellom forvaltningsrevisjon i selskap og eigarskapskontroll**

Ny kommunelov skil mellom forvaltningsrevisjon av selskap som inngår i ordinær forvaltningsrevisjon, og eigarskapskontroll. Fokuset i ein **eigarskapskontroll** er på korleis kommunen forvaltar eigarskapa sine, anten enkeltvis eller som portefølje. Kriteria vi legg til grunn er mellom anna regelverk knytt til ulike typar selskap (til dømes kommunelov, aksjelov, lov om interkommunale selskap), KS sine retningslinjer for kommunal eigarstyring, kommunale eigarskapsmeldingar/eigarstrategiar og andre mål, vedtak og retningslinjer. Fokuset i ein **forvaltningsrevisjon av selskap** er på sjølve selskapet, og vil t.d. omhandle om selskapet driv i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader, og om det driv i samsvar med lover og reglar og på ein økonomisk forsvarleg måte.

#### **1.5 Metode og gjennomføring**

I prosessen med ROV-vurderingar har vi nytta ein metodikk med høg grad av involvering, både av kontrollutvalet og av sentrale aktørar i administrasjonen og i kommunestyret. Ei slik tilnærming har bidrege til at vi har avdekka kva forvaltningsområde, tenesteområde, selskap og eigarskap det er knytt størst risiko til. I tillegg har høg grad av involvering bidrege til å forankre planarbeidet og gjere det kjent både i kommunestyret og i administrasjonen. Dette vil skape eit godt grunnlag for gjennomføring av prosjekta som blir prioritert i planane.

##### **1.5.1 Prosessmøte 1 med kontrollutvalet**

I det første prosessmøtet fekk kontrollutvalet høve til å diskutere og vurdere risikoar innanfor kommunen sine ansvarsområde og knytt til drifta i selskapa der kommunen har eigarinteresser, basert på eiga erfaring frå arbeidet i kontrollutvalet.

##### **1.5.2 Dokumentanalyse**

Dokumentanalysen tok utgangspunkt i planar, meldingar og rapportar frå kommunen. Vi har òg undersøkt kva tilsyn som er gjennomført og eventuelt planlagt i kommunen. Desse har samla gitt eit oversyn over kommunen sine mål og strategiar, samt bidrege til å avdekkje område med risiko eller behov for forbetring.

##### **1.5.3 Analyse av statistikk**

Vi har gjennomgått KOSTRA-tal, tal frå kommunebarometeret og anna relevant statistikk som ligg føre for å undersøke om det er område der kommunen skil seg frå kommunar det er relevant å samanlikne seg med. Samanlikningane kan gje indikasjonar på risikoområde som det kan vere relevant å undersøke nærare.

##### **1.5.4 Intervju**

Vi har gjort intervju med rådmann, HR-leiar, leiande rådgjevar, økonomisjef, einingsleiar innbyggarservice, leiar for samfunnsutvikling og rådgjevar oppvekst. I tillegg har vi intervjuet ordførar, varaordførar og leiar for naturutvalet. Til saman er det gjennomført 10 intervju, og alle intervju er gjennomført via videomøte eller over telefon.

##### **1.5.5 Elektronisk spørjeundersøking**

Administrative leiarar og heile kommunestyret har vore involvert i ROV-vurderingane gjennom ei undersøking i Questback (elektronisk spørjeundersøkingsverktøy). I spørjeundersøkinga blei desse bedne

om å peike på potensielle risikoar innanfor det tenesteområdet dei har ansvar for eller kjenner til, samt risikoområde knytt til selskap kommunen eig. 21 av 41 respondentar svara på undersøkinga (51 %),

#### **1.5.6 Gjennomgang av selskapsopplysningar i bedriftsdatabase**

Deloitte har nytta Bisnode SmartCheck for å få tilgang til rekneskapsopplysningar og informasjon om eigarskap og eigarskapsstruktur. Denne informasjonen er nytta både for å få oversyn over alle aktuelle selskap som skal omfattast av ROV-vurderingane, og for å avdekkje eventuelle risikoar gjennom dei finansielle nøkkeltala som blir presentert<sup>1</sup>.

#### **1.5.7 Prosessmøte 2 med kontrollutvalet**

I dette møtet legg revisjonen fram ROV-vurderingane (dette dokumentet) med dei risikovurderingane som er gjennomførte for kontrollutvalet. ROV-vurderingane og forslag til prosjekt vil i dette møtet bli lagt til grunn når kontrollutvalet skal prioritere område eller prosjekt for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for dei neste fire åra.

#### **1.5.8 Vedtak av plandokument**

Basert på dei prioriteringane som kontrollutvalet gjer i prosessmøte 2, vil det bli utarbeidd eit plandokument. Dette dokumentet blir vedtatt av kontrollutvalet før det blir sendt vidare til kommunestyret for endeleg vedtak.

### **1.6 Lesarrettleiing**

Innspela som er samla inn i samband med den ROV-vurderinga er systematiserte og framstilte i dette dokumentet. Dokumentet er meint som eit grunnlag for kontrollutvalet for å velje ut og prioritere forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar.

I kapittel 2 gir vi ei kort oversikt over organiseringa av og nøkkeltala for kommunen.

Kapittel 3 og 4 omhandlar forvaltningsrevisjon. Her presenterer vi oversikt over identifiserte risikoområde innan dei ulike verksemdsområda og eigarskapa til kommunen som er eit resultat av undersøkinga vi har gjort i samband med analysearbeidet. Risikovurderingane og forslag til prosjekt er basert på ein overordna gjennomgang av kommunen sine tenesteområde og dei selskap kommunen har eigarskap i.

I kapittel 5 presenterer vi dei risikovurderingane vi har gjort for kommunen når det gjeld eigarskapskontroll.

Kapittel 6 inneheld oversikt over tidlegare gjennomførte og pågåande forvaltningsrevisjonar, selskapskontrollar, eigarskapskontrollar, samt oversikt over gjennomførte og planlagde tilsyn.

I kapittel 7 viser vi forslaga våre til moglege forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar basert på dei risikovurderingane som er gjennomførte. Forslaga til prosjekt er ikkje presentert i prioritert rekkefølge. Prioritering og val av prosjekt skal kontrollutvalet gjere. Kontrollutvalet står også fritt til å leggje til og/eller ta bort prosjekt i lista som her er presentert. Endeleg prioritering av prosjekt blir framstilt i plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 og plan for eigarskapskontroll 2020-2024, som skal leggjast fram for kommunestyret.

---

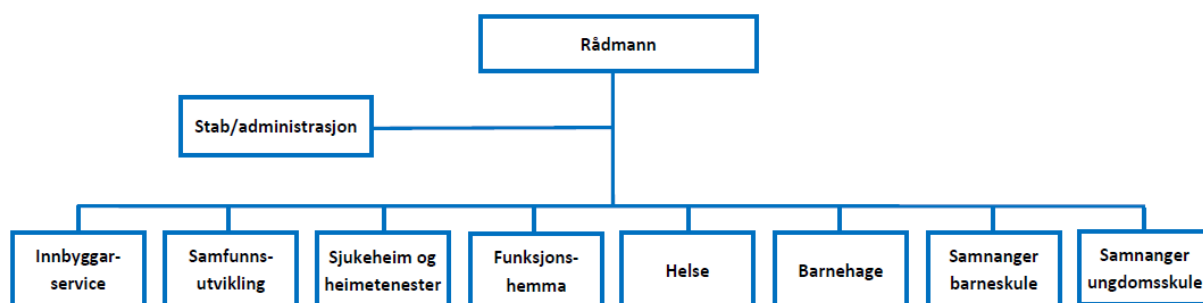
<sup>1</sup> Ikkje alle interkommunale selskap (IKS) er underlagt innleveringsplikt til Brønnøysundregisteret. Det førekjem også at slike selskap ikkje leverer årsrekneskap til Brønnøysundregisteret. I desse tilfella har ikkje revisjonen tilgang på nøkkeltal. Slike manglande data vil bli opplyst om der det er relevant

## 2. Organisering og nøkkeltal

### 2.1 Organisering

Administrasjonen i Samnanger kommune består av rådmann og rådmannen sin stab/administrasjon. Vidare har kommunen åtte einingar direkte underlagt rådmannen: Barnehage, Samnanger barneskule, Samnanger ungdomsskule, Tenester for funksjonshemma, Helse, Pleie og omsorg, NAV Samnanger, Innbyggarservice og Samfunnsutvikling.

Figur 1 Organisasjonskart Samnanger kommune 2020<sup>2</sup>



### 2.2 Finansielle nøkkeltal

**Netto driftsresultat** er ein hovudindikator for økonomisk balanse i kommunesektoren, jf. beregningsutvalet for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU). Netto driftsresultat viser kor mykje som kan disponerast til avsetningar og investeringar etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. TBU tilrår at netto driftsresultat for kommunane er på 1,75 %. Samnanger kommune har i budsjett for 2020 sett mål om netto driftsresultat på 1,75 %, altså likt det tilrådde nivået frå TBU.<sup>3</sup>

Netto driftsresultat i Samnanger kommune var i 2018 på om lag NOK 1,26 millionar. Dette er 1,38 % av driftsresultatet, altså under det tilrådde nivået frå TBU.

2020 budsjettet legg opp til eit netto driftsresultat på 0,6 %, altså godt under tilrådd nivå på 1,75 %. I budsjettoppstillingane for 2021, 2022 og 2023 i økonomiplanen, er netto driftsresultat minkande framover, og negativt i 2021 og 2023. Det blir i økonomiplanen vist til at det er ei rekkje vedtak som har verknad på budsjett og økonomiplanen, mellom anna blir det i 2020 tatt opp eit lån på NOK 14,5 millionar for å finansiere vatn og avløp. Finansrapporteringa 2. tertial i 2019 viser vidare til at det er tatt opp eit lån på NOK 22 millionar til investeringar i bustader for funksjonshemma (*Skottabakken*), og at det i tillegg skal takast opp eit byggjelån på NOK 10,5 millionar. Budsjettet legg opp til ein samla sum utgifter til investeringar på om lag NOK 46 millionar i 2020, NOK 11,7 millionar i 2021 og NOK 6,7 millionar i 2022 og 2023.

Disposisjonsfondet er kommunen sin reserve til å dekke uføresette utgifter, sviktande inntekter, underskot og eigenkapital til investeringar. Ifølgje kommunebarometeret har Samnanger kommune i 2019 eit **disposisjonsfond** på 3,9 %. Dette er lågare enn kommunegruppa (11,5 %). Kor stort disposisjonsfondet bør vere for at kommunen skal kunne ta hand om ein rimeleg risiko, varierer relativt til øvre økonomiske parameter (mellom anna renteeksponert gjeld, høg skatteinntekt som del av total inntekt, og høge finansinntekter relativt til andre inntekter). Frå vedtaket om budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 går det fram under punkt 7 at kommunestyret vedtar at disposisjonsfondet skal ligge på om lag NOK 15 millionar og at lånegjelda til kommunen ikkje skal overstige NOK 240 millionar. Tal frå

<sup>2</sup> Henta frå: <https://www.samnanger.kommune.no/kommunal-organisasjon/administrativ-organisering/>

<sup>3</sup> Vedtak i kommunestyret i sak 96/2019.

finansrapporteringa 2. tertial i 2019 viser at kommunen har ei samla langsiktig gjeld på NOK 225 millionar per 31. august 2019.

Det går vidare fram av økonomirapporteringa per 2. tertial 2019 at Samnanger hadde ein skatteinngang på 90,7 % av landsgjennomsnittet i august 2019. Etter inntektsutjamning enda kommunen med ein skatteinngang på 95,1 % av landsgjennomsnittet. I økonomiplan 2020-2023 går det fram at gjennomsnittleg prosentdel sysselsette innbyggjarar på landsbasis er 81,3 %, og at prosentdelen i Samnanger ligg på 79,5 %. Det er venta at det blir færre yrkesaktive innbyggjarar i kommunen dei neste fire åra, noko som vil kunne gje reduksjon i skatteinntektene og kan forverre kommunen sin økonomi.

Den største delen av kommunen sine inntekter kjem frå rammetilskot og skatt. Kommunen har òg betydelege inntekter frå eigedomsskatt og konsesjonskraft. Det går fram av økonomiplanen at kommunen må gjere tilpassingar for å oppretthalde inntektsnivået på grunn av at eigedomsskattelova er endra frå 01.01.2020. Eigedomsskatteinntekt frå BKK sine kraftstasjonar i Samnanger er aukande i økonomiplanperioden.

Tabellen under viser **løyvingar til dei ulike tenesteområda** i Samnanger kommune i 2018, 2019 og 2020. Merk at tala frå 2018 er rekneskapstal, medan tala for 2019 og 2020 er løyvingar i budsjetta. Tala i parentes viser løyvingar til tenesteområda i prosent av det totale driftsbudsjettet til kommunen.<sup>4</sup>

Tabell 1: Løyvingar til ulike tenesteområde

Tenesteområde	R 2018	B 2019	B 2020
Rådmann og administrasjon inkl. næring og barnevern	18 735 000 (11 %)	20 450 000 (13 %)	23 096 000 (13%)
Politisk nivå og revisjon	2 594 000 (2 %)	2 744 000 (2 %)	2 717 000 (2 %)
Eining for samfunn og utvikling	22 086 000 (13 %)	20 592 000 (13 %)	21 891 000 (13 %)
Eining for helse	11 908 000 (7 %)	11 281 000 (7 %)	12 370 000 (7 %)
Eining pleie og omsorg	47 042 000 (29 %)	45 291 000 (28 %)	49 851 000 (29 %)
Eining for barnehage	15 296 000 (9 %)	15 444 000 (9 %)	15 581 000 (9 %)
Eining for barneskule og SFO	20 876 000 (13 %)	21 176 000 (13 %)	20 984 000 (12%)
Eining for ungdomsskule	10 475 000 (6 %)	11 442 000 (7%)	11 660 000 (7 %)
Eining for innbyggjarservice	15 818 000 (10 %)	14 898 000 (9%)	14 773 000 (9%)
<b>Sum fordelt totalt til drift</b>	<b>164 830 000 (100%)</b>	<b>163 318 000 (100%)</b>	<b>172 923 000 (100%)</b>

Det største området er pleie og omsorg som utgjer om lag 30 % av driftsbudsjettet. Samla tal for oppvekstområdet utgjer om lag like stor del av driftsbudsjettet som pleie og omsorg (Barneskulen og SFO utgjer i 2018 13 % av driftsbudsjettet, ungdomsskulen 6 % og barnehage 9 %).

### 2.3 Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklinga i kommunen er relevant å omtale av fleire årsaker. For det første er innbyggjartilskot ein del av inntektssystemet til kommunane. Vidare må dei kommunale tenestene tilpassast demografiske endringar.

<sup>4</sup> Tala i tabellen er henta frå budsjettskjema *netto driftsutgifter* i vedtatt budsjett i KS-vedtak 96/2019. Tabellen viser fordeling av tilgjengelege midlar til dei ulike tenesteområda i kommunen.

Innbyggjartilskotet er i utgangspunktet fordelt med eit likt beløp per innbyggjar (talet på innbyggjarar per 1. juli) til alle kommunane. Deretter skjer det ei omfordeling på bakgrunn av fleire faktorar.<sup>5</sup> For 2020 er innbyggjartilskotet før omfordeling 25 083 kroner per innbyggjar.

Det er venta at folketalet i kommunen vil gå ned over dei neste 20 åra, men at det vil halde seg om lag uendra dei neste fire åra.

Tabell 2: Framskrivne folketal i kommunen<sup>6</sup>

Nøkkeltal SSB		2020	2021	2022	2023	2030	2040
<b>Folketal Samnanger</b>		2462	2448	2442	2432	2373	2213
	<b>Døme på tenestebehov</b>						
<b>0-5 år</b>	<b>Barnehage</b>	157	142	137	124	120	101
<b>6-15 år</b>	<b>Grunnskule</b>	288	296	295	298	232	189
<b>16-66 år</b>	<b>Bustad og sysselsetjing</b>	1534	1509	1501	1488	1383	1223
<b>67 år og eldre</b>	<b>Eldreomsorg</b>	483	501	509	522	638	700

Innbyggjarar i Samnanger i aldersgruppa 45-64 år utgjør 27% av befolkninga. Aldersgruppa mellom 25-44 år er den nest største med 23 %. Samnanger kommune har færre innbyggjarar frå 0-44 år enn landssnittet.

Samnanger kommune hadde 2485 innbyggjarar ved utgangen av 2019.<sup>7</sup>

## 2.4 Kommunen sine eigarskap

Samnanger kommune har eigarinteresser i fire selskap saman med andre kommunar og/eller fylkeskommunar, og i to selskap med innslag av private eller statlege aktørar på eigarsida. Kommunen sine eigarskap vil bli nærare omtalt i kapittel 4. Eigarskapa går fram i tabellen under:

Tabell 3: Eigarskap

Selskap	Bransje	Selskapsform	Eigardel
Vann vest AS	Vatn- og avlaupsverksemd	AS	5,56 %
Interkommunalt arkiv i Hordaland IKS	Drift av arkiv	IKS	3,4 %
BIR AS	Renovasjon	AS	0,88 %
Hardangervegen AS	Interesseorganisasjon for eit effektiv vegsamband mellom Odda og Bergen	AS	0,548 %

<sup>5</sup> Størsteparten av kommunane sine rammetilskot blir fordelt med utgangspunkt med eit likt beløp per innbyggjar. Utgiftsutjamninga skjer ved hjelp av ein kostnadsnøkkel som sørgjer for at denne delen av rammetilskotet blir fordelt frå kommunar som er rimelegare å drive enn landsgjennomsnittet, til kommunar som er dyrare å drive enn landsgjennomsnittet. Kostnadsnøkkelens består av ei rekke kriterium, mellom anna talet på barn i skulepliktig alder, talet på eldre, reiseavstand i kommunen mv.

<sup>6</sup> Tabellen er henta frå økonomiplan 2020-2023.

<sup>7</sup> Talet er henta frå statistisk sentralbyrå: <https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/samnanger/befolkningsprofil>

Kommunekraft AS	Formidler kraft på vegner av aksjonærkundane	AS	0,31 %
Hardanger AKS AS (Storholmen VTA AS)	Attføringsverksemd	AS	9,6 %



Kommunale føretak og vertskommunesamarbeid er omfatta av ordinær forvaltningsrevisjon, og er derfor omfatta av ROV-vurderingane knytt til dette. Stiftingar og foreiningar er ikkje omfatta av regelverket om eigarskapskontroll eller forvaltningsrevisjon av selskap, og er difor ikkje omtala i denne delen av ROV-vurderinga. Både kommunale føretak, vertskommunesamarbeid, stiftingar og foreiningar er lista opp i seksjon 4.3, og eventuelt drøfta i ROV-vurderinga om dette er vurdert som relevant.

### 3. Forvaltningsrevisjon - oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga

På bakgrunn av innsamla og analysert informasjon, vil vi i dette kapittelet vurdere risiko for manglande målinnfriing, regeletterleving, vedtaksoppfølging og internkontroll som er identifisert innan dei verksemdsområda som er gjennomgått i Samnanger kommune.

Overskriftene i kapittel 3.1-3.4 følgjer den administrative organiseringa i Samnanger kommune.

Risikonivå er i tabellane farga med raudt som representerer høg risiko eller gult som representerer middels risiko:

Fargesymbol	Skildring av risikovurdering
	<b>Høg risiko</b> På område som er merka med raudt meiner Deloitte, på bakgrunn av framlagte data og analyse, at det kan vere høg risiko for anten manglande produktivitet, målinnfriing, regeletterleving eller effektivitet.
	<b>Middels risiko</b> På område som er merka med gult meiner Deloitte, på bakgrunn av framlagte data og analyse, at det kan vere middels risiko for anten manglande produktivitet, målinnfriing, regeletterleving eller effektivitet.

I tabellane under vil vi under kvar sektor omtale utvalde område og tema. Dette er område og tema som blir framheva i dei data som revisjonen har analysert. Det betyr at område der det ikkje eksplisitt er identifisert risiko ikkje er omtala.

Det blir kommentert dersom det er planlagt tilsyn eller gjennomført forvaltningsrevisjonar eller tilsyn dei siste åra innanfor dei områda og temaa som er omtala.

Under kvart område identifiserer vi dei hovudtema analysen viser at det er knytt risiko til. Dette vil vere naturlege moment som takast med i ein eventuell forvaltningsrevisjon.

Det er viktig å understreke at risikovurderingane er skjønsmessige, og at vurderingane er baserte på tilgjengeleg informasjon. Kontrollutvalet kan vurdere risikoen knytt til dei ulike områda som forskjellig frå det som er føreslått her. Det er derfor kontrollutvalet som til slutt skal vurdere og prioritere dei ulike områda, og avgjere rekkefølga for forvaltningsrevisjonsprosjekt i dei planane som blir lagt fram for kommunestyret.

Vi vil ta atterhald om at ikkje all informasjon som kjem fram er verifisert av leiinga i kommunen.



### 3.1 Stabsfunksjonar

Rådmannskontoret består av rådmann, HR-kontor, økonomikontor, rådgjevarar og PPT. Budsjettansvar for barnevern, næringsføremål/konsesjonskraft, leiaropplæring og fellesutgifter for skule og barnehage (inkludert vaksenopplæring) ligg òg til dette området.

Samnanger kommune kjøper barnevernstenester frå Bergen kommune – bydel Arna. Samnanger har også avtale om barnevernsvakt knytt til dette.

Samnanger kommune blei i 2019 medlem av IKT Nordhordland. IKT Nordhordland har ansvar for utvikling og drift av den grunnleggande IKT-strukturen i til saman ti kommunar i Vestland fylke.

Tabell 4: Identifiserte risikoområde knytt til stabsfunksjonar

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
<b>Bemanning og sjukefråvær</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Sjukefråværsoppfølging</li> <li>Rekruttering</li> </ul>	<p>I økonomiplan 2020-2023 blir det vist til at kommunen i 2020 vil arbeide meir systematisk med å førebygge sjukefråvær og å halde sjukefråværet lågast mogleg.</p> <p>I årsrapporten for 2018 går det fram at kommunen dette året starta eit prosjekt for å aktivt jobbe med å få ned sjukefråværet i kommunen. Utgangspunktet for prosjektet var at det var eit høgt sjukefråvær i enkelte einingar medan det ikkje var ei like stor utfordring i andre einingar. Det blei i samband med prosjektet haldt kurs i sjukefråværsoppfølging for einingsleiarar, hovudverneombod og hovudtillitsvalde. I oversikta over sjukefråvær per eining i årsrapporten for 2018 går det fram at det var størst utfordring med sjukefråvær i barnehagane (om lag 12,5 %), heimetenesta (om lag 11 %), og barneskulen (om lag 7 %). I barnehagen blei det starta eit prosjekt med støtte frå KLP til å jobba konkret med å få ned sjukefråværet.</p> <p>Det totale sjukefråværet i Samnanger kommune i 2018 på var 6,7 prosent (7,7 prosent i 2017).</p> <p>Det går fram av undersøkinga at det er utfordringar knytt til å rekruttere sjukepleiarar og vernepleiarar i kommunen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Høgare kostnadar</li> <li>Mindre kontinuitet/stabilitet i tenestene</li> <li>Dårlegare kvalitet i tenestene</li> <li>Manglande effektivitet og målinnfriing</li> <li>Brot på lovpålagde fristar</li> </ul>	
<b>Informasjon og kundekontakt</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Ny kommunelov</li> <li>Informasjon til/frå kommunen</li> <li>Kompetanse</li> </ul>	<p>I ny kommunelov er det eigne krav til kommunen si informasjonsplikt.</p> <p>I undersøkinga blir det peika på at det kan vere utfordrande å få svar når ein sender inn spørsmål til kommunen. Ein respondent i spørjeundersøkinga peiker på at innbyggjarar fortel om manglande tilbakemeldingar og respons på henvendelsar til kommunen. Dette gjeld mellom anna manglande stadfesting på at søknadar er mottatt, kva som er venta handsamingstid o.l.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Redusert tillit i befolkninga</li> <li>Regelbrot</li> <li>Manglande effektivitet og målinnfriing</li> </ul>	



---

Det blir av fleire vist til behov for å få betre heimesider for kommunen. Mellom anna blir det etterlyst betre informasjon om kvar innbyggjarane skal melde inn saker.

Det blir vidare vist til at sentralbordet i kommunen også bør ha kompetanse om kvar innbyggjarar skal henvende seg med ulike saker, slik at dette kan handsamast på lågast mogleg nivå. Det blir opplyst at status innan nokre område i dag er at klager og meldingar ikkje kjem direkte fram til rett sakshandsamar, og at dette fører til unødvendig tidsbruk, lite effektiv handsaming og misnøye hos tilsette og innbyggjarar.

---

### Sakshandsaming og vedtaksoppfølging

- System for å førebu politiske saker
- System for å følgje opp politiske vedtak
- Fristar og framdriftsplanar
- Kompetanse
- Kapasitet

I spørjeundersøkinga blir det peika på at politiske vedtak ikkje alltid blir gjennomført slik politiske organ har vedtatt. I intervju blir det mellom anna nemnt eit vedtak der administrasjonen blei bedt om å greie ut nødvendige tiltak på ein veg og rapportere tilbake til kommunestyret. I denne saka blei arbeidet sett i gang utan at vedtaket om utgreiing og rapportering blei følgt opp.

I intervju blir det nemnt tilfelle der administrasjonen ikkje i tilstrekkeleg grad rapporterer til politisk nivå på vedtekne saker. Det går vidare fram av undersøkinga at det ikkje blir rapportert jamleg til kommunestyret på oppfølging av vedtak. Det blir vidare nemnt vedtak som ikkje har blitt følgt opp eller ikkje har blitt utført innan rimeleg tid.

I spørjeundersøkinga blir det peika på at det hender at saksførebuingane frå administrasjonen er mangelfulle.

Det blir vidare nemnt at det frå politisk nivå blir forventet raskare sakshandsaming enn det som er mogleg i høve til regelverk, eininga sin faglege kompetanse og tilgang på ressursar.

Det blir i undersøkinga stilt spørsmål ved kommunen sine rutinar for å vurdere spørsmål knytt til habilitet.

Ei prioritering av lovpålagde oppgåver blir difor nødvendig. Undersøkinga viser at det er fleire vedtekne saker i kommunestyret som ikkje har blitt gjennomført i denne eininga, og at saker kan bli skyvd på i mange år.

- Saker blir ikkje tilstrekkeleg førebudd
- Vedtak blir ikkje følgt opp
- Manglande rapportering på oppfølging av vedtak

---

### Informasjonstryggleik og personvern

- Nye lovkrav til informasjonstryggleik
- Tilgang
- IKT-samarbeid

Det nye personvernregelverket som tredde i kraft i 2018 stiller strengare krav til informasjonstryggleiken i kommunen enn kva som tidlegare var tilfelle, noko som medfører auka regulatorisk risiko.

Samnanger kommune blei del av IKT Nordhordland frå april 2019. Driftsspørsmål og risikovurderingar knytt til lagring av data blir utført av IKT Nordhordland. I økonomiplanen bli det vist til at kommunen som medlem i

- Viktig informasjon blir mista eller sensitive data kjem på avvege
- Brot på regelverk
- Persontryggleik

---

IKT Nordhordland får høve til å delta i diverse samarbeids-prosjekt, mellom anna knytt til felles innkjøp av fagsystem og andre digitale løysingar. Samnanger blir også ein del av eit større fagmiljø enn tidlegare på fleire av fagsystema som blir brukt i kommunen. I intervju blir det uttrykt at IKT-samarbeidet fungerer godt og at kommunen no har kontroll på IKT-drift. Tidlegare var det knytt høg risiko til dette området i kommunen.

I spørjeundersøkinga blir det vist til at det er knytt risiko til kommunen sitt samarbeid i IKT Nordhordland. Det blir vidare peika på at det er store kostnader involvert i dette samarbeidet og at det er viktige forvaltningsoppgåver som er sett ut av kommunen.

Revisjonen får opplyst at det ved eit tilfelle blei lagt ut personopplysningar på nettsidene til kommunen.

Det blir stilt spørsmål ved om kommunen er tilstrekkeleg gode på informasjonstryggleik og personvern når det gjeld arkivering av personopplysningar i tenestene på Helsetunet.

Det går fram av intervju at det er ein tilsett som arbeider med GDPR i kommunen, men at dette arbeidet ikkje er ferdigstilt.

IKT-reglementet for tilsette i Samnanger kommune sist blei revidert i 2010.<sup>8</sup>

---

#### HMT

- Manglande rutine
- Tryggleikstiltak

Det går fram i undersøkinga at kommunen manglar rutine for tryggleik for sine tilsette. Det blir vist til at personar til ei kvar tid kan henvende seg direkte til leiarar og andre på arbeidsplassen.

- Brot på regelverk
- Personskade

Det blir arbeidd med tryggleikstiltak for dei tilsette innan teknisk drift som arbeider ute i kommunen, og særskilt dei som arbeider med brøyting av vegar eller er på vedlikehaldsoppdrag til personar med psykiske lidningar. I tillegg har dei i samfunnsutviklingsavdelinga byrja å praktisere låste dører inn til avdelinga og to personar på oppdrag der det er nødvendig.

---

#### Verksemdsstyring, organisasjonskultur og internkontroll

- Risikovurderingar
- Bruk av kvalitetssystemet
- Ansvar
- Forbetringsarbeid
- Kultur i organisasjonen

Krav til kommunens internkontroll er styrka i ny kommunelov.

Kommunen brukar kvalitetssystemet, KF Kvalitet. Det blir fortalt at kvalitetssystemet er lite brukarvenleg og at det er utfordrande å finne fram i mappestrukturen. Det blir stilt spørsmål ved om dokumentmodulen i kvalitetssystemet blir nytta i einingane, då rutinar og liknande blir lagt inn på intranett.

- Mangelfull internkontroll og regeletterleving
- Avvik blir ikkje meldt og fanga opp
- Risiko for at rutinar ikkje er oppdatert i samsvar med regelverk

---

<sup>8</sup> Kommunen sine heimesider: <https://www.samnanger.kommune.no/kommunal-organisasjon/planar-reglement-vedtekter-og-handboker/>

---

- Delegering av mynde og ansvar

Det går fram av intervju at det er uklart for dei tilsette kven som har ansvar for kvalitetssystemet i kommunen. Det er vidare usikkert kven som har ansvar for å mellom anna revidere dokument i dokumentmodulen. Det var tidlegare sektorleiarane som hadde ansvar for å følgje opp dokumentmodulen og revidere mellom anna rutinar og retningslinjer, men etter omorganiseringa i kommunen har ikkje dette ansvaret blitt plassert.

Det blir fortalt at det blir rapportert avvik i kvalitetssystemet, men at det mest sannsynleg er underrapportering av avvik i nokre av einingane

Det blir nemnt i intervju at einingsleiarane i Samnanger opplever å få lite hjelp og støtte frå stabsfunksjonane i kommunen t.d. når det gjeld og tilsetjingsprosessar.

Fleire av dei intervjuja viser til at den største utfordringa i Samnanger kommune er kulturen i organisasjonen. Det går fram at det blir arbeidd bevisst med dette, mellom anna gjennom opplæringstiltak. Det blir vist til at utfordringa er større i nokre av einingane i kommunen.

Ein av dei intervjuja opplever at det er behov for ei aktiv leiing for å få gjennomslag for endringar i organisasjonen, då det har vore vist stor motvilje til forbetningsarbeid.

Undersøkinga viser at det er risiko for at oppgåver ikkje blir utført på grunn av at det er ei uklar delegering av mynde og ansvar. Det er i hovudsak den administrative delegeringa som ikkje i tilstrekkeleg grad er på plass. Det er heller ikkje sett i gang arbeid for å revidere dette, men det går fram av kommunen sin planstrategi at dette bør gjerast snarast råd. Det siste administrative delegeringsreglementet blei utforma i 2006 og er utdatert.

Kommunen skal i gang med å revidere delegeringsreglementet som omhandlar kommunestyret si delegering av mynde til rådmann. Dette skal vere ferdig handsama i 2020. Det blir fortalt at det er utfordrande å ha eit delegeringsreglement som er tilstrekkeleg, og vidare at det er knytt uvisse til kva oppgåver kommunestyret kan delegera til rådmann og ikkje. Denne problemstillinga blei til dømes aktuell då kommunen stengte ned skulane grunna Covid 19.

Kommunen har tidlegare gått til innkjøp av KF delegeringsreglement frå Kommuneforlaget, men dette blei eit for omfattande arbeid for kommunen å gjennomføre.

- Risiko for at rutinar ikkje er kjend og ikkje blir etterlevd
- Redusert tillit i befolkninga
- Manglande effektivitet og målinnfriing
- Dårlig arbeidsmiljø

---

## Barnevern

- Barnevernssamarbeid
- Oppfølging
- Tilsynskrav i fosterheim

I årsmeldinga frå 2018 går det fram at barnevernsleiar i Arna i Bergen kommune melder om eit godt samarbeid med Samnanger kommune og dei ulike einingane.

Det blir fortalt i intervju at kommunen ikkje har ein fast struktur på oppfølginga av barnevernssamarbeidet, men at kommunen har tillit til barnevernsleiar i Arna.

I intervju blir det peika på at dei økonomiske rapporteringane for barnevernstenesta har vore for seine og at økonomisjef har vore nøyd til å etterspørje denne.

Det blir uttrykt at barnevernsområde er eit område politikarane har lite innsikt i, men at dette delvis kan skuldast teieplikta i tenesta.

Vidare går det fram i årsmeldinga at barnevernet får inn få meldingar. I følge tal frå KOSTRA har det kome bekymringsmeldingar om 2,6 % av innbyggjarar mellom 0-17 år i kommunen. I kommunegruppa er talet 4,3 %. KOSTRA-tala viser også at 2,6 % av barna (0-22 år) i Samnanger kommune har barnevernstiltak, samanlikna med 4,3 % i kommunegruppa.

I 2019 hadde Samnanger kommune NOK 7773,- i netto driftsutgifter til barnevernstenesta per innbyggjar mellom 0-22 år. Gjennomsnittet for kommunane i kommunegruppa var NOK 9334,-. Samtidig viser tal frå KOSTRA at Samnanger i 2019 brukte NOK 111 680,- per barn med undersøking eller tiltak. Gjennomsnittet for kommunegruppa var NOK 68 250,- per barn med undersøking eller tiltak.

Tal frå KOSTRA viser at det er 9,6 barn med undersøkingar eller tiltak per årsverk i Samnanger. Talet for kommunegruppa er 17,3. Dette tyder på god bemanning.

Både årsmeldinga for 2018 og KOSTRA viser at sakshandsamingar når det gjeld oppfølging og undersøkingar blir gjort innan lovpålagte fristar. Samtidig viser tal frå BUFDIR at 66,7 % av tilsyna i fosterheim er ikkje oppfylt. Snittet for fylket er 14.1 %.<sup>9</sup>

Det går vidare fram i intervju at kommunen vurderer å avslutte barnevernssamarbeidet med Bergen kommune og overta ansvaret for desse tenestene sjølve. Det skal etter planen leggjast fram politisk sak om dette hausten 2020.

- Manglande etterleving av regelverk
- Mål som ikkje blir nådd
- Barn som ikkje får sikre rettane sine



---

<sup>9</sup> Henta frå: [https://bufdir.no/Statistikk\\_og\\_analyse/Barnevern\\_kommunemonitor/#/1242](https://bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern_kommunemonitor/#/1242)

---

Det har i 2019/2020 vore gjennomført ei ekstern gransking av barnevernssaker i kommunen. Granskinga omhandlar barnevernet i Samnanger kommune si handtering av tre spesifikke saker. Det går i rapporten fram alvorlege brot på barnevernlova og god forvaltningsskikk.

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med barnevern og helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse i 2016. I tilsynet blei det undersøkt om kommunen gjennom systematisk styring og leiing legg til rette for og følgjer med på at helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse oppfyller opplysningsplikt til barnevernet, at meldingar til barnevernstenesta blir handtert forsvarleg, at barnevernstenesta oppfyller plikt til å gi tilbakemelding til meldar, og om barnevern , helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse tilbyr og brukar individuell plan når barn og unge treng langvarige og koordinerte teneste. Det blei ikkje funne avvik frå lov eller forskrift i dette tilsynet.

---

### Innkjøp

- Innkjøpssamarbeid
- Innkjøpskompetanse
- Ansvarsdeling

Regelverket for offentlege anskaffingar er komplekst og stillar strenge krav til innkjøpar. Det er slik ein ibuande regulatorisk risiko på området.

Det blei gjennomført forvaltningsrevisjon av innkjøp i kommunen i 2018, og det går fram i protokollar frå kontrollutvalet at kommunen aktivt følgjer opp tiltaka i denne.

Samnanger kommune inngår i eit innkjøpssamarbeid som består av fleire kommunar, statlege verksemder, private sjukeheimar og Bergen kirkelige fellesråd. Innkjøpssamarbeidet blir leia av Bergen kommune. Samnanger nyttar ikkje E-handel.<sup>10</sup>

Det blir etterlyst ei innkjøpsavdeling i kommunen. Det blir vist til at det innan samfunnsutviklingsavdelinga er krevjande å utarbeide anbodsdokument og at fleire prosjekt har krav om utlysing på Doffin<sup>11</sup> og forenkla anbod.

Det går fram av kommunen sine nettsider at innkjøpsreglementet blei revidert i 2018.

- Brot på regelverk
- Kostnadseffektive innkjøp
- Økonomiske mislegheiter knytt til innkjøp

---

### Økonomistyring og budsjetterrapportering

- Oppfølging av økonomi og budsjett i einingane
- Nytt økonomi- og lønssystem
- Nytt rapporteringssystem

Kommunen går over frå å bruke Agresso til å bruke Visma som økonomi- og lønssystem i 2020. Det blir i økonomiplan 2020-2023 vist til at dette vil vere eit stor og arbeidskrevjande prosjekt i første halvdel av 2020. Prosjektet har ei total kostnadsramme på NOK 1,8 millionar.

I økonomiplanen går det vidare fram at kommunen vil ta i bruk fleire nye digitale løysingar etter overgangen til Visma. Dette gjeld mellom anna

- Manglande budsjettoppfølging i einingane
- Kjennskap til nye system og verktøy

---

<sup>10</sup> Innkjøpssamarbeidet Bergen kommune. <https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/innkjopssamarbeid/samarbeidspartnere>

<sup>11</sup> Database for offentlige innkjøp.

- 
- Høg arbeidsbelastning
  - Utdatert økonomireglement
- digitale reiserekningar og utvida bruk av digitale timelister og integrasjonar mellom forsystem og økonomi- og lønssystemet.
  - Økonomireglement som ikkje er i samsvar med regelverk og rutinar

Det blir fortalt i intervju at arbeidsmengda for løns- og personalkontoret har vore høg i mange år, noko som har ført til manglande oppfølging av einingane. Einingane har gitt tilbakemelding på at dei har behov for meir oppfølging når det gjeld budsjettarbeid. Kommunen er våren 2020 i prosess med å tilsette ein ny rådgjevar som skal ha ansvar for budsjettoppfølging i einingane.

Kommunen er i prosess med å implementere eit nytt rapporteringssystem (*Framsikt*). Einingane har rapportert på budsjettoppfølging i dette systemet nokre månadar, og det har blitt gitt tilbakemeldingar på at dette fungerer godt.

Kommunen sitt økonomireglement blei sist revidert i 2002.

---

### **Berekraft, klima, miljø og beredskap**

- Klimarekneskap
- Klimaplan
- Klimarisiko: ras og skred

I økonomiplanen 2020-2023 går det fram at klima og miljø vil vere eit særskilt satsingsområde for samfunnsutviklingsavdelinga i 2020. Eit moglege tiltak som blir nemnt er miljøsertifisering av ein del av eigedomsmassane i kommunen. Det blir vidare vist til at kommunen bør vurdere om tildelte midlar frå havbruksfondet skal setjast på berekraftsfondet frå 2021.

Kommunen er medlem i Klimapartner, og vil gjennom dette kunne legge fram klimarekneskap for 2020.

I kommunen sin planstrategi 2020-2023 blir det vist til at FN sine berekraftsmål skal ligge til grunn for alt dei gjer i kommunen. Berekraftsmåla som kommunen vurderer som mest relevant for deira arbeid er tatt med i folkehelse rapport for kommunen 2019-2023.

Det går fram av økonomiplanen 2020-2023 at kommunen skal utarbeide ein plan for kva klimatiltak det skal brukast pengar på i 2020 og at midlar til dette skal hentast frå klimafondet. I intervju blir det fortalt at det etter planen skal leggjast fram klimaplan i slutten av 2020.


Det blir vidare vist til at kommunen har utfordringar knytt til skred og ras, og at det er risiko for dødsfall knytt til dette. Kommunen har fått støtte frå Fylkesmannen til å rassikring etter at det gjekk to ras i kommunen i 2019.

- Klimarisiko
- Etterleving av FN sine berekraftsmål

### 3.2 Innbyggarservice

Eininga *Innbyggarservice* blei oppretta i 2020 og består av Servicesenteret, Nav Samnanger og Kulturavdelinga.

Servicesenteret har mellom anna ansvar for arkiv, ekspedisjon/publikumsmottak og politisk sekretariat.

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar / moglege konsekvensar	Risiko
<b>Sosiale tenester</b> <ul style="list-style-type: none"><li>Sosialhjelp</li><li>Oppfølging av brukarar</li><li>Bustadsosial handlingsplan</li></ul>	<p>I økonomirapporteringa for andre tertial 2019 går det fram at det har vore ei innstramming i regelverket rundt arbeidsavklaringspengar noko som har gitt kommunen auka utgifter til sosialhjelp.</p> <p>Det går fram av kommunen sin økonomiplan 2020-2023 at Samnanger har fått tilskot frå Fylkesmannen til tettare oppfølging av brukarar som treng ekstra støtte for å kome seg i arbeid. Kommunen viser til at prosjektet har gitt resultat og at utgiftene til sosial stønad har minka som følgje av prosjektet.</p> <p>Tal frå kommunebarometeret viser at gjennomsnittleg stønadslengde for mottakarar av sosialhjelp i kommunen mellom 18 og 24 år er 6,3 månader. Dette er høgare enn gjennomsnittet for kommunegruppa (3,9 månader). For mottakarane i kommunen som er mellom 25 og 66 år er gjennomsnittleg stønadslengde 5,7 månader (4,55 månader i kommunegruppa). 49 % av dei i kommunen som mottek sosialhjelp går over 6 månader på stønad, samanlikna med 30 % i kommunegruppa. 22 % går over 10 månader på stønad, mot 15,3 % i kommunegruppa.</p> <p>I kommunebarometeret går det fram at 18,9 % av innbyggerane i kommunen som får sosialhjelp, har dette som hovudinntektskjelde. Dette er ein høgare prosentdel enn det som er gjennomsnittet for kommunegruppa (14,1 %) og også høgare enn gjennomsnittet for kommunar elles i Noreg (10,3 %).</p> <p>Tal frå kommunebarometeret viser at det i Samnanger er 3,85 årsverk til økonomisk rådgiving per 1 000 langtidsmottakarar av stønad. Gjennomsnittleg tal for Noreg er 7,2 årsverk.</p> <p>Fylkesmannen gjennomførte eit tilsyn med Nav Samnanger kommune i 2015. Tilsynet omfatta tenestene opplysning, råd og rettleiing og økonomisk stønad til unge mellom 17 og 23 år. Det blei i tilsynet avdekt manglar i styringa av tenestene og påpeikt to avvik. I intervju går det fram at kommunen har lukka desse avvika, og at det er oppretta ei rutineskildring i etterkant av tilsynet.</p>	<ul style="list-style-type: none"><li>Innbyggerar får sosial stønad framfor å vere i arbeid</li><li>Ikkje tilstrekkeleg oppfølging</li><li>Kostnader for kommunen</li></ul>	

---

Det blir peika på at det er korte opningstider på Nav kontoret og dermed vanskeleg for innbygarane som er i arbeid å få tak i dei tilsette.

Kommunen sin bustadsosiale handlingsplan blei sist revidert i 2008.

---

#### **Arkiv og innsyn**

- Kompetanse
- Mangelfull dokumentasjon og rutinar
- Kapasitet

Arkivverket gjennomførte tilsyn med arkivhaldet i Samnanger kommune 20.05.2019. I tilsynet blei det funne fleire avvik, knytt til mellom anna arkivansvar, manglar i arkivplanen og mangelfulle dokumentasjon av og rutinar for elektroniske system, og for system og løysingar som er integrerte med sak- og arkivsystemet.

- Brot på regelverk
- Redusert tillit i befolkninga
- Tap av arkivmateriale

Samnanger kommune starta med fullelektronisk arkivering i sak- og arkivsystemet Websak i 2018.

I intervju blir det av fleire nemnt at det er utfordringar knytt til at tilsette i einingane ikkje har tilstrekkeleg kunnskap om lovar og regelverk knytt til arkivføring, og vidare dei skal Websak for å arkivere. Det går vidare fram det er utfordrande for Servicesenteret å få einingane til å følgje opp sine oppgåver i Websak knytt til arkivering.

I økonomiplanen 2020-2023 blir det peika på at arbeid knytt til arkiv, dokumentasjon, nye fagsystem, innsynskrav og nye elektroniske løysingar blir stadig meir omfattande, og dette merkast spesielt godt for servicesenteret. Det går fram i undersøkinga at kommunen får innsynsbegjæringar som tar opp mykje tid for dei tilsette. Det har i periodar vore dedikert ei heil stilling til dette arbeidet og nokre saker har hamna i rettssystemet.







### 3.3 Oppvekst

I Samnanger er barnehagane og skulane sjølvstendige einingar. I kommunen er det to kommunale og ein privat barnehage, ein barneskule og ein ungdomsskule.

Tabell 5: Identifiserte risikoområde knytt til oppvekstområdet

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
<b>Arbeidsmiljø i barneskulen</b> <ul style="list-style-type: none"><li>Arbeidsmiljø</li><li>Sjukefråvær</li><li>Vanskelege personalsaker</li></ul>	<p>I økonomirapport for andre tertial 2019 blir det vist til at barneskulen har hatt fleire utfordringar i år og sjukemeldingar har ført til auka arbeidspress.</p> <p>I årsmeldinga frå 2018 går det fram at sjukefråværet var 7,26 % i 2018.</p> <p>Det går fram i intervju at barneskulen har hatt arbeidsmiljøutfordringar. Det blir peikt på at sjukefråværet kan skuldast dårleg arbeidsmiljø og vidare ytra bekymring for at det dårlege arbeidsmiljøet kan påverke kvaliteten på tenestene til elevane negativt.</p> <p>Kontrollutvalet har våren 2020 bestilt gjennomgang av eit varsel knytt til arbeidsmiljøet på barneskulen i kommunen. Det kan likevel vere deler av dette området som ikkje er omfatta av denne gjennomgangen som kan vere aktuelt å følgje opp med ein forvaltningsrevisjon. Til dømes korleis ein arbeider med arbeidsmiljø og vanskelege personalsaker.</p> <p>Det går fram at det er gjort leiarendringar i barneskulen i 2019.</p>	<ul style="list-style-type: none"><li>Dårleg arbeidsmiljø</li><li>Sjukemeldingar</li><li>Høg arbeidsbelastning</li></ul>	
<b>Økonomistyring i barneskuleeininga</b> <ul style="list-style-type: none"><li>Ressursbruk sett opp mot tenestebehov</li><li>Kostbar drift</li><li>Får ikkje gjennomslag for innsparingar</li></ul>	<p>I økonomirapportering pr. 2. tertial 2019 blir det opplyst at barneskulen har hatt fleire utfordringar som gjer at skulen ikkje vil klare å spare inn NOK 980 000,- som det blei budsjettetert med i 2019. Det går fram at dette mellom anna skuldast sjukemeldingar.</p> <p>I følgje tal frå KOSTRA blei det i 2019 brukt NOK 141 876,- per elev i Samnanger, medan talet for Kostragruppe 2 er NOK 139 179,- per. Elev i grunnskulen (barneskulen og ungdomsskulen samla).</p> <p>I intervju blir det fortalt at drifta av barneskulen i Samnanger er kostbar og at ein brukar høgare summar pr. elev samanlikna med andre kommunar.</p> <p>I intervju blir det vist til at kommunen sine forsøk på å gjere innsparingar på barneskulen ikkje har ført fram. Vidare opplev politikarane at dei ikkje får eit godt svar når dei spør om kvifor drifta ved skulen er kostbar.</p> <p>I spørjeundersøkinga blir det peikt på at skulen opplever det som utfordrande å nå kommunen sine mål for eininga innanfor tildelte økonomiske rammer.</p>	<ul style="list-style-type: none"><li>Høge kostnader</li><li>Budsjettoverskridingar</li></ul>	

---

Vidare svarar ein tilsett i skulen «i verken stor eller liten grad» på spørsmål om eininga sine mål blir nådd.

---

#### Kvalitet i grunnskulen

- Tidleg innsats
- Resultat på nasjonale prøver
- Lærartettleik
- Kompetanse
- Fysisk skulemiljø

Samnanger kommune har to grunnskular: Samnanger barneskule og Samnanger ungdomsskule, Samnanger barneskule har eit elevtal på 203 elevar skuleåret 2019/2020, medan det går 79 elevar på Samnanger ungdomsskule dette skuleåret.

I følgje årsmeldinga frå 2018 er det manglar i undervisningskompetansen i norsk, engelsk og matematikk på ungdomsskulen. I kommunebarometeret blir det opplyst at 90% av lærarane oppfyller krava til undervisning på ungdomstrinnet. I kommunegruppa er talet 95%.

Tal henta frå UDIR viser at begge skulane er innanfor lærartettleiknorma skuleåret 2019/2020. Samnanger ungdomsskule har 2 ordinære undervisningsårsverk meir enn minstekravet i norm for lærartettleik på 8.-10. trinn, medan barneskulen har 0,8 fleire ordinære undervisningsårsverk enn minstekravet for 1.-4. trinn og 1,7 undervisningsårsverk meir enn minstekravet for 5.-7. trinn.

Samnanger kommune ligg under landsgjennomsnittet når det gjeld skulebidrag<sup>12</sup> på 1.-4.trinn. Resultatet dei siste 5 åra har variert mykje. Når det gjeld 5.-7. trinn har kommunen gått frå å ligge langt over landsnittet i fire år til å ligge rett under landssnittet dette skuleåret. Ungdomsskulen ligg rett under landsnittet og vore både over og under gjennomsnittet dei siste 5 år.

I folkehelse rapporten blir det kommentert at det er færre ungdomsskuleelevar i Samnanger som er nøgd med skulen dei går på enn landssnittet. Det går fram i folkehelse rapporten at kommunen trur at dette skuldast det fysiske miljøet, særleg uteområdet. Dette er også tema i årsmeldinga frå 2018, der det går fram at ein har fått løyvd midlar til dette arbeidet i budsjettet for 2019.

Tal frå kommunebarometeret viser resultat frå nasjonale prøvar dei siste fire åra. Det er 39% av elevane på 5. trinn som har resultat på lågaste meistringsnivå. Dette er noko svakare resultat samanlikna med kommunegruppa, der talet er 35,3%.

- Brot på regleverk
- Ikkje tilstrekkeleg kvalitet på tenestene



---

<sup>12</sup> Skulebidrag indikerer kor mykje skulen har bidratt til elevane si læring i dei grunnleggande faga som blir testa på nasjonale prøvar på 5. trinn, 8. trinn og 10. trinn samanlikna med bidraget til elevar med tilsvarande elevbakgrunn på landsnivå.

---

**Trygt og godt skulemiljø**

- Nytt regelverk
- Trivsel

Det blei gjort endringar i opplæringslova frå 1. august 2017 (kap. 9 A) som mellom anna inneber skjerping av skulen og tilsette sine plikter når det gjeld å fange opp og undersøke tilfelle der det er mistanke om at ein elev ikkje har det trygt og godt på skulen.

I årsmeldinga frå 2018 går det også fram at ungdomskulen har hatt nokre utfordringar med det psykososiale skulemiljøet mellom anna på grunn av mobbing på nett.

Det er obligatorisk for alle elevar på 7. trinn og 10. trinn å delta på Elevundersøkinga kvar haust. Elevane skal her svare på spørsmål om trivsel, motivasjon, læring, vurdering for læring, medverknad, reglar på skulen og støtte frå lærar. Tal frå Elevundersøkinga viser at elevane i Samnanger er mindre fornøgd med eigen skulekvardag enn før, samanlikna med svara dei siste fem skuleåra. Særleg på indikatorane *motivasjon* og *fagleg utvikling* scorar skulane i Samnanger lågare enn før. Ein ser òg ei negativ utvikling for *vurdering for læring*<sup>13</sup>.

Vidare svarar 21,4 % av elevane på 7.trinn 2019/2020 i Samnanger at dei har blitt mobba på skulen enten av medelevar og/eller digitalt på skulen og/eller mobba av vaksne på skulen 2-3 gongar i månaden eller oftare. Talet for heile landet for skuleåret 2019/2020 er 7,1 %<sup>14</sup>.

I intervju går det fram at kommunen ynskjer å revidere plan for trygt og godt skulemiljø og gjere denne digitalt tilgjengeleg for dei tilsette. Administrasjonen ynskjer også å utarbeide ein felles plan for begge skulane. Det er uklart om dagens planar på begge skulane i kommunen er oppdaterte etter gjeldande regelverk.

- Barn og unge som ikkje opplever eit trygt og godt skulemiljø
- Brot på regelverk



---

**Tilpassa opplæring og PPT<sup>15</sup>**

- Tidleg innsats
  - Kvalitet
- Bemanning

Det blei gjort endringar i opplæringslova med verknad frå 1. august 2018 som stiller nye krav om tidleg innsats på 1.-4. trinn.

Det blei gjennomførte ein forvaltningsrevisjon av spesialundervisning og samarbeid med PPT i Samnanger i 2018, og kommunen har sett i gang prosessar i samsvar med tilrådingane,

- Brot på regelverk
- Ikkje tilfredsstillande oppfølging

---

<sup>13</sup> Informasjonen er henta frå: <https://skoleporten.udir.no/rappportvisning/grunnskole/laeringsmiljoe/elevundersokelsen/samnanger-kommune?trinn=7&fordeling=2&sammenstilling=1&kjonn=a&orgaggr=a>. Tala er også omtala i folkehelse rapport for Samnanger kommune 2020-2023 – ein oversiktsrapport om tilstand og folkehelseutfordringar i kommunen.

<sup>14</sup> Informasjon er henta frå: <https://skoleporten.udir.no/rappportvisning/grunnskole/laeringsmiljoe/elevundersokelsen/samnanger-kommune?trinn=7&fordeling=2&sammenstilling=1&kjonn=a&orgaggr=a>

<sup>15</sup> GSI-tal om spesialundervisning er ikkje tilgjengelege for revisjonen på grunn av låg elevtal i kommunen.

---

I følge KOSTRA-tal frå 2019 blei det i Samnanger samla sett gjennomført 88,3 årstimar til spesialundervisning per elev med spesialundervisning. Talet for kommunegruppa er 148,7 timar.

Gjennomsnittet for mottakarar av spesialundervisning i åra mellom 2015-2018 på småtrinnet, mellomtrinnet og ungdomstrinnet viser at Samnanger scorar litt lågare enn kommune-Noreg på alle trinn. Tala samanlikna med kommunegruppa er følgjande:

- 7,4 % mottar spesialundervisning på småtrinnet i Samnanger, mot 6,5 % i kommunegruppa.
- 9,6 % mottar spesialundervisning på mellomtrinnet, mot 10,9 % i kommunegruppa
- På ungdomstrinnet er det like mange elevar som mottar spesialundervisning i Samnanger som i kommunegruppa (11,9%).

Tala over viser at delen elevar som får spesialundervisning er høgare på ungdomstrinnet enn på småtrinnet. Dette kan indikere ein risiko for at det ikkje er nok fokus på tidleg innsats.

I økonomiplanen går det fram at det er svært høg bruk av assistent/fagarbeidarar ved barneskulen. Samnanger barneskule har 20 pedagogar og 16 assistentar. I intervju går det fram at det i liten grad er spesialpedagogar som gjennomfører spesialundervisninga på skulane og at elevar med spesialundervisning i for liten grad får tilfredsstillande oppfølging.

---

### Barnehage

- Barnehagealder
- Kapasitet og kompetanse
- Pedagognorma
- Sjukefråvær
- Minoritetsspråklege barn

Dei to kommunale barnehagane er organisert i ei eiga barnehageeining. I tillegg til drifta av barnehagane har eininga også ansvar for samordna barnehageopptak i kommunen (både for dei kommunale barnehagane og den private barnehagen på Ådland).

I tillegg til drifta av barnehagane har einingane også ansvar for barnehageopptaket i kommunen (både dei to kommunale barnehagane og den private barnehagen).

Dei to kommunale barnehagane har totalt 102 barn. Det er 35 tilsette og 2 lærlingar fordelt på 25,33 årsverk i dei kommunale barnehagane. Det er òg nokre barn i kommunen som går i barnehage i nabokommunar.

Ifølge kommunebarometeret er bemanninga i dei kommunale barnehagane i Samnanger litt over gjennomsnittet. Det er 5,4 barn per årsverk i grunnbemanninga i kommunale barnehagar, mot 5,2 i kommunegruppa. I private barnehagar er talet 5,8 i Samnanger og 5,3 i kommunegruppa. Vidare har 41 % at dei tilsette i dei kommunale barnehagane i Samnanger pedagogiske utdanning. Dette er om lag same som for landsgjennomsnittet.

- Ikkje tilstrekkeleg gode tenester

---

Tal frå UDIR viser at berre to av dei tre barnehagane i kommunen oppfyller pedagognorma<sup>16</sup>. Barnehagen som ikkje oppfyller pedagognorma er kommunal.

I Samnanger er det færre barn mellom 1-2 år som går i barnehage enn for kommunegruppa. 72,9 % av 1-2 åringar går i barnehage, samanlikna med 80,8% i kommunegruppa. I folkehelse rapporten for Samnanger kommune 2019-2023 går det fram at dette kan ha noko med kontantstøtta å gjere og at kommunen vurderer at dette ikkje er av noko betydning for utviklinga til barna.

Det går fram av kommunebarometeret at 82 % av barna i Samnanger har barnehageplass, mot 89 % i kommunegruppa. Det er også færre minoritetsspråklege barn (66 %) som har gått i barnehage i snitt dei siste fire åra, samanlikna med 80 % i kommunegruppa. Samtidig gjekk 88 % av minoritetsspråklege barn i barnehagen i 2018. Dette tydar på ei utvikling der stadig fleire minoritetsspråklege barn går i barnehagen.

Sjukefråværet i barnehagane var 12,46 % i 2018. I årsmeldinga frå 2018 blir det opplyst om at sjukefråværet i barnehagane var 12,46% i 2018.

---

#### Skulefritidsordning

- Ny nasjonal rammeplan
- Ferieavvikling

Utdanningsdirektoratet er i ferd med å utarbeide ein nasjonal rammeplan for skulefritidsordningane skal takast i bruk frå hausten 2021. Målet er å bidra til ei meir likeverdig skulefritidsordning i heile landet<sup>17</sup>.

- Manglande tenestetilbod

I følgje Folkehelseoversikt 2019-2023 ligg Samnanger under landsgjennomsnittet når det gjeld talet på barn i SFO. Tala har gått nedover sidan 2015, med unntak av 2019, då ein såg ei auke.

I folkehelseoversikten går det vidare fram at talet på barn på SFO har minka. Det er få elevar frå 3. trinn og 4. trinn som går på SFO. Vidare går det fram at kommunen meiner at det er viktig for barn å gå i SFO.

I årsmeldinga frå 2018 går det fram at det er utfordrande å ha SFO ope i feriane på grunn av få barn, men også på grunn av bemanning ved avvikling av ferie.



---

<sup>16</sup> Informasjonen er henta frå: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/pedagognormen/>

<sup>17</sup> Informasjonen er henta frå: <https://www.udir.no/utdanningslopet/sfoaks/nasjonal-rammeplan-for-sfo/>. I Stortingsmeldinga som ligg til grunn for rammeplanen går det fram at å heve kompetansen til dei tilsette burde vere ein del av kommunen sitt strategiske arbeid. Arbeidet med rammeplanen viser også til ein nasjonal evaluering av skulefritidsordningane gjennomført av NTNU Samfunnsforskning og Stockholmsuniversitet. Her går det mellom anna fram at foreldre med barn med særskilte behov er mindre fornøgd med tilbodet enn andre foreldre og at prosentdelen av tilsette med fagbrev som barne- og ungdomsarbeidar har auka kraftig sidan 2002.

---

**Tverrfagleg samarbeid om barn og unge**

- Samhandling på tvers av tenester
- Einsemd blant unge

I årsmeldinga for 2018 går det fram at Forum for tverrfagleg samarbeid for barn og unge er eit viktig forum for kommunen. Her deltek helsesjukepleiar, politi, barnevern, PPT, einingsleiarane (rektor), kulturskulen og den tidlegare oppvekstseksjonen i administrasjonen. I tillegg har kommunen basegruppe der mellom anna sosiallærar, helsesjukepleiar, barnehage og SFO deltek. Basegruppa arrangerte mellom anna psykisk helse-dag i 2018.

Tal frå Ungdataundersøkinga viser at det blant ungdomskuleelevar i kommunen er stadig fleire som opplyser om at dei er mykje plaga med einsemd.

Det går fram av folkehelse rapporten at kommunen ynskjer å vere meir på offensiven når det gjeld førebygging av økonomiske skilnader for å ivareta alle barns behov.

Det går vidare fram i folkehelse rapporten at resultatane på dei nasjonale prøvene (og andre pålagte prøver) er nasjonale kvalitetsindikatorar for korleis situasjonen er i Samnanger kommune og at det er ein konsekvens av korleis samspelet mellom elev, foreldre, skule (leiar, lærarar, fagarbeidarar, fagorganisasjonar), skuleeigar, PPT, helsesjukepleiar, lege, kommunepsykolog, fysioterapeut, BUP, barnevern og Statped. Som tidlegare nemnd viser fleire av indikatorane i nasjonale kartleggingar (nasjonale prøver og Elevundersøkinga) at trivselen og skuleresultatane til unge i Samnanger har gått nedover i Samnanger dei siste åra.



### 3.4 Samfunnsutvikling

Eining for samfunnsutvikling blei oppretta som ny eining med verknad frå 01.01.2020. Dei tidlegare einingane teknisk forvaltning drift og teknisk drift er avdelingar i den nye eininga. Eining for samfunnsutvikling har også ansvar for utbygging og investeringar og arbeid med næringsutvikling.

Tabell 6: Identifiserte risikoområde knytt til samfunnsutvikling

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
<b>Vatn og avløp</b> <ul style="list-style-type: none"><li>Gamle leidningsnett</li><li>Reservevassverk</li></ul>	<p>Det går fram av økonomiplanen 2020-2023 at kommunen fekk pålegg om å etablere reservevassverk etter ein ROS-analyse og rapport frå Mattilsynet i 2019<sup>18</sup>. I rapporten frå Mattilsynet går det mellom anna fram at 58,2 % av innbyggjarane i Samnanger får vassforsyning frå kommunen.</p> <p>Det er utarbeidd plan for reservevassforsyning som var ferdigstilt i 2018.</p> <p>Økonomiplanen viser vidare til at vasskvaliteten og leveringskvaliteten i vassverket er høg. Kommunen har starta ei kartlegging av eksisterande vass- og avlaupsleidningar, og fokuset i 2020 blir å skifte vasskummar og hovudleidningar. Høgdebassenget i Nordbygda vil sluttførast tidleg i 2020, og arbeidet med å få bygt ny vass- og avløpsleidning frå Indre til Ytre-Tysse blir vidareført. Det vil kome ein del nye abonnentar i samband med dette. Vidare er det lagt inn tiltak som vil gje ytterlegare nye abonnentar i økonomiplanperioden. Kommunen vil også vurder innføring av vassmålar.</p> <p>Det er behov for fornying og utviding av avløp i kommunen (årsrapport 2018). I 2018 var det ein del utfordringar med lekkasjar i vass- og avløpsnettet. Det vart ikkje fornya vassleidningar anna enn det lekkasjane medførte behov for.</p> <p>Data frå kommunebarometeret viser at 88 % av innbyggjarane er knytt til vassverk med god kvalitet når det gjeld pH-verdi, mot 87 % i kommunegruppa og 98 % i kommune-Norge.</p> <p>Samnanger har ganske mange stopp i kloakken per 100 km spillvatn-nett (16,7 mot 11 i kommunegruppa). Kommunen har ikkje fornya noko av spillvatn-nettet dei siste tre åra, mot 0,4 % i kommunegruppa viser data frå kommunebarometeret.</p> <p>Det blir også opplyst i kommunebarometeret at ingen innbyggjarar i kommunen er knytt til anlegg som overheld alle reinsekrav.</p>	<ul style="list-style-type: none"><li>Dårleg kvalitet i tenesta</li><li>Kvalitet på drikkevatn</li><li>Skader og kostnader knytt til leidningsbrot</li></ul>	

<sup>18</sup> Status for drikkevannsområdet i landets kommuner. Oktober 2019. Mattilsynet

---

### Næringsutvikling

- Reiselivsaktivitet
- Tettstad- og næringsutvikling
- Arbeidsplassar

Eit av hovudmåla for planperioden 2020-2024 er å få auka fokus på samfunns- og næringsutvikling i kommunen. Samfunnsutviklingseininga ønskjer ei meir strategisk satsing i dialog med det politiske nivået, mellom anna gjennom eit «næringskvarter» i både formannskap og naturutvalet, der ein kan gje innspel på tiltak som kan gje ei ønska utvikling for kommunen.

Det går vidare fram i økonomiplanen 2020-2024 at Samnanger ønskjer å få auka reiselivsaktivitet i kommunen med medlemskap i Visit Bjørnafjorden og samarbeid med Næringshagen Hardanger. Det er mellom anna også ønskje om å koma vidare med tettstad- og næringsutvikling på Bjørkheim, og få til ein dialog med næringsdrivande om framtidens Samnanger.

Det blir peika på viktigheita av å få etablert nye arbeidsplassar i kommunen. Vidare blir det nemnt at kommunen sitt historiske sentrum, Tysse, ikkje lenger fungerer som eit samlepunkt i kommunen, og at dette også skaper problem når det gjeld næring og tilflytting. Kommunen har mykje gjennomgangstrafikk utan at dei klarar å kapitalisere på dette i stor grad.

Leiar for samfunnsutviklingseininga har 40 % av stillinga dedikert til å drive med næringsutvikling, men då det ligg andre store oppgåver til eininga, samtidig som eininga har lite kapasitet, blir dette arbeidsområdet skadelidande.

I spørjeundersøkinga blir det vist til at eining for samfunnsutvikling har om lag 35 små og store prosjekt i tillegg til dagleg drift, fordelt på 6 årsverk. Det blir vidare nemnt at forventningane til resultat er høgare enn det er mogleg å levere. Det blir etterlyst ressursar til å hente inn ekstern kompetanse ved behov.

- Tapte inntekter til kommunen

---

### Vedlikehald av kommunale bygg og vegar

- Etterslep på vedlikehald
- Klima og miljø

Kommunen har om lag 26 km kommunal veg, og det går fram av økonomiplanen at det er eit svært stor etterslep på vedlikehald av desse vegane. I 2020 er det sett av NOK 1 million til vedlikehald/opprusting av vegar. I økonomiplanperioden blir det lagt opp til 1 million kroner årleg til opprusting, rassikring og asfaltering.

Kommunen viser vidare til at det er potensiale for meir effektiv utnytting av bygningsmassane og meir miljøvenleg ressursbruk. Målet er å bygge minst mogleg nytt, rehabiliterer, fornye og utfase bygg som ikkje er framtidsretta. Det går fram at det i 2019 blei utarbeidd plan over vedlikehaldsbehovet til bygningsmassane som blei lagt fram for kommunestyret i juni 2019. Det er lagt inn ei auke i budsjett på NOK 400.000,- til vedlikehald og NOK 600.000,- til rehabilitering/investering.

I spørjeundersøkinga blir det vist til at tildelt budsjett til vedlikehald av eigedommar ikkje står i forhold til samfunnsutviklingseininga sine faglege

---

- Verditap for kommunen
- Trafikktryggleik
- Brot på regelverk
- HMT-risiko for tilsette og elevar



---

vurderingar og planar. I tillegg blir det opplevd at prioritering av vedlikehaldet skjer tilfeldig gjennom politiske enkeltsaker.

Det blir kommentert at det ikkje er tilfredsstillande inneklima på ungdomskulen.

---

**Byggesak**

- Sakshandsaming
- Service og rettleiing

Kommunen sine innrapporterte tal til KOSTRA viser at 6% av innvilga byggesaker i kommunen i 2019 skjedde gjennom vedtak om dispensasjon frå plan. Dette er under gjennomsnittet for kommunegruppa der talet er 19%.

Tal frå KOSTRA viser at det blei behandla 52 byggesaker i Samnanger kommune i 2019.

Undersøkinga viser at gjennomsnittleg sakshandsamingstid for byggesaker med 12 vekers frist har gått ned frå 18 dagar i 2018 til 2 dagar i 2019 og at kommunen handsamar byggesaker med 3 vekers frist i samsvar med fristen. Gjennomsnittleg sakshandsamingstid for desse sakene er 14 dagar.

Det er ikkje rapportert inn tal for kor mange tilsyn for byggeverksemd som er unntatt søknadsplikt.

I intervju går det fram at administrasjonen i stor grad prioriterer å sakshandsame byggesøknadar frå innbyggjarane og at det er ei oppleving av at sakshandsaminga innan byggesak blir gjort i samsvar med regelverket. Samtidig blir det opplyst om at kapasiteten i eininga er sårbar for store og komplekse byggesaker, då dette tar mykje tid frå andre oppgåver.

- Brot på regelverk
- Omdømmetap ved feil i sakshandsaming



---

**Planarbeid**

- Utdatert planverk
- Kapasitet

Kommunen har utarbeidd ein kommunal planstrategi 2020-2023. I denne strategien går det fram behov for revidering av mellom anna desse planane innan Samfunnsutviklingseininga:

- Kommunen sin energi og klimaplan som var utarbeidd i 2010.
- Kommuneplanen sin samfunnsdel blei utarbeidd i 2007 og var gjeldande til 2017.
- VA-norm. Utarbeidd i 2016.

Revisjonen får fortalt at samfunnsutviklingseininga ikkje har nok tilsette til å klare å innfri den lovpålagt plansyklusen. Risikoen for brot på lover og regelverk er høg og kommunen har allereie brote fristar på dette området. Det er god kompetanse på eininga – 3 av 5 tilsette har mastergrad – men dei manglar kapasitet til å få revidert planarbeidet. Det blir peika på at arbeidsoppgåvene som blir tildelt eininga på generelt nivå ikkje står i forhold til bemanninga.

- Brot på regelverk
- Omdømmetap
- Redusert tillit i befolkninga



<p><b>Investeringsprosjekt</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosjektstyring</li> <li>• Framdrift og økonomistyring</li> <li>• Kapasitet</li> <li>• Plan for gjennomføring</li> </ul>	<p>I tilsendt oversikt over budsjetterte investeringar i Samnanger kommune går det fram at det er planlagd investeringar på til saman over NOK 64,4 millionar i perioden 2020-2023. Frå KOSTRA går det fram at brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter i Samnanger er på 21%. Dette er høgare en gjennomsnittet i kommunegruppa som ligg på 14,7%.</p> <p>Nokre av dei største investeringane dei komande åra er:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• I perioden 2020-2023 er det satt av til saman NOK 15 millionar til renovering av vatn og avløp</li> <li>• Det er også satt av 6 millionar til Tysse Vassverk</li> <li>• I perioden 2020-2023 er det satt av til saman NOK 5 millionar til renovering av kommunale vegar.</li> </ul> <p>I datainnsamlinga går det fram at økonomiavdelinga i større grad ynskjer å vere involvert i store byggeprosjekt i kommunen for å sikre god økonomistyring, men at det på noverande tidspunkt ikkje er kapasitet til det.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Forseinkingar i gjennomføring av prosjekt</li> <li>• Budsjettoverskridingar</li> <li>• Utilstrekkeleg kvalitet</li> </ul>
<p><b>Kontrakts- og leverandøroppfølging</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kapasitet og kompetanse</li> <li>• Uføresett kostnader</li> <li>• Tidsplanar for gjennomføring</li> </ul>	<p>I intervju blir det stilt spørsmål ved kommunen sin leverandøroppfølging. Det blir vist til prosjekt der kostnadane har blitt vesentleg høgare enn det som blei vedteke i budsjett. Det blir uttrykt bekymring for om prosjekt i stor nok grad blir kvalitetssikra undervegs og om administrasjonen har kontroll over kostnadane i gjennomføringsprosessen.</p> <p>Vidare blir det kommentert at det er manglande leverandøroppfølging i eininga for samfunnsutvikling, og at dette truleg skuldast manglande kapasitet i eininga. Det blir også kommentert at prosjekta som blir politisk vedtatt verken har tilstrekkeleg med ressursar eller ein realistisk tidsplan for gjennomføring.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Forseinkingar i gjennomføring av prosjekt</li> <li>• Budsjettoverskridingar</li> <li>• Brot på regelverk</li> </ul>


### 3.5 Helse, pleie og omsorg og tenester for funksjonshemma

Det er tre einingar innanfor området helse- og omsorgstenester i Samnanger kommune:<sup>19</sup>

- Eininga for helse med ansvar for legeteneste, fysioterapiteneste, jordmorteneste, helsestasjon/helsesjukepleiarteneste, psykiiriteneste og kommunepsykolog.
- Pleie og omsorgseininga med ansvar for sjukeheimen og heimetenester
- Eining for tenester for funksjonshemma

Det er ein tilsett i 60 % stilling som sakshandsamar søknadar innan pleie og omsorg, helse og psykiske helsetenester. Det er leiande psykiatrisk sjukepleiar som fattar vedtak innan psykisk helsetenester.

Tabell 7: Identifiserte risikoområde knytt til helse og sosial

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
<b>Heimetenester og eldreomsorg</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Heimebuande med demens</li> <li>• Tryggleiksalarmar</li> <li>• Heimetenesta</li> <li>• Sjukefråvær i eininga</li> </ul>	<p>Talet for brukarar av heimetenestene i Samnanger har i følgje årsmeldinga for 2018 auka frå 76 brukarar i 2014 til 96 brukarar i 2018. Vidare går det fram at kommunen har hatt utfordringar med å rekruttere fleire sjukepleiarar og at mangel på dette har ført til meir overtidsbruk i 2019<sup>20</sup>.</p> <p>Frå 2020 er det lovpålagt å tilby eit dagaktivitetstilbod for heimebuande med demens. I kommunebarometeret går det fram at om lag 43 % av heimebuande med demens har vedtak om dagtilbod. Dette er høgare enn dei fleste andre kommunar som har rapportert inn tal om dette til kommunebarometeret, inkludert kommunegruppa kor 28 % av heimebuande eldre har vedtak om dagtilbod.</p> <p>I kommunebarometeret blir det opplyst at kvar mottakar av heimesjukepleie mottek 4 timar i veka. Dette er noko lågare enn kommunegruppa, der talet er 5,5 timar i veka.</p> <p>I 2018 var sjukefråværet i heimetenesta 10,79 %. I årsmeldinga 2018 går det fram tiltak som for å få lågare sjukefråvær, som til dømes oppfølgingssamtalar. Tiltaka blei også stadfesta i intervju, der det også gjekk fram at HR-leiar har gjennomført leiaropplæring for å få ned sjukefråværet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Risiko for brot på regelverk</li> <li>• Mangelfulle tenester</li> <li>• Høge utgifter til vikar</li> </ul>	
<b>Pleie og omsorg</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skjerma plassar</li> <li>• Utfordrande brukarar</li> <li>• Sakshandsaming</li> </ul>	<p>Samnangerheimen har 25 institusjonsplassar, eit eige institusjonskjøkken og treningssal for rehabilitering. I 2018 blei det gjennomført ein organisasjonsgjennomgang for institusjonstenesta. På Samnangerheimen</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Mangelfulle tenester</li> <li>• Brot på regelverk</li> <li>• Høg ressursbruk</li> </ul>	

<sup>19</sup> Heimetenesta og sjukeheimstenesta blei slått saman til ei eining i 2020.

<sup>20</sup> Samnanger kommune – saksframlegg arkivsaksnr. 19/418 – økonomirapportering pr. 2. tertial 2019

---

vart alle oppgåver og rutinar gjennomgått og ut frå desse har det blitt laga forslag til endring og effektivisering.

I følgje økonomirapportering pr. 2. tertial 2019 er kommunen i dialog med Austevoll og Haukeland samhandlingsavdeling for å leige ut plassar på Samnangerheimen for å betre ein pressa økonomisk situasjon.

I tal frå kommunebarometeret går det fram at 92 % av dei som bur på sjukeheim i Samnanger har omfattande hjelpebehov. Dette er høgare enn kommunegruppa der talet er 82 %. Dette indikerer at det ikkje er mange på institusjon som kunne budd heime og mottatt bistand der, noko som er i tråd med reforma «leva heile livet», der ein ynskjer å legge til rette for at eldre skal bu heime lengre<sup>21</sup>.

Samnanger har ein relativt lav prosentdel av brukarar med korttidsopphald på sjukeheimen: 11,1 % av brukarane er inne på korttidsopphald, mens talet i kommunegruppa er 17 %.

Samnanger kommune har ein middels prosentdel skjerma sjukeheims plassar. 42 % av eldre bebuarar over 80 år på institusjon har plass i skjerma eining, mot 47 % i kommunegruppa.

I følgje økonomirapporteringa pr. 2 tertial i 2019 har sjukeheimen har hatt fleire pasientar der har vore nødvendig med tre tilsette i stell og i møte med pasienten på grunn av fysisk og psykisk utagering. Det har i tillegg til auka bemanning vore sett i verk tiltak som skjerming av pasientar, kursing og kompetanseheving av tilsette m.m. Det går vidare fram at mange av dei tilsette har opplevd situasjonen som krevjande. Situasjonen gjer det også utfordrande å halde seg innanfor dei økonomiske rammene som blir gitt.

I spørjeundersøkinga går det fram at innbyggjarane har opplevd å få avslag om plass på sjukeheimen i kommunen utan at avslaget har vore godt grunngeve.

I følgje kommunebarometeret har Samnanger kommune 5,3 mottakarar av BPA<sup>22</sup>, støttekontakt og omsorgslønn per 1 000 innbyggjarar. Dette er lågare enn kommunegruppa, der talet er 14,1.

Ein forvaltningsrevisjon innan pleie og omsorg kan ta for seg fleire av dei nemnte utfordringane eller det kan gjennomførast eigne forvaltningsrevisjonar innan bestemte tema/delar av tenestene.

---

<sup>21</sup> Det går fram i framlegg til kommunal planstrategi 2020-2023 at planen for «Leva heile livet» i Samnanger kommune skal ferdigstillast i 2020.

<sup>22</sup> Brukarstyrt personleg assistanse

<p><b>Rus og psykisk helse</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Psykiske lidningar</li> <li>• Kompetanse</li> <li>• Planarbeid</li> </ul>	<p>I folkehelse rapporten går det fram at ein har færre pasientar med psykiske symptom og lidningar i Samnanger kommune enn i resten av Hordaland og samanlikna med gjennomsnittet for landet.</p> <p>Utifrå rapporterte tal til KOSTRA går det fram at kommunen ligg over eller om lag likt gjennomsnittet for kommunegruppa når det gjeld personar med vidareutdanning innanfor psykisk helsearbeid (9,7 i Samnanger og 9,6 i kommunegruppa) og psykiatrisk sjukepleiar (8 i Samnanger og 5,9 i kommunegruppa) per. 10.000 innbyggjar.</p> <p>Kommunen ligg under snittet for tilsette med vidareutdanning i rusarbeid. I følgje KOSTRA-tala har Samnanger ingen tilsette med denne fagbakgrunnen, medan gjennomsnittet for kommunegruppa er 2,8 per. 10 000 innbyggjarar.</p> <p>I intervju blir det opplyst at om det er to tilsette i til saman eit årsverk innanfor rus og psykiatri i Samnanger.</p> <p>Det er fleire kategoriar innan psykisk helse og rus i KOSTRA der Samnanger ikkje har rapportert inn tal. Dette gjeld mellom anna andel nyinnflytta med psykiske problem.</p> <p>I framlegg til kommunal planstrategi 2020-2023 går det fram at rus- og psykiatriplan for Samnanger kommune blei vedteken i 2007 og at kommunen ikkje har utarbeidd ein handlingsplan retta mot sjølv-mord. Kommunen har som mål å ferdigstille begge desse planane i 2020.</p> <p>Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med barnevern og helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse i 2016. I tilsynet blei det mellom anna undersøkt om psykisk helse tilbyr og brukar individuell plan når barn og unge har behov for langvarige og koordinerte tenester. Det blei ikkje funne avvik frå lov eller forskrift i dette tilsynet</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Manglande planar</li> <li>• Mangelfullt tilbod til personar med utfordringar knytt til rus og/eller psykisk helse</li> </ul>
<p><b>Helsestasjon og skulehelseteneste</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Tenestetilbod i samsvar med føringar og regelverk</li> <li>• Oppfølging av barn og ungdom</li> </ul>	<p>Helsestasjons- og skulehelsetenesta er pålagt nye oppgåver i forskrift og nasjonale faglege retningslinjer frå 2017, med fleire oppgåver som skal gjennomførast i helsestasjons- og skulehelsetenesta.</p> <p>I kommunebarometeret går det fram at Samnanger kommune brukar NOK 7320,- til førebygging, helsestasjon og skulehelseteneste per innbyggjar mellom 0 og 5 år. Snittet for kommunegruppa er NOK 12424,-.</p> <p>Tal frå KOSTRA viser at 62 % av barna i kommunen i 2019 er undersøkt ved 2-årsalder (93,5 % i kommunegruppa), og at 80 % av barna har gjennomført undersøking på 1. trinn (om lag 90 % i kommunegruppa). Kommunen ligg også lågare enn gjennomsnittet for kommunegruppa i rapporterte tal knytt til andel barn som har gjennomført helseundersøkingar ved 4-årsalder</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Mangelfull etterleving av nasjonale føringar</li> <li>• Brot på regelverk</li> <li>• Mangelfullt tilbod</li> </ul>

---

I årsrapporten for 2018 går det fram at kommunen etablerte helsestasjon for ungdom (HSU) på biblioteket i mai 2018, men at tilbudet ikkje blei starta opp grunna permisjon. Det blir fortalt at HSU no er starta opp.

I intervju blir det opplyst om at helsesjukepleiarane ein dag i veka har arbeidsstad ved skulane i kommunen.

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med barnevern og helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse i 2016, der det mellom anna blei undersøkt om helsestasjons- og skulehelsetenesta etterlever opplysningsplikta til barnevernet og om tenestene tilbyr og brukar individuell plan når barn og unge har behov for langvarige og koordinerte tenester. Det blei ikkje funne avvik frå lov eller forskrift i dette tilsynet.

---

**Tenester til utviklingshemma**

- Nytt bufellesskap
- Budsjett
- Oppfølging
- Kompetanse
- Habilitering

Samnanger kommune har nyleg ferdigstilt eit nytt bufellesskap for utviklingshemma – Skottabakken bufellesskap. Det blir i intervju opplyst om at brukarane flytta inn i mars 2020.

- Mangelfulle tenester
- Brot på regelverk
- Høg ressursbruk

I Økonomirapporteringa pr. 2 tertial 2019 går det fram at det tenesta skulle spare inn 550 000 kroner, men at kommunen, mellom anna grunna nye reglar for løn til avlastar, ikkje kjem til å nå budsjettet.

I datainnsamlinga blir det stilt spørsmål ved om oppfølginga av dei psykisk utviklingshemma i kommunen er god nok.

I årsmeldinga for 2018 går det fram at dei tilsette innanfor helse og omsorg har hatt høve til å søke på kompetanseheving innan rehabilitering og habilitering.

---

## 4. Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap

På bakgrunn av innsamla og analysert informasjon, presenterer vi i denne seksjonen risikoar knytt til selskapa der kommunen har eigarskap. Vurderinga er gjort med særleg fokus på følgjande forhold:

- risiko for at selskapet ikkje driv i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader,
- risiko for at selskapet ikkje driv i samsvar med lover og reglar og på ein økonomisk forsvarleg måte.

I tillegg til ei konkret risikovurdering vil det også vere viktig å vurdere selskapa ut i frå kor vesentlege dei er for kommunen (vesentleganalyse). To overordna perspektiv kan leggjast til grunn for ei slik vurdering:

- fokus på brukarperspektivet/samfunnsnyttan
- fokus på økonomiske interesser for kommunen

På bakgrunn av desse forholda har revisjonen utleia følgjande kriterium for vesentleganalysen, som kan vere til hjelp når kontrollutvalet skal prioritere kva selskap som skal vere gjenstand for forvaltningsrevisjon:

1. selskap der det er avdekka moglege risikoforhold
2. selskap med berre offentleg eigarskap
3. selskap som har eit samfunnsmessig ansvar
4. selskap som har direkte tenestetilbod til kommunen sine innbyggjarar
5. selskap som leverer verksemdskritiske tenester til kommunen
6. selskap som er heileigd av kommunen
7. selskap der kommunen har omfattande eigarinteresser i tal aksjar (fleirtal) eller stor økonomisk del av aksjekapitalen
8. økonomisk gevinst/tapspotensiale for kommunen
9. etikk og omdøme

Samnanger kommune har eigarinteresser i fire selskap saman med andre kommunar og/eller fylkeskommunar, og i to selskap med innslag av private eller statlege aktørar på eigarsida. Selskapa/samarbeida vil bli presentert i tabellar under. Informasjonen i tabellane er i hovudsak basert på opplysningar henta frå Bisnode Smartcheck, Proff, kvart enkelte selskap sine nettsider, oversendt dokumentasjon frå kommunen og informasjon som er kome fram i undersøkinga. Der det har kome fram opplysningar som tyder på at det er risiko knytt til eigarskapet eller drifta i selskapet, vil dette kommenterast. Det vil òg bli kommentert om det dei siste åra har blitt gjennomført selskapskontroll av selskapet, og – der det er relevant – om eventuelle kommunesamanslåingar blant andre eigarar har vesentlege konsekvensar for enten selskapet eller for eigarskapet til Samnanger kommune.

Selskapa blir presentert i to tabellar. Den første inneheld selskap som kommer inn under kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Dette er aksjeselskap og interkommunale selskap som er heileigd av kommunen eller eigd saman med andre kommunar og/eller fylkeskommunar. Desse selskapa har Samnanger kommune full innsynsrett i og kan gjennomføre forvaltningsrevisjon og eigarskapskontrollar av.

Den andre tabellen inneheld oversikt over selskap der kommunen har eigarskap, men som ikkje kjem inn under innsynsretten etter kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Dette er ofte aksjeselskap med innslag av private eller statlege eigardeler eller samvirkeføretak. Kommunen kan likevel gjennomføre avgrensa forvaltningsrevisjonar og eigarskapskontrollar, t.d. med omsyn til i kva grad selskapet opptre i tråd med eigarane sin intensjon, om val og opplæring av styrerepresentantar skjer etter kommunen sine reglar og rutinar, om rapporteringa frå selskapet samsvarar med retningslinjer mv. Kontrollutvalet kan også be styret i eit selskap om å få fullt innsyn dersom det er ønskjeleg å gjere fullverdig forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll.

#### 4.1 Selskap som er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10

##### Vann vest AS

**Selskapet sitt føremål**

Eigardel: 5,55 %

Vann vest skal fremje samarbeid og kompetanseutvikling gjennom å utføre og leggje til rette for erfaringsutveksling, opplæring og informasjonsverksemd. Verksemda skal utføre og formidle tenester, knytt til vass- og avlupsverksemd, som til dømes bistand til drift, kvalitetssikring, vassmiljø og beredskap. Verksemda kan inngå samarbeidsavtalar med, eller delta i, andre føretak i den grad dette er føremålstenleg.

**Nøkkelpunkt**

- Omdøme
- Samfunnsansvar
- Delt offentleg eigarskap
- Registrert i 2019 og tek over verksemda til Driftsassistansen i Hordaland IKS

Vann vest AS er eigd av 17 kommunar på vestlandet, alle med lik eigardel (5,55 %). Det blir opplyst i undersøkinga at Vann Vest AS tar over verksemda til Driftsassistansen i Hordaland – vann og avløp IKS.

Selskapet blei stifta 2019, og det føreligg følgeleg ikkje rekneskap som er rapportert inn til Brønnøysundsregisteret

**Nøkkeltal (i heile tusen NOK)****Ikkje tilgjengeleg**

##### Interkommunalt arkiv i Hordaland IKS

**Selskapet sitt føremål**

Eigardel: 3,4 %

Selskapet sitt føremål er å arbeide for at for at verdifullt arkivmateriale i deltakarkommunane blir tatt vare på og sikra som informasjonskjelder for samtid og ettertid, og gjort tilgjengeleg for offentleg verksemd, forskning og andre administrative og kulturelle føremål, jf. arkivlova § 6. 2.

**Nøkkelpunkt**

- Omdøme
- Samfunnsansvar

Verksemda er eigd av 20 kommunar i tidlegare Hordaland fylke.

Siste innsendte årsregnskap til Brønnøysundsregisteret var i 2005, og revisor har ikkje hatt tilgang til nyare rekneskap.

**Nøkkeltal (i heile tusen NOK)****Ikkje tilgjengeleg**

##### BIR AS

**Selskapet sitt føremål**

Eigardel: 0,88 %

BIR AS er eit av Noreg sine største renovasjonsselskap, og er ansvarleg for avfallshandsaminga til over 356 600 innbyggjarar i BIR sine sju eigarkommunar. Selskapet tilbyr også avfallsløysingar for næringslivet.

**Nøkkelpunkt**

- Omdøme
- Vesentlege verdiar
- Direkte tenestetilbod til innbyggjarane
- Delt offentleg eigarskap

Føremålet til verksemda er å eige og forvalte selskap som skal syte for innsamling, transport og behandling av hushaldnings- og næringsavfall. Verksemda kan også etablere innsamling, transport og behandling av produksjons-, nærings- og farleg avfall.

BIR AS er eigd av sju kommunar og Bergen kommune er største eigar med 80 % av aksjane. Nøkkeltala viser at BIR AS har ein stabilt høg eigenkapital og stigande inntekter. Resultatet har også vore stigande dei siste tre åra, men nøkkeltala kan indikere at likviditeten er svak.

BIR har følgjande dotterselskap som fell under §§ 23-6 og 24-10:

- BIR Nett AS (100 %)



**BIR AS**

- BIR Avfallsenergi AS (100 %)
- BIR Transport AS (100 %)
- BIR Privat AS (100 %)
- BIR Bedrift AS (100 %)
- WasteIQ AS (100 %)
- Møllendalsveien 31 AS (100 %)
- Conrad Mohrs Veg 15 AS (100 %)
- Møllendalsveien 40 AS (100 %)

Verksemda har også eigardelar i BKK Varme AS (49 %) som ikkje er omfatta av §§ 23-6 og 24-10

<b>Nøkkeltal (i heile tusen NOK)</b>	<b>2018</b>	<b>2017</b>	<b>2016</b>
Eigenkapital	222 339	221 295	213 402
Inntekter	190 360	189 149	180 897
Resultat før skatt	39 621	29 834	21 694
Likviditet	0,85	0,86	1,01
Soliditet	9,3 %	9,9 %	10,52 %

**Kommunekraft AS****Selskapet sitt føremål**

Eigardel: 0,31 %

Kommunekraft AS blei stifta i 1993 med formål om å formidle kraft på vegner av aksjonærkommunane til best moglege kommersielle føresetnader i marknaden. Kommunekraft AS er eigd av 125 kommunar, 7 fylkeskommunar og Landssamanslutninga av vasskraftkommunar (LKV).

**Nøkkelpunkt**

Føremålet til Kommunekraft AS er å formidle aksjeeigaranes disponible kraft, medrekna konsesjonskraft, og drive anna verksemd knytt til slik formidling.

- Omdøme
- Delt offentleg eigarskap
- Samfunnsansvar

Største eigar i verksemda er Landssamanslutninga av vasskraftkommunar med 188 aksjar (over 50 % eigardel), medan kommunane og fylkeskommunane eig ein aksje kvar (om lag 0,3 %).

Verksemda har stort sett hatt ein stabil økonomi dei siste tre åra, mellom anna med jamn eigenkapital og jamne inntekter. Kommunekraft AS hadde negativt resultat i 2017.

<b>Nøkkeltal (i heile tusen NOK)</b>	<b>2018</b>	<b>2017</b>	<b>2016</b>
Eigenkapital	1 923	1 770	1 955
Inntekter	2 068	2 057	2 548
Resultat før skatt	154	-185	68
Likviditet	16,62	12,79	3,34
Soliditet	94,22 %	92,67 %	71,85 %

## 4.2 Selskap som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10

### Hardanger AKS AS (Storholmen VTA AS)

#### Selskapet sitt føremål

Eigardel: 9,6 %

Hardanger AKS er ei vekst- og attføringsverksemd som tilbyr produkt og tenester utført av personar som har behov for tilrettelagt arbeid og arbeidstrening.

#### Nøkkelpunkt

Verksemda sitt samfunnsoppdrag er å tilby arbeid for personar med nedsett arbeidsevne, samt tilby hjelp til personar som har utfordringar med å få seg fast arbeid. Det er om lag 70 personar som har sitt daglege arbeid i verksemda. Det er til ei kvar tid om lag 20 personar som får tilbod om kvalifisering til ordinært arbeid eller avklaring av arbeidsevne. Verksemda tilbyr også språktrening for flyktingar gjennom språkpraksis.

Alt overskot skal bli i verksemda og koma attføringsverksemda til gode.

Største eigar i verksemda er Kvam herad med 45,5 % av aksjane, Vestland fylkeskommune er nest største eigar med 36,4 % aksjane. Samnanger kommune eig 9,6 % av aksjane i selskapet. Kvam og Jondal NFU har også eigardelar.

- Omdøme
- Samfunnsansvar
- Direkte tenestetilbod til innbyggjarane
- Delt eigarskap med private aktørar

Nøkkeltala viser at drifta av selskapet har vore varierende dei siste tre åra. I 2016 hadde verksemda negativ eigenkapital, gjekk i underskot og hadde negativ soliditet. I 2017 betra økonomien seg noko og verksemda fekk positive tal igjen, men i 2018 hadde verksemda igjen negativ soliditet og gjekk med underskot.

I undersøkinga går det fram at det har vore utfordringar knytt til leiinga av Hardanger AKS. Det blir vist til at Kvam herad har tatt ansvar for å handtere desse utfordringane, og at Samnanger kommune har fått god informasjon om status i dette arbeidet.

Kvam herad og Hordaland fylkeskommune gjennomførte ein selskapskontroll av verksemda i 2016, der det blir vurdert at verken eigarar, styret eller den daglege leiinga av selskapet har sørga for tilstrekkeleg styring og kontroll av selskapet. Det blir vist til at Kvam herad har sett i gong prosessar for å formalisere oppfølginga av selskapet.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2018	2017	2016
Eigenkapital	-118	318	-976
Inntekter	15 990	19 235	19 028
Resultat før skatt	-436	389	-428
Likviditet	0,96	1,37	0,86
Soliditet	-0,81 %	2,01 %	-5,86 %

### Hardangervegen AS

#### Selskapet sitt føremål

Eigardel: 0,548 %

Hardangervegen AS blei stifta i 1998 og er ein interesseorganisasjon. Organisasjonen har som føremål å arbeide aktivt for utvikling av planer for, og realisering av, ein mest mogleg kort og effektiv vegstrekning mellom Odda og Bergen via Folgefonntunnelen og Jondalstunnelen. I tillegg arbeidar selskapet for ei best mogleg kopling av vegen mot dei andre stamvegnetta både mot øst og i vest. Selskapet har høve til å delta i og/eller arbeide saman med andre selskap med tilsvarende føremål.

#### Nøkkelpunkt

- Omdøme
- Delt eigarskap med private aktørar

Hardangervegen AS er eigd av fleire private aktørar og nokre kommunar. Tidlegare Odda og Jondal kommune er dei største eigarane i selskapet.

<b>Hardangervegen AS</b>			
	Nøkkeltala viser at verksemda si økonomi har vore stabil dei siste åra.		
<b>Nøkkeltal (i heile tusen NOK)</b>	<b>2018</b>	<b>2017</b>	<b>2016</b>
Eigenkapital	146	141	137
Inntekter	35	34	31
Resultat før skatt	5	4	1
Likviditet	7,95	9,88	14,8
Soliditet	87,43 %	89,24 %	92,57 %

### 4.3 Føretak, samarbeid og foreiningar

Kommunale føretak, vertskommunesamarbeid, stiftingar og foreiningar er ikkje omfatta av regelverket om eigarskapskontroll eller forvaltningsrevisjon i selskap. Kommunale føretak og vertskommunesamarbeid er omfatta av ordinær forvaltningsrevisjon. Vi har likevel laga ei samla liste under for ulike samarbeid/interesser til kommunen:

#### Ulike typar interkommunale samarbeid:

- IKT Nordhordland kommunalt oppgåvefellesskap (4.3 %)
- Felles landbrukskontor med Bjørnafjorden og Tysnes (vertskommunesamarbeid med Bjørnafjorden som vertskommune)
- Felles brannsjef med Bergen brannvesen (vertskommunesamarbeid med Bergen kommune som vertskommune)
- Samarbeid om Krisesenter for Bergen og omegn (vertskommunesamarbeid med Bergen kommune som vertskommune)
- Samarbeid med kommunane Kvam, Eidfjord, Ullensvang, Ulvik, Voss og Vaksdal om kontroll med sals- og skjenkeplassar (vertskommunesamarbeid med Kvam kommune som vertskommune)
- Innkjøpssamarbeid med Bergen kommune
- Barnevernssamarbeid med Bergen kommune
- Legevaktsamarbeid med Bjørnafjorden kommune
- Kjøp av feie- og tilsynstenester frå Bergen kommune
- Veterinærsamarbeid med Fusa og Tysnes kommune
- Felles samarbeid med Bjørnafjorden kommune om kols- og diabetestener
- Skatteoppkrevjartenester med Kvam herad
- Midthordland kompetanseregion (Samarbeid mellom kommunane Austevoll, Bjørnafjorden, Samnanger, Tysnes og Vaksdal)

#### Andre:

- Hurdalssenteret (Samnanger har ein aksjepost, senteret er eigd av Blindeforbundet)
- Bergen og omland friluftsråd
- Invest in Bergen (næringsutviklingsprogram)
- KLP eigenkapitalinnskot

## 5. Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde

Basert på analysane og funna knytt til selskapa der Samnanger kommune har eigarskap (kapittel 4), presenterer vi i dette kapittelet vurderingane av kor i Samnanger kommune si eigarskapsforvaltning det er risiko for at kommunen ikkje utøver tilstrekkeleg kontroll med selskapa i samsvar med etablerte normer for god eigarstyring og selskapsleiing, både overordna sett og for enkelte selskap der kommunen har eigarinteresser.

Typiske risikoområde som blir undersøkt og vurdert i ein eigarskapskontroll inkluderer system og rutinar for oppfølging av eigarskap, rutinar for val av styrerepresentantar, opplæring av styrerepresentantar og rapportering til kommunestyret.

Dersom ein gjer forvaltningsrevisjon i eit selskap (sjå kap. 4) vil ein også kunne slå denne saman med ein eigarskapskontroll, ved å legge til desse problemstillingane i forvaltningsrevisjonen.

Dei identifiserte risikoområda/-selskapa er sett opp i uprioritert rekkjefølgje. Det er kontrollutvalet som til slutt skal vurdere og prioritere dei ulike områda, og avgjere val av og rekkjefølgje for eigarskapskontrollane i planen som blir lagt fram for kommunestyret.

Tabellen under viser identifiserte risikoområda/-selskap knytt til kommunen si eigarskapsforvaltning. Vi tar atterhald om at ikkje all informasjon som kjem fram er verifisert.

Tabell 8: Identifiserte risikoområder knytt til kommunen si eigarskapsforvaltning

Område/selskap	Eigardel	Observasjonar	Risikoområde
<b>Overordna eigarskapsforvaltning i kommunen</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Eigarskapsmelding</li> </ul>	IA	<p>Kommunen skal etter ny kommunelov utarbeide eigarskapsmelding som vedtakast av kommunestyret minst ein gong i valperioden (§ 26-1).</p> <p>Det går ikkje fram av undersøkinga at Samnanger kommune har utarbeidd eigarskapsmelding. Det går heller ikkje fram av kommunen sin planstrategi at dette er planlagt utarbeidd.</p> <p>Det blir etterlyst at styrerepresentantar rapporterer eller melder tilbake til kommunestyret om gjennomførte møter i selskapa. Det blir vist til dette ikkje i det heile blir gjort per i dag.</p> <p>Det blir vidare nemnt at det er lite kjennskap til kva eigarskap kommunen har og at det difor kunne ha vore føremålstenleg med ei jamleg oppdatering om eigarskap og kven som følgjer opp, til dømes i samband med årsmeldinga til kommunen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>System og rutinar for oppfølging av eigarskap</li> <li>Rutinar for val av styrerepresentantar</li> <li>Opplæring av styrerepresentantar og</li> <li>Rapportering til kommunestyret</li> </ul>
<b>Eigarskapskontroll av Hardanger AKS AS</b>	9,6 %	<p>Kommunen har eigarskap i arbeidsmarknadsbedrifta Hardanger AKS AS.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Eigaroppfølging</li> <li>Økonomi og drift</li> <li>Oppfølging av brukarane</li> </ul>

---

Undersøkinga at det har vore utfordringar knytt til leiinga av dette selskapet.

- Tilbod til brukarar
- Tiltak og tilbod

Dette er eit selskap som leverer viktige tenester til brukarar med behov for tilrettelagt arbeid. Slike selskap har ofte utfordrande driftsvilkår, og skal drive delvis i konkurranse med andre, med krav til internkontroll og HMT. Tilbodet krev også god og tett oppfølging av brukarane.

---

## 6. Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn

### 6.1 Tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonar og selskaps-/eigarskapskontrollar

#### 6.1.1 Forvaltningsrevisjon av den kommunale verksemda

- Forvaltningsrevisjon av tilpassa opplæring og spesialundervisning– 2019
- Forvaltningsrevisjon av innkjøp - 2018
- Forvaltningsrevisjon av internkontroll og organisering – 2014/2015
- Forvaltningsrevisjon av tjenestetildeling og økonomistyring innan pleie og omsorg - 2011

#### 6.1.2 Forvaltningsrevisjon i selskap

- Selskapskontroll av Business Region Bergen. Utført for Hordaland Fylkeskommune og kommunane Askøy, Bergen, Samnanger, Austevoll, Fusa og Os - 2013

#### 6.1.3 Eigarskapskontroll

Det har ikkje blitt gjennomført eigarskapskontroll i kommunen dei siste åra.

#### 6.1.4 Andre undersøkingar/gjennomgangar bestilt av kontrollutvalet

I 2020 blir det gjennomført ein gjennomgang av eit varsel i Samnanger kommune.

- Notat om handsaming av konsesjonssak– 2017
- Gjennomgang av klage på sakshandsaming i Samnanger kommune – 2015

### 6.2 Tilsyn

Fylkesmannen har gjennomført fleire tilsyn med Samnanger kommune dei siste åra. I 2015 gjennomførte Fylkesmannen tilsyn med NAV sine sosiale tenester til personar mellom 17 og 23 år. I 2016 blei det gjennomført tilsyn med barnevern og helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse. Same året blei det også gjennomført tilsyn av samfunnstryggleik- og beredskapsarbeidet i kommunen. Fylkesmannen gjennomførte i 2017 tilsyn med kommunen på rettstryggleik ved bruk av tvang og makt overfor personar med utviklingshemming.

Arkivverket gjennomførte tilsyn med arkivhaldet i Samnanger kommune 20.05.2019.

I 2020 er det planlagt tilsyn frå Fylkesmannen på kommunal beredskapsplikt i kommunen.

## 7. Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar

På bakgrunn av dei analysar og risikovurderingar som er gjennomførte, er det identifisert fleire område som etter Deloitte si vurdering kan representere høg risiko, og kor kontrollutvalet bør vurdere å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar i Samnanger kommune.

Forslaget dannar grunnlag for prioriteringa som kontrollutvalet skal gjere. Kontrollutvalet står fritt til å leggje til og endre på prosjekta som er skissert under.

### 7.1 Forvaltningsrevisjon

#### 7.1.1 Prosjekt som er kategorisert som høg risiko (raude)

Tabell 9: Raude prosjekt

Prosjekt	Tema
<ul style="list-style-type: none"><li>Informasjon og kundekontakt</li></ul>	<i>Retningslinjer og rutinar Etterleving av regelverket Informasjon til/frå kommunen Kompetanse</i>
<ul style="list-style-type: none"><li>Sakshandsaming og vedtaksoppfølging</li></ul>	<i>System, rutinar og retningslinjer for saksførebuing og vedtaksoppfølging Kompetanse og kapasitet Effektiv rapportering Kvalitetssikring</i>
<ul style="list-style-type: none"><li>Informasjonstryggleik og personvern</li></ul>	<i>Etterleving av regelverk System og rutinar IKT-samarbeid</i>
<ul style="list-style-type: none"><li>Verksemdsstyring, organisasjonskultur og internkontroll</li></ul>	<i>Internkontrollarbeid Rutinar og retningslinjer Kvalitetssystem Avvikshandsaming Tydeleg oppgåve- og ansvarsdeling Forbetringsarbeid Organisasjonsutvikling</i>
<ul style="list-style-type: none"><li>Barnevern</li></ul>	<i>Samhandling med barnevernet</i>
<ul style="list-style-type: none"><li>Arkiv og innsyn</li></ul>	<i>Kompetanse Kapasitet Etterleving av regelverk Interne rutinar og retningslinjer for arkivering</i>
<ul style="list-style-type: none"><li>Arbeidsmiljø i barneskulen</li></ul>	<i>System og rutinar for oppfølging av arbeidsmiljøutfordringar Etterleving av Arbeidsmiljølova</i>
<ul style="list-style-type: none"><li>Økonomistyring i barneskulen</li></ul>	<i>System og rutinar for å sikre realistisk budsjettering Prognosar over kostnadsutvikling Økonomistyring</i>
<ul style="list-style-type: none"><li>Trygt og godt skulemiljø</li></ul>	<i>Etterleving av regelverk System og rutinar for å sikre eit trygt og godt skulemiljø</i>
<ul style="list-style-type: none"><li>Barnevern</li></ul>	<i>Regeletterleving</i>
<ul style="list-style-type: none"><li>Tverrfagleg samarbeid om barn og unge</li></ul>	<i>Førebyggjande arbeid Iverksetting av tiltak for barn og unge med særskilte behov Samhandling mellom tenestene</i>

• Planarbeid i Samfunnsutviklingseininga	<i>Regeletterleving Kapasitet Gjennomføring av planarbeid</i>
• Styring av investeringsprosjekt	<i>System og rutinar for gjennomføring av investeringsprosjekt Framdrift- og økonomistyring Kapasitet og kompetanse til gjennomføring av investeringsprosjekt</i>
• Kontrakts- og leverandøroppfølging	<i>Etterleving av regelverk og føringar Oppfølging av kontrakt og leverandørar</i>
• Rus- og psykisk helsetenester	<i>Tiltak for å sikre tilstrekkelege teneste- og butilbod Oppfølging av brukarar Mål og planar Kapasitet og kompetanse i tenesta</i>
• Helsestasjon og skulehelseteneste	<i>Etterleving av regelverk og føringar Kapasitet</i>
• Hardanger AKS AS	<i>Økonomistyring Internkontroll og HMT Målinnfriing Brukarmedverknad</i>

### 7.1.2 Andre prosjekt (gule)

Tabell 10: Gule prosjekter

<b>Prosjekt</b>
• Bemanning og sjukefråvær
• Innkjøp
• Økonomistyring og budsjettrapportering
• HMT
• Berekraft, klima, miljø og beredskap
• Sosiale tenester
• Kvalitet i grunnskulen
• Tilpassa opplæring og PPT
• Barnehage
• Skulefritidsordning
• Vatn og avløp
• Næringsutvikling
• Vedlikehald av kommunale bygg og vegar
• Byggesakshandsaming
• Heimetenester og eldreomsorg
• Pleie og omsorg
• Tenester til utviklingshemma

### 7.2 Eigarskapskontroll

Eigarskapskontroll kan inngå som ein del av ein forvaltningsrevisjon av selskap (sjå førre liste), eller den kan gjennomførast som eigne prosjekt der fokuset berre er på kommunen si eigarskapsforvaltning av eit eller fleire selskap.



Tabell 11: Aktuelle prosjekt

Prosjekt	Tema
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Eigarskapsforvaltning (overordna)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>System og rutinar for oppfølging av eigarskap</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ <i>Eigarmelding</i></li> <li>○ <i>Eigarstrategi</i></li> <li>○ <i>Eigaroppfølging</i></li> </ul> </li> <li>• <i>Rutinar for val av styrerepresentantar</i></li> <li>• <i>Opplæring av styrerepresentantar</i></li> <li>• <i>Rapportering til kommunen</i></li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Eigarskapskontroll av Hardanger AKS AS</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>System og rutinar for oppfølging av eigarskapet</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ <i>Eigarmelding</i></li> <li>○ <i>Eigarstrategi</i></li> <li>○ <i>Eigaroppfølging</i></li> </ul> </li> <li>• <i>Val og opplæring av styrerepresentantar</i></li> <li>• <i>Rapportering til kommunen</i></li> <li>• <i>Samhandling med kommunen sine tenester for dei same brukarane</i></li> </ul>



Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see [www.deloitte.no](http://www.deloitte.no) for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 312,000 people make an impact that matters at [www.deloitte.no](http://www.deloitte.no).

© 2020 Deloitte AS



## **Samnanger kommune** Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024

September 2020



# Innhold

1.	Innleiing	4
1.1	Krav til forvaltningsrevisjon	4
1.2	Krav til plan for forvaltningsrevisjon	4
1.3	Krav til risiko- og vesentlegvurdering	4
2.	Forvaltningsrevisjonsprosjekt 2020-2024	5
2.1	Gruppe 1 – prioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt	5
2.2	Gruppe 2 – uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt	6
3.	Gjennomføring av forvaltningsrevisjon	7
3.1	Standard og innsynsrett	7
3.2	Metode	7
3.3	Gjennomføring og rapportering	7

# 1. Innleiing

## 1.1 Krav til forvaltningsrevisjon

Kommunelova § 23-2 bokstav c) pålegg kontrollutvalet å sjå til at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon av kommunen sin verksemd og av selskap kommunen har eigarinteresser i. Same lov § 23-3 definerer forvaltningsrevisjon som å gjennomføre systematiske vurderingar av:

- økonomi,
- produktivitet,
- regeletterleving,
- målinnfriing og
- verknader ut frå kommunestyret sine vedtak.

## 1.2 Krav til plan for forvaltningsrevisjon

Kommunelova § 23-3 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

I følge kommunelova § 23-3 femte ledd er det kommunestyret som vedtek plan for forvaltningsrevisjon. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen:

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

## 1.3 Krav til risiko- og vesentlegvurdering

Kommunelova § 23-3 tredje ledd stiller krav om at planen for forvaltningsrevisjon skal vere basert på ei risiko- og vesentlegvurdering:

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper.

På oppdrag frå kontrollutvalet har Deloitte gjennomført ei slik risiko- og vesentlegvurdering i Samnanger kommune. Føremålet har vore å skaffe relevant informasjon om verksemda i kommunen og i selskapa der kommunen har eigarinteresser, slik at det var mogleg for kontrollutvalet å prioritere mellom ulike område og ulike selskap der det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Risiko- og vesentlegvurderinga av kommunen si verksemd har teke utgangspunkt i risiko for manglar eller avvik knytt til produktivitet, målinnfriing, regeletterleving, vedtaksoppfølging, internkontroll og/eller effektivitet. Risiko- og vesentlegvurderinga av kommunen sine eigarskap i selskap har teke utgangspunkt i risiko for at selskapa ikkje driv i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader, eller at dei ikkje driv i samsvar med lover og reglar og på ein økonomisk forsvarleg måte. I tillegg har det blitt vurdert kor vesentlege selskapa er for kommunen, med utgangspunkt i brukarperspektivet/samfunnsnyten og dei økonomiske interessene dei representerer for kommunen.

Informasjon som ligg til grunn for risiko- og vesentlegvurderinga, og for utveljing og prioritering av prosjekt, er samla inn gjennom fleire aktivitetar som har involvert både politisk leiing, administrativt leiing og kontrollutvalet. Mellom anna har følgjande aktivitetar blitt gjennomført:

- Dokument- og statistikkanalyse
- Prosessmøte i kontrollutvalet
- Spørjeundersøking til tilsette og politikarar i kommunen
- Intervju med administrative og politiske leiarar i kommunen.

På bakgrunn av risiko- og vesentlegvurderinga er det utarbeidd forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt, og kontrollutvalet har vurdert dei ulike områda opp mot kvarandre og prioritert dei områda dei meiner det er mest vesentleg å undersøkje.

## 2. Forvaltningsrevisjonsprosjekt 2020-2024

Under er forvaltningsrevisjonsprosjekta presentert i prioritert rekkefølge. Forvaltningsrevisjonsprosjekta er delt i to grupper; ei prioritert liste med dei viktigaste prosjekta, samt ei uprioritert liste med prosjekta som er vurdert å ha lågare risiko og mindre vesentlege å gjennomføre ein forvaltningsrevisjon av. Kor mange prosjekt som vil bli gjennomført i perioden avheng av kontrollutvalet sitt budsjett og omfanget til dei einskilde prosjekta.

Under kvart prioriterte prosjekt er det føreslått relevante tema i samsvar med funna i risiko- og vesentleg-vurderinga. Endeleg utforming av problemstillingar og timeomfang vil bli gjort i samband med bestilling av dei enkeltvise forvaltningsrevisjonsprosjekta.

Forvaltningsrevisjon av selskap kan kombinerast med eigarskapskontroll (sjå plan for eigarskapskontroll 2020-2024).

### 2.1 Gruppe 1 – prioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Tabell 1: Prioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Prosjekt	Tema
Arkiv og innsyn	Kompetanse Kapasitet Etterleving av regelverk Interne rutinar og retningslinjer for arkivering
Bemanning og sjukefråvær	Sjukefråværsoppfølging i samsvar med krav i lov og regelverk System og rutinar for personalforvaltning Rekruttering
Trygt og godt skulemiljø	Etterleving av regelverk System og rutinar for å sikre eit trygt og godt skulemiljø
Vedlikehald av kommunale bygg og vegar	Strategi for vedlikehald i kommunen Økonomistyring
Tverrfagleg samarbeid om barn og unge	Førebyggjande arbeid Iverksetting av tiltak for barn og unge med særskilte behov Samhandling mellom tenestene
Barnevern	Samhandling med barnevernet Regeletterleving
Rus- og psykisk helseteneste	Tiltak for å sikre tilstrekkelege teneste- og butilbod Oppfølging av brukarar Mål og planar Kapasitet og kompetanse i tenesta
Økonomistyring og budsjettrapportering	Oppfølging av økonomi og budsjett i einingane Styring og kontroll Opplæring i system

## 2.2 Gruppe 2 – uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Tabell 2: Uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Prosjekt
Informasjon og kundekontakt
Informasjonstryggleik og personvern
Verksemdsstyring, organisasjonskultur og internkontroll
Arbeidsmiljø i barneskulen
Økonomistyring i barneskulen
Sakshandsaming og vedtaksoppfølging
Planarbeid i Samfunnsutviklingseininga
Styring av investeringsprosjekt
Kontrakts- og leverandøroppfølging
Helsestasjon og skulehelseteneste
Hardanger AKS AS

Om kommunestyret ber kontrollutvalet gjennomføre ein forvaltningsrevisjon, eller kontrollutvalet gjer risiko- og vesentlegvurderingar som tilseier at andre område bør prioriterast, kan kontrollutvalet avvike frå vedteke plan for forvaltningsrevisjon. Dersom kontrollutvalet finn det føremålstenleg kan plan for forvaltningsrevisjon rullerast i løpet av perioden.



## 3. Gjennomføring av forvaltningsrevisjon

### 3.1 Standard og innsynsrett

Revisor skal følge standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) ved gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekt.<sup>1</sup>

Revisor har rett til å krevje innsyn i alle opplysningar, skildringar og dokument i kommunen som er nødvendige for å utføre sine oppgåver. Innsynsretten gjeld utan hinder av teieplikt. Dette går fram av kommunelova § 24-2 fjerde ledd.

Revisor har òg innsynsrett i kommunen sine interkommunale selskap, interkommunale politiske råd, kommunale oppgåvefelleskap, aksjeselskap der det ikkje er innslag av statlege eller private eigarar, samt i verksemder som utfører oppgåver på vegner av kommunen. Dette går fram av kommunelova § 24-10 jf. § 24-6. Innsynsretten i verksemder som utfører oppgåver på vegner av kommune er ny, og er avgrensa til verksemder som har avtalerettslege forpliktingar ovanfor kommunen. Innsyn og undersøkingar skal berre omfatte det som er nødvendig for å undersøkje om kontrakten er oppfylt.

### 3.2 Metode

Kva metodar som blir brukt for datainnsamling i dei ulike forvaltningsrevisjonsprosjekta er avhengig av endelege problemformuleringar i det ein skilde prosjekt. Generelt bør det brukast ein kombinasjon av fleire metodar for å sikre tilstrekkeleg bredde i datamaterialet til å kunne utføre heilskapleg analysar og vurderingar. Ei slik metodetriangulering medverkar også til kvalitetssikring ved at ein kan samanlikne funn frå dei ulike tilnærmingane.

Moglege metodar for datainnsamling og -analyse kan vere:

- Dokumentanalyse
- Elektroniske spørjeskjema
- Intervju
- Dataanalyse
- Testing av kontrollar og rutinar

Det er sentralt for å kunne gjennomføre vellukka forvaltningsrevisjonsprosjekt at kontrollutvalet saman med revisor avgrensar og definerer prosjekta ved å konkretisere føremål, kva problemstillingar som skal bli undersøkte og kva revisjonskriterium<sup>2</sup> revisor skal leggje til grunn. Før ein forvaltningsrevisjon blir starta opp, skal kontrollutvalet godkjenne ein prosjektplan som skildrar korleis prosjektet skal gjennomførast.

### 3.3 Gjennomføring og rapportering

Revisor skal sende oppstartsbrev med informasjon om forvaltningsrevisjonsprosjekt til administrasjonssjefen før datainnsamlinga tek til. Administrasjonssjefen skal få høve til å kome med sitt syn på funna i kva forvaltningsrevisjonsrapport. Uttalen frå administrasjonssjefen skal leggjast ved rapporten som blir sendt til kontrollutvalet. Etter at kontrollutvalet har handsama rapporten blir det utarbeidd ei innstilling som blir oversendt kommunestyret saman med rapporten. Det er kontrollutvalet si oppgåve å sjå til at kommunestyret sine vedtak knytt til handsaminga av rapportar om forvaltningsrevisjon blir følgt opp.

---

<sup>1</sup> Sjå <https://www.nkrf.no/rsk-001-standard-for-forvaltningsrevisjon>

<sup>2</sup> Normer og standardar som forvaltninga blir vurdert opp mot (vedtak, regelverk, mål).



Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see [www.deloitte.no](http://www.deloitte.no) for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 312,000 people make an impact that matters at [www.deloitte.no](http://www.deloitte.no).

© 2020 Deloitte AS



Samnanger kommune

Sekretariat for kontrollutvalet  
Saksframlegg

---

Saksnr: 2019/97-7  
Saksbehandlar: Einar Kåre Ulla

---

### Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	22/20	28.09.2020

## Plan for eigarskapskontroll 2020 - 2024 for Samnanger kommune - Innstilling

### Forslag til innstilling

1. Forslag til plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 - 2024 for Samnanger kommune vert vedteken slik den ligg føre.
2. Planen gjeld for resten av valperioden og fram til ny plan etter intensjonen vert vedteken i 2024.
3. Kommunestyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å foreta endringar og omprioriteringar i planen, samt til å kunna definera og avgrensa konkrete prosjekt innfor dei utvalde områda i planen.
4. Planen skal evaluerast minst ein gong i valperioden. Kommunestyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å gjera denne evalueringa.
5. Kontrollutvalet skal rapportere resultatet av eigarskapskontrollar til kommunestyret.

### Samandrag

Føremålet med denne saka er å legge fram sak om plan for eigarskapskontroll for Samnanger kommune for perioden 2020 - 2024. Planen skal vidare til kommunestyret til endeleg avgjerd.

Hogne Haktorson  
Kontrollsjef

Einar Kåre Ulla  
seniorrådgjevar

*Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift*

### Vedlegg

- 1 Plan for eigarskapskontroll i Samnanger kommune 2020-2024

## Saksutgreiing

### Bakgrunn for saka

Kommunelova § 23-4 Eigarskapskontroll lyder slik:

*«Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.*

*Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.*

*Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerer til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»*

Dette betyr at kontrollutvalet innan utgangen av 2020 må syta for:

- å utarbeida ein plan for gjennomføring av eigarskapskontroll i perioden 2020 - 2024
- å gjennomføra ein risiko- og vesentlegvurdering (ROV) av kommunen sin eigarskap i selskap som planen skal baserast på
- at planen vert vedteken av kommunestyret, som kan delegera til kontrollutvalet å foreta endringar i planperioden.

Med dette som bakgrunn fatta kontrollutvalet 11.12.2019 slik vedtak i sak PS 56/19:

1. *Kontrollutvalet ber Deloitte AS gjennomføre risiko- og vesentlegvurderingar av verksemda i Samnanger kommune og verksemda i kommunen sine selskap, samt utarbeide forslag til plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 - 2024*
2. *Forslag til prosjektplan av november 2019, med dei endringer som kjem fram i møtet, ligg til grunn*
3. *Det er ei målsetting at prosessmøte 1 skal gjennomførast i første møte i kontrollutvalet i 2020 og at prosessmøte 2 vert gjennomført i andre møte i kontrollutvalet i 2020*
4. *Det er ei målsetting at forslag til plan for eigarskapskontroll for 2020 - 2024 skal leggjast fram for kommunestyret i mai eller juni møtet*

Ettersom Deloitte utarbeider planar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll på vegne av kontrollutvalet, er det naturleg at kontrollutvalet har vore tett involvert i prosessane med å identifisere og prioritere kva for område som er aktuelle kontrollobjekt. Likeins har tett involvering av sentrale aktørar i administrasjonen og i kommunestyret bidratt til å forankre planarbeidet.

Deloitte har våren 2020 gjennomført to prosessmøte med kontrollutvalet og representantar frå administrativt og politisk nivå i kommunen. Grunna korona-pandemien blei prosessmøte 2 gjennomført som fjernmøte 19. mai i år.

Deloitte AS har i arbeidet med plan for eigarskapskontroll nytta fleire teknikkar for å samle inn data og for å forstå verksemda til kommunen:

- Dokumentanalyse
- Intervju og spørjeundersøking
- Prosessmøte

Risiko- og vesentlegvurderinga er meint som underlagsmateriale i samband med utveljing av eigarskapskontrollprosjekt i Samnanger kommune, og skal i første rekke vere eit arbeidsdokument for kontrollutvalet. Dette dokumentet inneheld også analysegrunnlag som ligg til grunn for plan for forvaltningsrevisjon som skal handsamast i anna sak til dette møtet. Dokumenter er lagt som vedlegg i saka om plan for forvaltningsrevisjon.

### **Vedtakskompetanse**

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse for å dra i gang og gjennomføre planprosessen, m.a. gjennom vedtak i denne saka.

Når utkast til plan for eigarskapskontroll 2020 - 2024 ligg føre, etter gjennomført prosess, skal kontrollutvalet innstille til kommunestyret, som vedtar plan for eigarskapskontroll, jf. kommunelova § 23-4.

### **Vurderingar og verknader**

Det går fram at planen gjeld i perioden 2020 - 2024. Planen skal utarbeidast innan året etter kommunestyrevalet. Neste kommunestyreval er i 2023, medan ferdigstilling av plan for eigarskapskontroll for neste periode truleg skjer i 2024, med nasjonal frist ved utgangen av 2024.

Kommunelova § 23-2 bokstav d) pålegg kontrollutvalet å sjå til at det blir ført kontroll med forvaltninga av kommunen sine eigarinteresser i selskap (eigarskapskontroll). Same lov § 23-4 første ledd definerer eigarskapskontroll som å kontrollere om den som utøver kommunen sine eigarinteresser, gjer dette i samsvar med lovar og forskrifter, kommunestyret sine vedtak og anerkjende prinsipp for eigarstyring.

I forslaget til plan har Deloitte skrive kva eigarskapskontrollen kan innehalda dei neste fire åra. Prioriterte prosjekt finn ein i kap. 2 i plandokumentet, og denne prioriteringa vert det invitert å slutta seg til.

Oversikt over dei selskap Samnanger kommune har eigarskap i er lista opp i risiko- og vesentlegvurderinga som er vedlagt saka om plan for forvaltningsrevisjon. Oversikta er basert på informasjon frå kommunen og relevante elektroniske kjelder. Eigarskapskontroll kan gjennomførast som eigne prosjekt der tema er kommunen si eigarskapsforvaltning av eit eller fleire selskap, eller gjennomførast i samband med ein forvaltningsrevisjon av selskap (sjå plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024).

### **Konklusjon**

Sekretariatet meiner at utkast til plan for eigarskapskontroll 2020 - 2024 som ligg føre, er eigna for at ein no kan invitere kontrollutvalet til å gjera endeleg prioritering av prosjekt i planen. Kontrollutvalet står fritt til å gjera endringar innafor forslag til plan, ein kan endra på rekkjefølgje når det gjeld prioriteringar, trekka frå eller leggja til prosjekt i planen. Etter at kontrollutvalet har gjort sine prioriteringar skal planen leggjast fram for kommunestyret for endeleg avgjerd.



## **Samnanger kommune** Plan for eigarskapskontroll 2020-2024

September 2020



# Innhald

1.	Innleiing	4
1.1	Krav til eigarskapskontroll	4
1.2	Krav til plan for eigarskapskontroll	4
1.3	Krav til risiko- og vesentlegvurdering	4
2.	Eigarskapskontrollar 2020-2024	5
2.1	Eigarskapskontrollprosjekt	5
3.	Gjennomføring av eigarskapskontroll	6
3.1	Standard og innsynsrett	6
3.2	Metode	6
3.3	Gjennomføring og rapportering	6



# 1. Innleiing

## 1.1 Krav til eigarskapskontroll

Kommunelova § 23-2 bokstav d) pålegg kontrollutvalet å sjå til at det blir ført kontroll med forvaltninga av kommunen sine eigarinteresser i selskap (eigarskapskontroll). Same lov § 23-4 først ledd definerer eigarskapskontroll som å kontrollere om den som utøvar kommunen sine eigarinteresser, gjer dette i samsvar med lovar og forskrifter, kommunestyret sine vedtak og anerkjende prinsipp for eigarstyring.

## 1.2 Krav til plan for eigarskapskontroll

Kommunelova § 23-4 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for eigarskapskontroll:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.

I følgje kommunelova § 23-4 femte ledd er det heradsstyret som vedtek plan for eigarskapskontroll, men kommunestyret kan delegerere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen:

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

## 1.3 Krav til risiko- og vesentlegvurdering

Kommunelova § 23-4 tredje ledd stiller krav om at planen for eigarskapskontroll skal vere basert på ei risiko- og vesentlegvurdering:

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

På oppdrag frå kontrollutvalet har Deloitte gjennomført ei slik risiko- og vesentlegvurdering i Samnanger kommune. Føremålet har vore å skaffe relevant informasjon om eigarskapsforvaltninga i kommunen, slik at det var mogleg for kontrollutvalet å prioritere mellom ulike område og/eller selskap det kan vere aktuelt å gjennomføre eigarskapskontroll av.

Risiko- og vesentlegvurderinga skal avdekkje indikasjonar på avvik eller sårbare område sett opp mot at kommunen utøver tilstrekkeleg kontroll med selskapa i samsvar med etablerte normer for god eigarstyring og selskapsleiing. Vurderinga er gjort både overordna og for det enkelte selskap der kommunen har eigarinteresser.

Informasjonsgrunnlaget som ligg til grunn for risiko- og vesentlegvurderinga og for utveljing og prioritering av prosjekt, er samla inn gjennom fleire aktivitetar som har involvert både politisk leiing, administrativ leiing og kontrollutvalet. Mellom anna har følgjande aktivitetar blitt gjennomført:

- Dokument- og statistikkanalyse
- Prosessmøte i kontrollutvalet
- Spørjeundersøking til tilsette og politikarar i kommunen
- Intervju med administrative og politiske leiarar i kommunen.

Informasjon som blei samla inn gjennom desse aktivitetane har gitt ei god oversikt over risikoområda innanfor kommunen si overordna eigarstyring, og for det enkelte selskap kommunen har eigarinteresser i. Informasjonen er samla i eit analysedokument som låg til grunn for utveljing og prioritering av eigarskapskontrollprosjekt.

## 2. Eigarskapskontrollar 2020-2024

Under er eigarskapskontrollprosjekta presentert i prioritert rekkefølge. Kor mange prosjekt som vil bli gjennomført i perioden avheng av kontrollutvalet sitt budsjett og omfanget til dei einskilde prosjekta.

Under kvart prioriterte prosjekt er det føreslått relevante tema i samsvar med funna i risiko- og vesentlegvurderinga. Endeleg utforming av problemstillingar og timeomfang vil bli gjort i samband med bestilling av dei enkeltvise eigarskapskontrollprosjekta.

Eigarskapskontroll kan gjennomførast som eigne prosjekt der tema er kommunen si eigarskapsforvaltning av eit eller fleire selskap, eller gjennomførast i samband med ein forvaltningsrevisjon av selskap (sjå plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024).

### 2.1 Eigarskapskontrollprosjekt

Tabell 1: Prioriterte eigarskapskontrollprosjekt

Nr.	Prosjekt	Tema
1	Eigarskapsforvaltning (overordna)	<ul style="list-style-type: none"><li>• System og rutinar for oppfølging av eigarskap<ul style="list-style-type: none"><li>◦ Eigarmelding</li><li>◦ Eigarstrategi</li><li>◦ Eigaroppfølging</li></ul></li><li>• Rutinar for val av styrerepresentantar</li><li>• Opplæring av styrerepresentantar</li><li>• Rapportering til kommunen</li></ul>
2	Hardanger AKS AS	<ul style="list-style-type: none"><li>• System og rutinar for oppfølging av eigarskap</li><li>• Val og opplæring av styrerepresentantar</li><li>• Rapportering til kommunen</li><li>• Samhandling med kommunen sine tenester for dei same brukarane</li></ul>

Om kommunestyret ber kontrollutvalet gjennomføre ein eigarskapskontroll, eller kontrollutvalet gjer risiko- og vesentlegvurderingar som tilseier at andre eigarskapskontrollar bør prioriterast, kan kontrollutvalet avvike frå vedteke plan for eigarskapskontroll. Dersom kontrollutvalet finn det hensiktsmessig kan plan for eigarskapskontroll rullerast i løpet av perioden.

## 3. Gjennomføring av eigarskapskontroll

### 3.1 Standard og innsynsrett

Revisor skal gjennomføre eigarskapskontroll i samsvar med NKRF (Norsk kommunerevisorforbund) sine rettleiarar og standardar for dette.<sup>1</sup>

Revisor har rett til å krevje innsyn i alle opplysningar, skildringar og dokument i kommunen som er nødvendige for å utføre sine oppgåver. Innsynsretten gjeld utan hinder av teieplikt. Dette går fram av kommunelova § 24-2 fjerde ledd.

Revisor har òg innsynsrett i kommunen sine interkommunale selskap, interkommunale politiske råd, kommunale oppgåvefelleskap, aksjeselskap der det ikkje er innslag av statlege eller private eigarar, samt i verksemdar som utfører oppgåver på vegner av kommunen. Dette går fram av kommunelova § 24-10 jf. § 24-6. Innsynsretten i verksemdar som utfører oppgåver på vegner av kommune er ny, og er avgrensa til verksemdar som har avtalerettslege forplikningar overfor kommunen. Innsyn og undersøkingar skal berre omfatte det som er nødvendig for å undersøkje om kontrakten er oppfylt.

### 3.2 Metode

Kva metodar som blir brukt for datainnsamling i dei ulike eigarskapskontrollane avheng av endelege problemformuleringar i det einstilte prosjekt. Generelt bør det brukast ein kombinasjon av fleire metodar for å sikre tilstrekkeleg bredde i datamaterialet til å kunne utføre heilskapleg analysar og vurderingar. Ei slik metodetriangulering medverkar også til kvalitetssikring ved at ein kan samanlikne funn frå dei ulike tilnærmingane.

Moglege metodar for datainnsamling og -analyse kan vere:

- Dokumentanalyse
- Elektroniske spørjeskjema
- Intervju
- Dataanalyse
- Testing av kontrollar og rutinar

Det er sentralt for å kunne gjennomføre vellukka eigarskapskontrollar at kontrollutvalet saman med revisor avgrensar og definerer prosjekta ved å konkretisere føremål, kva problemstillingar som skal bli undersøkte og kva kontrollkriterium revisor skal leggje til grunn. Før ein forvaltningsrevisjon blir starta opp, skal kontrollutvalet godkjenne ein prosjektplan som skildrar korleis prosjektet skal gjennomførast.

### 3.3 Gjennomføring og rapportering

Revisor skal sende oppstartsbrev med informasjon om eigarskapskontrollen til administrasjonssjefen før datainnsamlinga tek til. Administrasjonssjefen skal få høve til å kome med sitt syn på funna i forvaltningsrevisjonsrapport. Uttalen frå administrasjonssjefen skal leggjast ved rapporten som blir sendt til kontrollutvalet. Etter at kontrollutvalet har handsama rapporten blir det utarbeidd ei innstilling som blir oversendt kommunestyret saman med rapporten.

---

<sup>1</sup> Standard for eigarskapskontroll RSK 002 er under ferdigstilling



Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see [www.deloitte.no](http://www.deloitte.no) for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 312,000 people make an impact that matters at [www.deloitte.no](http://www.deloitte.no).

© 2020 Deloitte AS



Samnanger kommune

Sekretariat for kontrollutvalet  
Saksframlegg

---

Saksnr: 2019/105-7  
Saksbehandlar: Einar Kåre Ulla

---

### Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	23/20	28.09.2020

## BDO presenterer revisjonsplan og risikovurdering for etterlevingskontroll for rekneskap 2020

### Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek informasjonen frå BDO til orientering.
2. Utvalet ber vidare om at interimrevisjonsrapport 2020 vert klar til behandling i møte i kontrollutvalet 16.11.2020 med frist for levering til sekretariatet 26.10.2020.
3. Kontrollutvalet ber også om at uttale om resultatet av den forenkla etterlevingskontrollen vert levert til same møtet som årsrekneskapen for 2020 skal behandlast, normalt i mai-møtet 2021, sjølv om den nasjonale fristen er sett til 30.06.

### Samandrag

Kontrollutvalet i Samnanger kommune har ansvar for at det vert gjennomført rekneskapsrevisjon i kommunen. I denne saka skal den valde revisor, BDO, presentere sin plan for gjennomføring av rekneskapsrevisjonen, kva som er gjort av rekneskapsrevisjon så langt og risiko- og vesentlegvurdering dei har føreteke om forenkla etterlevingskontroll for 2020.

Hogne Haktorson  
Kontrollsjef

Einar Kåre Ulla  
seniorrådgjevar

*Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift*

### Vedlegg

- 1 Overordnet revisjonsstrategi inkl etterlevelseskontroll Samnanger kommune 2019

## Saksutgreiing

### Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet i Samnanger kommune har ansvar for at det vert gjennomført rekneskapsrevisjon i kommunen. Vidare har kontrollutvalet ansvar for å sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Denne saka er eit ledd i oppfølginga av dette.

### Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse i denne saka, jf. Kommunelova § 23-2 Kontrollutvalgets ansvar og myndighet som lyd m.a. slik

*«Kontrollutvalget skal påse at*

- a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak»*

På bakgrunn av punkt b) over står det dette i kommunelova § 24-9 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen:

*«Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.*

*Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.*

*Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.»*

Vidare går det fram av Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 m.a. dette:

*«Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at*

- a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor*
- c) regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.»*

### Vurderingar og verknader

Etter sekretariatet si oppfatning er BDO sin revisjonsplan 2020 og revisor si risiko- og vesentlegvurdering om forenkla etterlevingskontroll for 2020 to sider av same sak. Det er difor naturleg at desse to tilhøva vert handsama i same sak.

Kontrollutvalet si handsaming av revisjonsplan, informasjon om rekneskapsrevisjonen så langt og risiko- og vesentlegvurdering i høve forenkla etterlevingskontroll som skal utførast i 2020, vil vere eit ledd i å sjå til at kommunen sine rekneskarar vert revidert på ein trygg måte og at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Revisjonsplanen og risikovurderinga for etterlevingskontroll er vedlagt saka.

Når det gjeld kontrollutvalet sitt ansvar i høve kommunelova § 24-9 om forenkla etterlevingskontroll er det naturleg at BDO legg fram sin uttale om resultatet av denne i same møte som årsrekneskapan for 2020 skal handsamast, normalt i mai-møtet i 2021, sjølv om den nasjonale fristen er sett til 30.06.

Slik sekretariatet ser det, bør kontrollutvalet få høve til å koma med innspel til fokusområde i interimrevisjonen og etterlevingskontrollen som skal gjennomførast denne hausten, dersom dei ønskjer det, sjølv om det er revisjonen som fastset dei endelege fokusområda.

Etter planen skal interimrevisjonsrapport leggjast fram for kontrollutvalet til handsaming i møte 16.11.2020.

### **Konklusjon**

Dersom det ikkje kjem fram noko spesielt i møtet vert det tilrådd at kontrollutvalet tar informasjonen frå BDO til orientering.

Vidare vert det tilrådd at kontrollutvalet ber om at interimrevisjonsrapport 2020 vert klar til behandling i møte i kontrollutvalet 16.11.2020, med frist for levering til sekretariatet innan 26.10.2020.

Det vert også tilrådd at kontrollutvalet ber om at uttale om resultatet av den forenkla etterlevingskontrollen vert levert til same møte som årsrekneskapen for 2020 skal handsamast, normalt i mai-møtet i 2021, sjølv om den nasjonale fristen er sett til 30.06.



# OVERORDNET REVISJONSSTRATEGI SAMNANGER KOMMUNE

SOLVEIG BØ DALSTØ  
18. SEPTEMBER 2020

Alt innhold, inkludert, men ikke begrenset til metoder og analyser i denne presentasjonen tilhører BDO AS eller BDO Advokater AS, og skal ikke kopieres eller distribueres uten vårt skriftlige samtykke.

**BDO**



# REVISJONSPLAN

## - OVERSIKT

PLANLEGGIG OG RISIKOVURDERING	INTERIMSREVISJON	ÅRSOPPGJØRSREVISJON	AVLEGGELSE AV OFFISIELT ÅRSREGNSKAP
<p>Aktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Risikovurdering</li> <li>• Presentasjon og diskusjon av revisjonsplan for kontrollutvalget</li> <li>• Slutføre revisjonsplan og fastsette vesentlighetsgrenser</li> <li>• Revisjon av inngående balanse</li> <li>• Attestasjon</li> </ul>	<p>Aktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kartlegging rutiner og internkontroll</li> <li>• Internkontrolltesting og detaljtesting</li> <li>• IT-revisjon</li> <li>• Analytiske kontrollhandlinger</li> <li>• Gjennomgang av regnskapsposter som kan avklares før årsoppgjøret</li> <li>• Attestasjon</li> </ul>	<p>Aktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Revisjon av balanseposter og poster i drifts- og investeringsregnskap</li> <li>• Revisjon konsolidering</li> <li>• Gjennomgang budsjettjusteringer/redegjørelse for vesentlige budsjettavvik</li> <li>• Attestasjon</li> </ul>	<p>Aktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Slutføring revisjon</li> <li>• Revisjon årsregnskap og noter</li> <li>• Revisjon årsberetning</li> <li>• Fullstendighetserklæring</li> <li>• Attestasjon</li> </ul>
<p>Rapportering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Revisjonsplan og risikovurdering kontrollutvalget</li> </ul>	<p>Rapportering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Oppsummering med ledelsen</li> <li>• Rapportering til kontrollutvalget</li> </ul>	<p>Rapportering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Oppsummering med ledelsen</li> <li>• Rapportering til kontrollutvalget</li> </ul>	<p>Rapportering</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Revisjonsberetning innen 15. april</li> <li>• Attestasjon RF-1022 Lønns- og pensjonskostnader (kontrolloppstilling)</li> </ul>
AUGUST/SEPTEMBER	OKTOBER/ NOVEMBER	FEBRUAR/ MARS	MARS/ APRIL



## FORMÅLET MED REVISJONEN - RISIKO OG VESENTLIGHET

- Formålet med regnskapsrevisjon er å øke de tiltenkte regnskapsbrukerens tillit til regnskapet.
- I revisjonsberetningen gir revisor uttrykk for om regnskapet, i det alt vesentlige, gir en dekkende fremstilling av kommunens resultat og stilling i samsvar med det aktuelle rammeverket for finansiell rapportering (lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk (GKRS)).
- Revisjonens presisjonsnivå styres av en vesentlighetsgrense fastsatt av revisor basert på skjønn.
- Feilinformasjon betraktes som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som treffes av brukerne på grunnlag av regnskapet.



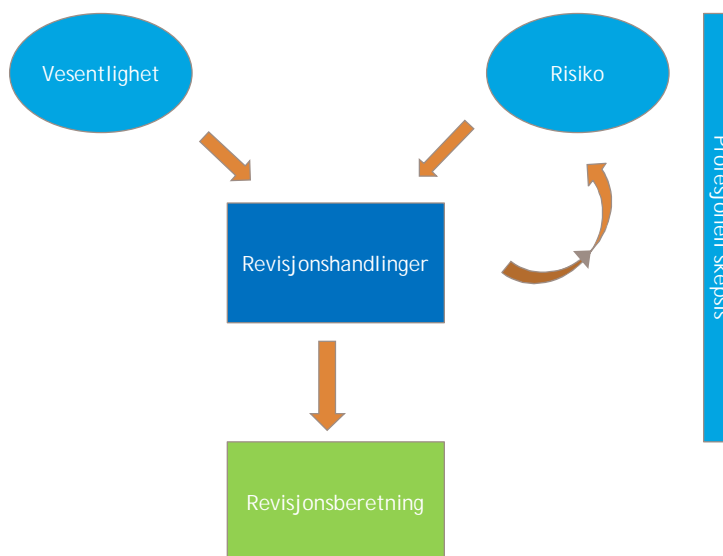
## RISIKO OG VESENTLIGHET FORTS.

- Vesentlighet fastsettes ut fra brukerperspektivet og skal ikke påvirkes av eksterne eller interne risikoforhold eller erfaring med virksomheten som skal revideres.
- Vesentlighetsgrensen vil, sammen med risikovurderingen, påvirke typen, omfanget og tidspunktet for videre revisjonshandlinger.
- I tillegg til en total vesentlighetsgrense, fastsetter revisor arbeidsvesentlighet for de enkelte regnskapspostene, samt en grense for klart ubetydelige feil.



## BRUK AV VESENTLIGHET I REVISJONEN

- Total vesentlighet for revisjonen av Samnanger kommune
- Arbeidsvesentlighet
- Grense for ubetydelige feil





## IDENTIFISERTE RISIKOOMRÅDER

- Inntekter
  - Skatteinngang og rammeoverføringer - høy vesentlighet, lav risiko
  - Fakturerbare inntekter - rutinetransaksjon - normalt lav risiko
  - Tilfeldige inntekter - lav vesentlighet, høyere risiko
- Skille mellom drifts- og investeringsregnskap
  - Påvirker adgang til lånefinansiering
  - Påvirker minimumsavdrag



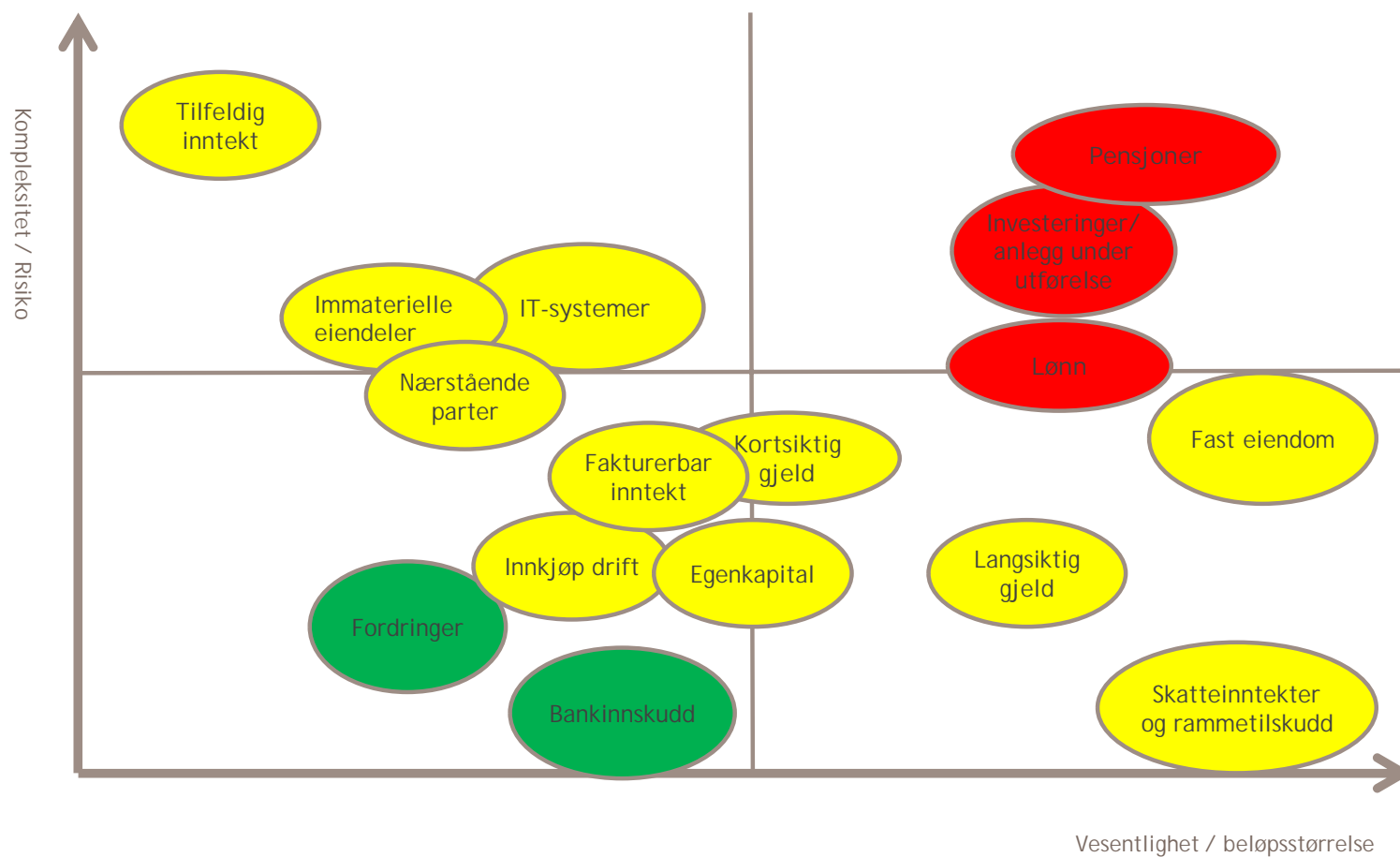


## IDENTIFISERTE MULIGE RISIKOOMRÅDER

- Pensjoner
  - Erfaring fra revisjon av andre kommuner tilsier at det kan være noe usikkerhet omkring grunnlaget (bestandslistene).
- Lønn
  - Lønn er normalt den vesentligste utgiftsposten i regnskapet.
  - Lønn i kommunene er komplisert - generelt risiko for feil
  - Vil se på muligheten til at det er gitt tilganger til å registrere egen lønn. Evt. kompensierende kontroller vil bli testet.
- Overstyring fra ledelsen
  - Påvirker alle deler av årsregnskapet

# REVISJONSOPPLEGG - RISIKOFORSTÅELSE

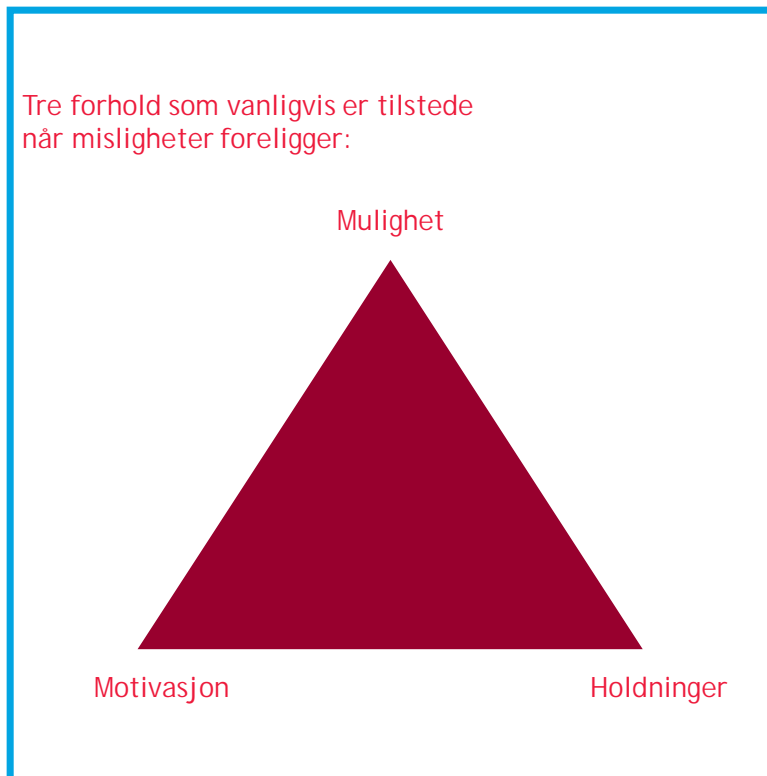
## RISIKO FOR FEIL I FINANSIELL RAPPORTERING



# RISIKOVURDERING

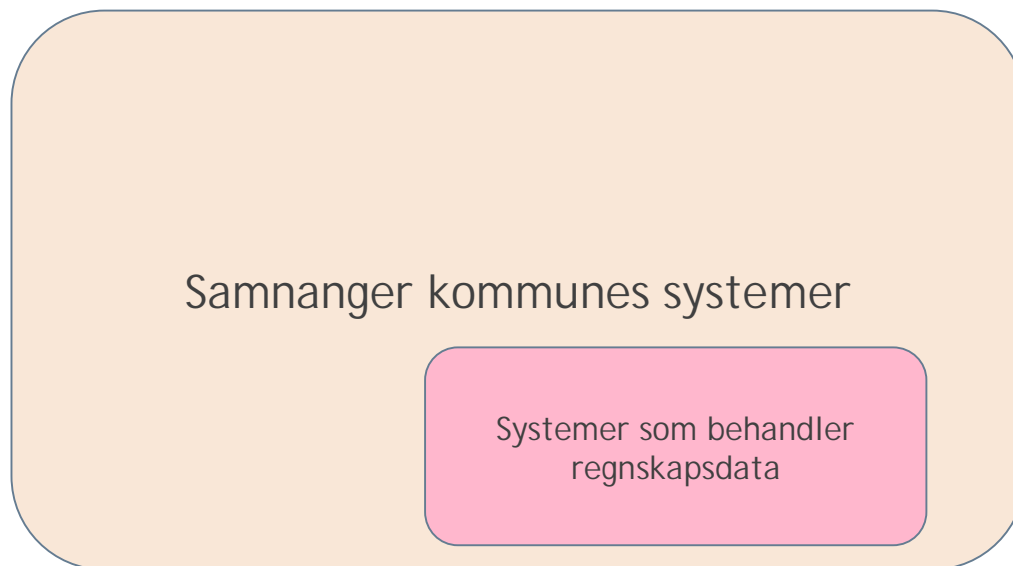
## MISLIGHETER

- Begrepet "misligheter" benyttes om tilsiktede handlinger
- To kategorier misligheter
  - Uredelig regnskapsrapportering
  - Underslag av eiendeler
- Eksempler på økonomisk kriminalitet
  - Regnskapsmanipulasjon
  - Interne misligheter (underslag, økonomisk utroskap)
  - Hvitvasking av penger (utbytteheleri)
  - Korrupsjon - bestikkelser
  - Datakriminalitet
  - Informasjonstyveri/tap av intellektuelle verdier
  - Bedrageri - for eksempel investeringsbedrageri
  - Utpressing





# IT-REVISJON I REGNSKAPSREVISJONEN



- ▶ Vi identifiserer kommunens systemportefølje
- ▶ For systemer som behandler data som inngår i regnskapet kartlegges:
  - Tilgangskontroller
  - Programendringskontroller
  - Enkelte driftskontroller



## REVISJONSSTRATEGI

- Inntekter
  - Kartlegging av rutiner og test av kontroller.
  - Direkte verifikasjon av skatteinngang og rammetilskudd.
  - Analytiske kontrollhandlinger.
  - Kontroll av innbetalinger etter balansedagen.
  - Detaljkontroller på utvalgte inntektsarter.
- Kostnader
  - Kartlegging av rutiner
  - Mye dekket ved revisjon av kompensasjonsmeldingen for merverdiavgift.
  - Test av kontroller i forbindelse med revisjon av kompensasjonsmeldingen for merverdiavgift, samt substanskontroller.
  - Kontroll av periodisering pr 31.12.
  - Analyse og test av kontroller av områder som ikke dekkes av vår revisjon av kompensasjonsmeldingen for merverdiavgift. Detaljkontroller.





## REVISJONSSTRATEGI FORTS.

- Lønn og refusjoner
  - Kartlegging av rutiner
  - Test av kontroller.
  - Kombinasjon av detaljkontroller og analytiske kontrollhandlinger. (dataanalyser)
- IT-miljø og generelle IT-kontroller for lønns- og økonomisystem.
  - Gjennomgang med IT-ledelsen og systemansvarlige.
  - Test av generelle IT-kontroller i lønns- og økonomisystemet.
- Pensjon
  - Oppfølging av status for registrering av grunnlagsdata/ kommunens arbeid med å oppdatere disse
  - Test av korrekte grunnlagsdata og kontroll av aktuarberegninger



## REVISJONSSTRATEGI FORTS

- Drift vs investering
  - Vurdere etablerte policyer.
  - Test av vesentlige poster med hensyn til korrekt klassifisering i henhold til akseptabel policy.
- Øvrige balanseposter
  - Kontroll mot ekstern kilde og etterfølgende innbetalinger og utbetalinger mm.
- Nærstående parter
  - Gjennomgå mulige områder med nærstående parter





## AKTIVITETER FØR ÅRSOPPGJØRET

- Møte med kommunedirektør og økonomisjef - oppstartsmøter
- Generell IT revisjon
- Kartlegge rutiner på inntektsområdet
- Kartlegge rutiner på innkjøpsområdet (manuell og e-handel) sammen med IT - revisor
- Kartlegge rutiner på lønnsområdet sammen med IT-revisor
- Test av rutiner
- Analytisk revisjon av inntekter, driftsutgifter og lønn
- Detaljkontroller inntekter, utgifter, lønn
- Bestandskontroller pensjon
- Gjennomgang av poster i balansen som kan avklares før årsoppgjøret



## ANDRE OPPDRAG ATTESTASJONER

- Attestasjoner
  - Vi vil inngå avtale om frister for mottak av kjente attestasjonsoppgaver med administrasjonen.
  - Vi legger til grunn at kommunen har etablert tilstrekkelig rutiner og kvalitetssikrer dokumentasjonen som oversendes revisor for attestasjon.





## UAVHENGIGHET

- ▶ Vi vurderer at både oppdragsansvarlig revisor for både regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, samt medarbeidere på teamet er uavhengig i samsvar med Lov om kommuner og fylkeskommuner §24-4 og tilhørende Forskrift om kontrollutvalg og revisjon (FOR-2019-06-17-904).
- ▶ Egenvurdering av uavhengighet avgitt 18. september 2020





## FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL MED ØKONOMIFORVALTNINGEN

- Kommuneloven § 24-9
- Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunes økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.
- Revisor skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget.
- Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.
- Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.







## FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL FORTS.

- Utføres i samsvar med ISAE 3000 Attestasjon som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk informasjon. Skal øke tiltenkte brukernes tillit til informasjonen
- Det er i forarbeidende presisert at dette er en oppgave som skal løses med begrenset ressursbruk, og at det skal avgis en uttalelse med moderat sikkerhet.
- Ikke en erstatning for kommunens internkontroll, men kan bidra til å forbedre interkontrollen.
- Etterlevelseskontroll hvor det er vesentlig betydning for økonomiforvaltningen. Kan defineres ut fra to forhold:
  - Kvantitativ vesentlighet; beløpsstørrelse relatert til kommunen eller enkelt innbyggere eller en gruppe av innbyggere (eks. beregning av selvkost)
  - Kvalitativ vesentlighet; manglende etterlevelse av bestemmelser og vedtak som ikke nødvendigvis har vesentlig beløpsmessig betydning (eks. omdømmetap og samfunnsmessig aktualitet).

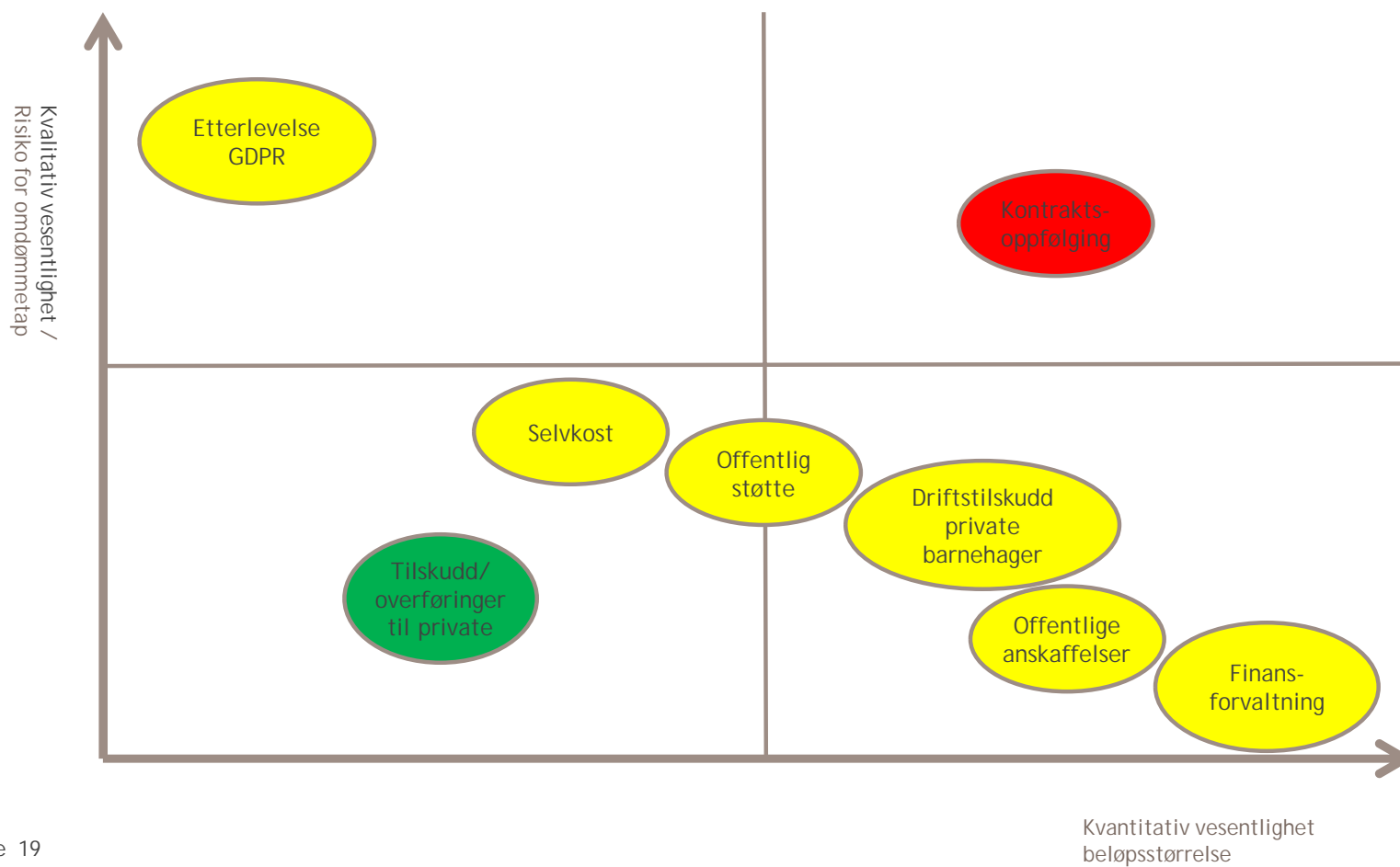


## FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL FORTS.

- Risikovurdering
  - Vurdering av hvilke områder innen økonomiforvaltningen hvor det er størst sannsynlighet for brudd på bestemmelser og vedtak, og hvilke konsekvenser brudd kan få.



# ETTERLEVESESKONTROLL - RISIKOFORSTÅELSE





TAKK FOR OPPMERKSOMHETEN

▶ Solveig Bø Dalstø

▶ BDO





Samnanger kommune

Sekretariat for kontrollutvalet  
Saksframlegg

---

Saksnr: 2019/103-1  
Saksbehandlar: Einar Kåre Ulla

---

### Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	24/20	28.09.2020

## Vurdering av om BDO er uavhengig i høve Samnanger kommune 2020

### Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek eigenvurderinga frå partner Solveig Bø Dalstø, vedrørande uavhengigheit i høve Samnanger kommune, til etterretning.

### Samandrag

Føremålet med denne saka er at kontrollutvalet skal ta stilling til om BDO er uavhengig i høve Samnanger kommune. Vedlagte uavhegigheitserklæring mv. ligg til grunn for saka.

Hogne Haktorson  
Kontrollsjef

Einar Kåre Ulla  
seniorrådgjevar

*Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift*

### Vedlegg

- 1 Egenvurdering uavhengighet 2019

## Saksutgreiing

### Bakgrunn for saka

I samsvar med Forskrift om kontrollutvalg og revisjon skal ansvarleg revisor for kommunar og fylkeskommunar løpande vurdere sin uavhengighet. Oppfølging av dette kravet ligg til kontrollutvalet.

### Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse i denne saka jf. Kommunelova § 23-2, jf. Forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16 og 19.

### Vurderingar og verknader

I kommunelova § 23-2 Kontrollutvalgets ansvar og myndighet står det m.a. dette:

*«Kontrollutvalget skal påse at*

*a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte»*

I Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 16 Krav til revisors uavhengighet står det dette:

*«Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet.*

*Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen eller i en interkommunal samarbeidsordning medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.»*

Vidare står det i § 19 Krav til egenvurdering av uavhengighet i same forskrift dette:

*«Den som utfører revisjon eller annen kontroll for en kommune eller fylkeskommune, skal løpende vurdere sin uavhengighet.*

*Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.*

*En skriftlig egenvurdering om revisjonens uavhengighet skal følge alle tilbud om revisjon.»*

Ansvarleg revisor hjå BDO, Solveig Bø Dalstø har no sendt over ei slik eigenvurdering dagsett 18.09.2020. Denne ligg ved saka.

Som det går fram av kommunelova har kontrollutvalet ansvar for å sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

Kontrollutvalet si behandling av ansvarleg revisor si eigenvurdering, vil vere eit ledd i å sjå til at kommunen si revisjonsordning er forsvarleg.

I nokre kommunar har revisor utført oppgåver / prosjekt for kommunen, som ikkje er bestilt av kontrollutvalet. Det er ingen ting i veien for at dette kan gjennomførast, dersom det ikkje kjem i konflikt med uavhengigheit og objektivitet eller er arbeid av stort omfang. Det bør difor opplysast om revisor har utført oppdrag for kommunen ut over det som er bestilt av kontrollutvalet, og storleiken på oppdraget.

BDO opplyser dette på førespurnad frå oss:

*«Vedlagt oversendes vår egenvurdering av uavhengighet. BDO har ikke utført andre oppdrag for Samnanger kommune som kan svekke uavhengigheten til BDO.»*

Sekretariatet kan ikkje sjå at det framkjem opplysningar i eigenerklæringa som svekkjer BDO AS sin ansvarlege revisor sin uavhengigheit i høve Samnanger kommune.

Revisor har heller ikkje hatt oppdrag for Samnanger kommune ut over bestilling frå kontrollutvalet som svekkjer uavhengigheita.

### **Konklusjon**

Ut frå innhaldet i eigenerklæringa vert det tilrådd å ta informasjonen til etterretning.



## Til kontrollutvalget i Samnanger kommune

### EGENVURDERING AV UAVHENGIGHET

I samsvar med Lov om kommuner og fylkeskommuner § 24-4 og tilhørende Forskrift om kontrollutvalg og revisjon (FOR-2019-06-17-904) §§ 16-19 følger egenvurdering av uavhengighet fra oppdragsansvarlig revisor i Samnanger kommune.

1. Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til Samnanger kommune som har betydning for min uavhengighet og objektivitet.
2. Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i revisjonsselskapet.
3. Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i noen virksomhet som kommunen deltar i eller er eier i.
4. Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
5. Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes rådgivnings- eller andre tjenester overfor Samnanger kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.

Før slike tjenester utføres av BDO AS foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelsen av slike tjenester kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriftens § 16, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.

Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollhandlinger.

6. Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes tjenester overfor Samnanger kommune som hører inn under kommunenes egne ledelses- og kontrolloppgaver.
7. Undertegnede bekrefter at hverken oppdragsansvarlig revisor eller BDO AS for tiden opptrer som fullmektig for kommunen.
8. Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til min uavhengighet og objektivitet.

Bergen, 18. september 2020  
BDO AS



Solveig Bø Dalstø  
Oppdragsansvarlig revisor





Samnanger kommune

Sekretariat for kontrollutvalet  
Saksframlegg

---

Saksnr: 2019/98-4  
Saksbehandlar: Einar Kåre Ulla

---

### Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	25/20	28.09.2020

## Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval 28.09.2020

### Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksutgreiinga til orientering.

### Samandrag

Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval er nyttig. Då kan utvalet halde seg orientert om kva som skjer i kommunen og andre politiske utval.

Hogne Haktorson  
Kontrollsjef

Einar Kåre Ulla  
seniorrådgjevar

*Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift*

## Saksutgreiing

### Bakgrunn for saka

Gjennomgang av møteprotokollar frå politiske organ vert sett på saklista til kontrollutvalet til kvart møte. Møteprotokollane kan lastast ned frå Samnanger kommune si heimeside. Protokollane gjev primært informasjon om dei sakene som har vore til politisk handsaming. Kontrollutvalet kan be om nærare informasjon om enkeltsaker og drøfte ulike problemstillingar som ein finn av særleg interesse.

Kontrollutvalet har gjort vedtak om at ansvar for gjennomgang av møteprotokollar skal fordelast slik:

Politisk organ:	Kontrollutvalsmedlem:
Kommunestyret	Arild Røen
Formannskapet	Terje Hoseth Næss
Naturutvalet	Svein Verner Røseth
Arbeidsmiljøutvalet	Anne Gerd Tandstad
Administrasjonsutvalet	Silvana Amaral Da Silva

### Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å handsame sak om gjennomgang av møteprotokollar, jf. kommunelova § 23-2.

### Vurderingar og verknader

Til dette møtet er det desse møteprotokollane som kan vera aktuell for gjennomgang:

- Kommunestyret 11.06, 18.06, 13.08 og 16.09
- Formannskapet 28.05, 13.08 og 03.09
- Naturutvalet 12.05, 23.06 og 01.09
- Arbeidsmiljøutvalet 21.09
- Administrasjonsutvalet

### Konklusjon

Dersom det ikkje kjem fram noko spesielt i gjennomgang av protokollane, blir det tilrådd at kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksutgreiinga over til orientering.



Samnanger kommune

Sekretariat for kontrollutvalet  
Saksframlegg

---

Saksnr: 2020/79-5  
Saksbehandlar: Einar Kåre Ulla

---

### Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	26/20	28.09.2020

### Eventuelt

#### Forslag til vedtak

1. Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak.

#### Samandrag

Det vert lagt opp til å ha eventuelt på saklista for å ivareta det enkelte medlem i utvalet si mogelegheit til sjølv å ta opp saker eller for å gje utvalet mogelegheit til å gjere vedtak i saker som ikkje er på saklista.

Hogne Haktorson  
Kontrollsjef

Einar Kåre Ulla  
seniorrådgjevar

*Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift*

## **Saksutgreiing**

### **Bakgrunn for saka**

Vedtak i kontrollutvalet 06.03.2020 i PS 8/20 der utvalet vedtok å ha eventuelt som sak i kvart møte.

### **Vedtakskompetanse**

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å handsame sak om eventuelt, jf. kommunelova § 11-3 og § 23-2.

### **Vurderingar og verknader**

Dersom det blir tatt opp saker som krev nærare undersøkingar, eller innhenting av fleire opplysningar, før ein kan konkludere med at det er ei sak for kontrollutvalet, bør utvalet be sekretariatet førebu sak om dette til neste møte.

### **Konklusjon**

Føremålet med saka er å gje opning for å få nærare undersøkingar av saker som kontrollutvalet ynskjer å få utgreidd til neste møte, eventuelt til eit seinare møte i utvalet. Saka kan utover dette nyttast til orienteringar frå rådmannen eller andre i eit seinare møte.

## **Referatsaker**

**RS 11/20 Etterlevelseskontroll 2019 Samnanger kommune**

**Fra:** Pedersen, Janne Gunnestad (japedersen@DELOITTE.no)

**Sendt:** 30.06.2020 09:50:04

**Til:** Einar Ulla

**Kopi:**

**Emne:** Uttalelse Etterlevelsesk kontroll Samnanger kommune

**Vedlegg:** 22013 Uttalelse Etterlevelsesk kontroll.pdf

Hei,

Sender uttalelsen som avtalt på telefon.

Mvh Janne

**\*Disclaimer:** This message (including any attachments) contains confidential information intended for a specific individual and purpose, and is protected by law. If you are not the intended recipient, you should delete this message and are hereby notified that any disclosure, copying, or distribution of this message, or the taking of any action based on it, is strictly prohibited. Deloitte refers to a Deloitte member firm, one of its related entities, or Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"). Each Deloitte member firm is a separate legal entity and a member of DTTL. DTTL does not provide services to clients. Please see [www.deloitte.com/about](http://www.deloitte.com/about) to learn more.

Til

Kontrollutvalget i Samnanger kommune

## **UAVHENGIG REVISORS ATTESTASJONSUTTAELSE OM ETTERLEVELSE AV BESTEMMELSER OG VEDTAK FOR ØKONOMIFORVALTNINGEN**

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Samnanger kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen.

Vi har kontrollert perioden fra 01.01.2019 – 31.12.2019.

### *Ledelsens ansvar for etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen*

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at økonomiforvaltningen utøves i tråd med bestemmelser og vedtak, og at økonomiforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

### *Vår uavhengighet og kvalitetskontroll*

Vi har utført oppdraget i samsvar med etiske retningslinjer for revisjonsselskapet, som inneholder uavhengighetskrav og andre krav basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, fortrolighet og profesjonell opptreden.

I samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester) har Deloitte AS et tilstrekkelig kvalitetskontrollsystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering.

### *Våre oppgaver og plikter*

Vår oppgave er å avgi en uttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning.

Vi baserer oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering som er lagt frem for kontrollutvalget.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 301, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleveres. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i en revisjonsberetning.

Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

*Konklusjon*

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi blitt oppmerksomme på forhold som gir oss grunn til å tro at Samnanger kommune i det alt vesentlige har etterlevd bestemmelsene i regelverket.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt ansvar med økonomiforvaltningen og til Samnanger kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

Bergen, 2. juni 2020  
Deloitte AS

**Unni-Renate Moe**  
statsautorisert revisor



# PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".  
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

## Unni-Renate Moe

Statsautorisert revisor

Serienummer: 9578-5995-4-99839

IP: 37.200.xxx.xxx

2020-06-02 18:39:50Z



Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

### Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

**Fra:** Forum for Kontroll og Tilsyn (fkt@fkt.no)

**Sendt:** 14.09.2020 15:04:00

**Til:** Forum for Kontroll og Tilsyn

**Kopi:**

**Emne:** FKT - medlemsinformasjon september 2020

**Vedlegg:**

**Til FKTs medlemmer**

### *Nytt fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet*

- Adgang til å ha alle lukkede møter som fjernmøter, inkludert møter som skal lukkes på grunnlag av taushetsplikt

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har mottatt skriftlige og muntlige henvendelser om eventuell forlengelse av den midlertidige fjernmøteforskriften, som opphørte 1. august 2020. Flere av henvendelsene gjelder særlig adgangen til å ha alle lukkede møter som fjernmøter, inkludert møter som skal lukkes på grunnlag av taushetsplikt. I «Lov om midlertidige unntak fra kommuneloven og lov om interkommunale selskaper», foreslår departementet at folkevalgte organer kan holde fjernmøter også i de tilfellene møtene skal lukkes. Departementet foreslår også at organer i interkommunale selskap skal kunne holde fjernmøter og benytte elektronisk signatur på møteprotokollene. FKT har avgitt høringsuttalelse. [Du kan lese høringsuttalensene her](#)

Det kan være verdt å lese høringsuttalelsen fra kontrollutvalget i Bergen. Den inneholder blant annet en beskrivelse av gode tiltak og rutiner for lukking av fjernmøter.

- Rettslig avklaring av kombinasjon av fysiske møter og fjernmøte for enkelte representanter  
Asker kommune har bedt om en rettslig avklaring av kombinasjonen av fysiske møter og fjernmøte for enkelte representanter. Når enkelte representanter kan delta digitalt, mens resten av organets medlemmer sitter fysisk samlet i et møtelokale, er det *ikke* et alminnelig (fysisk) møte i kommunelovens forstand, men et fjernmøte etter lovens § 11-7. [Her kan du lese hele svaret fra departementet.](#)
- Rettslig avklaring av kombinasjon av fysiske møter og fjernmøte for revisor og sekretær  
Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal stilte spørsmål til Fylkesmannen i Møre og Romsdal om et møte må defineres som fjernmøte dersom revisor deltar via digitale verktøy. [Svaret fra fylkesmannen](#) er at det da ikke er å betrakte som et fjernmøte. FKT og NKRF har i fellesskap sendt en henvendelse til departementet om hvordan dette stiller seg hvis kontrollutvalget møter samlet i et fysisk møte, men sekretariatet deltar digitalt. Hvilken status etter kommuneloven vil et slikt møte få – fysisk møte eller fjernmøte? Vi har ikke mottatt svar ennå.

Tidligere lovtolkninger fra departementet finner du på medlemssidene [«Spørsmål og svar»](#) (krever pålogging), eller på departementets side: [Tolkningsuttalelser om kommuneloven 2018](#)

### *Kurs og konferanser*

#### [Kontrollutvalgslederskolen 27.-28. oktober 2020, Gardermoen](#)

KU-lederskolen er fullbooket og flere står på venteliste. Styret gjør løpende vurderinger av smittesituasjonen. Det er ennå 5 uker til, og ting kan endre seg både til det bedre og til det verre. Alle som har meldt seg på vil få nærmere informasjon om arrangementet og smitteverntiltak. Du kan lese mer om [hotellets smitteverntiltak](#) her.

Noter dere dato og sted for samlinger og konferanser våren 2021:

- [Sekretariatskonferansen 16.-17. mars 2021, Lillestrøm](#)
- [Fagkonferansen 1.-2. juni 2021, Ålesund](#)

### *Veiledere*

- [Håndbok for Internkontroll i sekretariatene](#)

Vi takker for innsendte høringsvar fra sekretariatene. Arbeidsgruppen vil legge fram et nytt utkast til styremøtet 27. oktober. Da vil styret også ta stilling til tilbakemeldingene om behovet for en mal for risikovurderinger.

- **Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet**

Arbeidsgruppen som arbeider med denne veilederen har mandat til å utarbeide en mal for innhold og format på kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen.

Vi tar sikte på at malen tas i bruk for uttalelsen til regnskapsåret 2020, dvs. våren 2021. Det betyr at arbeidsgruppen tar sikte på være ferdig med malen/veilederen innen utgangen av 2020. Veilederen vil bli presentert i et webinar i fm. høringsrunden senere i høst. Det kommer nærmere informasjon om det.

### **Annet faglig påfyll**

[Etikkonferansen avholdes i år digitalt den 22. september kl. 10.00 - 13.00](#) i regi av Kommunal og Moderniseringsdepartementet og TI-Norge

[Dilemmasamling for kommuner og fylkeskommuner \(KS, TI-Norge\)](#) 24 eksempler for refleksjon om etikk og antikorrupsjon i kommuner og fylkeskommuner

### **Styret**

Styret hadde møte i Oslo 24. august. Tre av styremedlemmene deltok digitalt. Styret tok opp det forrige styrets styreevaluering og hadde en god diskusjon på forventningsavklaringer. Strategiplanen var hovedsaken på møtet. Protokollen fra møtet er lagt ut på [medlemssiden](#) (krever pålogging). Styret har sitt neste styremøte på Gardermoen 27 oktober. Da fortsetter styret med strategiarbeidet.

### **Nye medlemmer**

Vi har fått to nye medlemmer i august og september: Velkommen til Hammerfest og Nordre Follo. Vi satser på å fortsette rekrutteringen utover høsten.

Bruk hjemmesiden vår! [www.fkt.no](http://www.fkt.no) Følg oss også på [twitter](#) og [facebook](#) De av dere som ønsker tilgang til medlemssidene kan sende en e-post til [fkt@fkt.no](mailto:fkt@fkt.no) for å få tildelt passord. Dette gjelder alle utvalgsmemberer. Send oss gjerne en e-post hvis du har noen gode tips eller hvis det er noe du lurer på.

FKT ønsker alle en koranfri høst!



Vh Anne-Karin Femanger Pettersen

Generalsekretær



Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo | E-post:[fkt@fkt.no](mailto:fkt@fkt.no) | Tlf.:41471166

[www.fkt.no](http://www.fkt.no) | [@FKT\\_no](https://twitter.com/@FKT_no) [www.facebook.com/FKT.no/](https://www.facebook.com/FKT.no/)



**Fra:** Forum for Kontroll og Tilsyn (fkt@fkt.no)

**Sendt:** 26.08.2020 10:27:38

**Til:** Forum for Kontroll og Tilsyn

**Kopi:**

**Emne:** Svar fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal på spørsmål om revisor kan delta digitalt på kontrollutvalgets møter uten at møtet dermed må defineres som et fjernmøte

**Vedlegg:**

**Til sekretariatsmedlemmer v/daglig leder**

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal stilte spørsmål til Fylkesmannen i Møre og Romsdal om et møte i kontrollutvalget må defineres som fjernmøte dersom revisor deltar via digitale verktøy?

Fylkesmannen i Møre og Romsdal svarer:

*“Hovedregelen er at folkevalgte organ treffer sine vedtak/avgjørelser i møter. Med møte menes fysisk nærvær av de deltakende medlemmer jf. § 11-2. I kompl. § 11-7 er det gjort unntak fra dette prinsippet. Det fremgår av kompl. § 11-7 at kommunestyret kan beslutte at folkevalgte organ skal ha adgang til å holde møter som fjernmøte. Det er videre vist til at et fjernmøte innebærer at deltakerne ikke sitter i samme lokale, men at de kan se, høre og kommunisere med hverandre. Dersom det folkevalgte organ som sådan avholder et ordinært møte, men revisor deltar via digitale løsninger, er det vår tolkning at møtet ikke er å betrakte som et fjernmøte. Bakgrunnen for dette er at når bestemmelsen referer til deltakerne er det i hovedsak en henvisning til utvalgsmedlemmene i det folkevalgte organet. Der revisor er pålagt å delta i møter, er revisor likevel ikke å betrakte som en deltaker av det aktuelle utvalget. Revisors møteplikt er hjemlet i egne bestemmelser.”*

Vh Anne-Karin Femanger Pettersen

Generalsekretær



FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

---

Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo | E-post:[fkt@fkt.no](mailto:fkt@fkt.no) | Tlf.:41471166

[www.fkt.no](http://www.fkt.no) | [www.twitter.com/@FKT\\_no](https://www.twitter.com/@FKT_no) [www.facebook.com/FKT.no/](https://www.facebook.com/FKT.no/)

**FKT - En møteplass for kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg og deres sekretariat**

**Fra:** Forum for Kontroll og Tilsyn (fkt@fkt.no)

**Sendt:** 21.08.2020 16:28:56

**Til:** Forum for Kontroll og Tilsyn

**Kopi:**

**Emne:** Svar fra departementet på spørsmål om evt. gjeninnføring av midlertidig forskrift om gjennomføring av fjernmøter i kommuner og fylkeskommuner for å begrense spredning av Covid-19

**Vedlegg:**

**Til FKTs sekretariatsmedlemmer v/daglig leder**

På grunn av oppblomstringen av Covid-19 viruset, har FKT fått flere henvendelser fra medlemmer som ønsker svar på om departementet vil vurdere å gjeninnføre den midlertidige forskriften om fjernmøter.

Departementet svarer følgende i e-post til FKT i dag:

*“Departementet har ikke pr. nå konkrete planer om å gjeninnføre den midlertidige forskriften. Det innebærer at det er kommuneloven § 11-7 som regulerer adgang til og gjennomføring av fjernmøter. Etter denne bestemmelsen er det kommunestyret selv som må beslutte at andre folkevalgte organer skal ha adgang til å holde møter som fjernmøte. Det betyr at et kontrollutvalg ikke kan avholde et møte som fjernmøte før kommunestyret eventuelt har vedtatt slik adgang.*

*Hvis det er enkelte medlemmer av kontrollutvalget som ikke kan delta i et fysisk møte fordi de tilhører risikogruppen, vil det være et gyldig forfall til møtet. Det må da innkalles et tilstrekkelig antall varamedlemmer. I den forbindelse vil vi minne om kravene til vedtaksførhet og avstemninger, som ikke krever mer enn at minst halvparten av medlemmene har avgitt stemme i den aktuelle saken, jf. kommuneloven § 11-9 første ledd.*

*Vi minner også om at kommunestyret i et fjernmøte kan vedta at kontrollutvalget skal kunne avholde fjernmøter.”*

Vh Anne-Karin Femanger Pettersen

Generalsekretær



Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo | E-post: [fkt@fkt.no](mailto:fkt@fkt.no) | Tlf.: 41471166

[www.fkt.no](http://www.fkt.no) | [www.twitter.com/@FKT\\_no](https://www.twitter.com/@FKT_no) [www.facebook.com/FKT.no/](https://www.facebook.com/FKT.no/)

**FKT - En møteplass for kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg og deres sekretariat**